

ΥΠΕΠΘ-ΚΕΓ
ΤΜΗΜΑ ΛΕΞΙΚΟΓΡΦΙΑΣ

ΠΥΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΟ ΒΟΗΘΗΜΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ
ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΗ/ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ

Β΄ ΜΕΡΟΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΣΥΝΘΕΣΗ
ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ

Βούλα Κίτσα
kitsa@komvos.edu.gr
pkitsa@gmail.com

Θεσσαλονίκη 30-10-2006

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	3
Α' ΜΕΡΟΣ: ΠΑΡΑΓΩΓΗ.....	9
1. ΠΡΟΘΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ.....	9
2. ΕΠΙΘΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ.....	18
2.1. ΕΠΙΘΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ	19
2.1.1. ΠΡΟΣΩΠΟ ΠΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙ – ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	19
2.1.2. ΕΝΕΡΓΕΙΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ.....	22
2.1.3. ΟΡΓΑΝΟ – ΜΕΣΟ – ΣΚΕΥΟΣ – ΣΥΣΚΕΥΗ – ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	25
2.1.4. ΤΟΠΟΣ	28
2.1.5. ΥΠΟΚΟΡΙΣΤΙΚΑ -ΜΕΙΩΤΙΚΑ	30
2.1.6. ΜΕΓΕΘΥΝΤΙΚΑ.....	33
2.1.7. ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΑ – ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΑ.....	34
2.1.8. ΕΘΝΙΚΑ	35
2.1.9. ΠΟΙΚΙΛΑ	37
2.1.10. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΑ.....	42
2.2. ΕΠΙΘΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΙΘΕΤΩΝ	46
2.2.1. ΕΠΙΘΕΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΑΠΟ ΡΗΜΑΤΑ	46
2.2.2. ΕΠΙΘΕΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΑΠΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ.....	48
2.2.3. ΕΠΙΘΕΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΕΠΙΘΕΤΑ-ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ.....	55
2.2.4. ΕΠΙΘΕΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ.....	56
2.3. ΕΠΙΘΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ.....	57
2.3.1. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	57
2.3.2. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΕΠΙΘΕΤΑ.....	57
2.3.3. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ	58
2.3.4. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΦΡΑΣΕΙΣ.....	58
2.4. ΕΠΙΘΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΡΗΜΑΤΩΝ	60
2.4.1. ΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΚΙ ΕΠΙΘΕΤΑ	60
2.4.2. ΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΡΗΜΑΤΑ	60
2.4.3. ΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	60
2.4.4. ΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΤΟΠΟΪΑ	60
Β' ΜΕΡΟΣ: ΣΥΝΘΕΣΗ.....	63
1. ΜΟΝΟΛΕΚΤΙΚΑ ΣΥΝΘΕΤΑ - ΑΠΛΑ.....	63
2. ΠΟΛΥΛΕΚΤΙΚΑ ΣΥΝΘΕΤΑ - ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑ.....	67
2.1. ΨΕΥΔΟΕΠΙΘΕΤΟ + ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΣΕ ΓΕΝΙΚΗ.....	68
2.2. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ + ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΣΕ ΓΕΝΙΚΗ.....	70
2.3. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ + ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΣΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	71
Γ' ΜΕΡΟΣ: ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ	73
1. ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ	73
1.1. ΔΑΝΕΙΑ ΕΠΙΘΗΜΑΤΑ.....	79
2. ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ.....	83
2.1. ΜΟΝΟΛΕΚΤΙΚΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ.....	84
2.2. ΜΕ ΜΟΡΦΗ Ο+Ο ΣΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ.....	85
2.3. ΜΕ ΜΟΡΦΗ Ο+Ο ΣΕ ΓΕΝΙΚΗ.....	87
2.4. ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΣΥΝΘΕΤΑ	88
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	89
Α. ΛΥΣΕΙΣ ΑΣΚΗΣΕΩΝ	89
Β. ΓΛΩΣΣΑΡΙ	94
Γ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	96

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Εκμάθηση του λεξιλογίου μιας γλώσσας σημαίνει να γνωρίζει ο σπουδαστής τη μορφή, τη σημασία, την κλίση, την παραγωγή, την πραγματολογική λειτουργία, την κοινωνική χρήση μιας λέξης. Ο δάσκαλος ορίζει τη σημασία δίνοντας ορισμό είτε μεμονωμένα, είτε ομαδοποιώντας λέξεις με παρόμοια μορφή ή σημασία, πάντα λαμβάνοντας υπόψη το πόσο χρήσιμη είναι η λέξη για τον ξένο. Το λεξιλόγιο, το οποίο απαιτείται για ανάγνωση κειμένων κατά τη διάρκεια των σπουδών και αφορά το μέσο και το προχωρημένο επίπεδο, παρουσιάζει σημαντικό βαθμό δυσκολίας, ειδικά κατά την εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας. Απαιτείται λοιπόν η συστηματική διδασκαλία του, ιδίως στην περίπτωση κατασκευασμένων λέξεων με συστατικά που δεν αποδίδουν πάντα τη σημασία των συνθετικών τους. Η αδιαφάνεια της μορφής δυσκολεύει την κατανόηση, οπότε η συμβολή της Μορφολογίας Παραγωγής στη διδασκαλία είναι πολύτιμη. Η κατανόηση του μηχανισμού που κατασκευάζει λέξεις μπορεί να οδηγήσει στον εμπλουτισμό του παθητικού λεξιλογίου, που ο ξένος απλά αναγνωρίζει, αλλά αναμένεται να συμβάλει περισσότερο στην άνετη χρήση του ενεργητικού λεξιλογίου, που αντιστοιχεί στο τελικό στάδιο εκμάθησης της γλώσσας, την παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου. Έτσι, η συστηματική παρουσίαση του λεξιλογίου μπορεί να συμβάλει στην κατανόηση και παραγωγή του και τελικά στην κατάκτηση μιας δύσκολης γλώσσας εκμάθησης, όπως είναι η νέα ελληνική. Σε αυτό ακριβώς στοχεύει το παρόν πρόγραμμα που αποτελείται από δύο μέρη: το πρώτο αναφέρεται στις σημασίες των λέξεων και το δεύτερο στην κατασκευή τους (παράγωγα-σύνθετα) και στην εισαγωγή τους από άλλες γλώσσες και πολιτισμούς (δάνεια).

Το δεύτερο μέρος του προγράμματος παρέχει μία ολοκληρωμένη παρουσίαση του νεοελληνικού λεξιλογίου, από τη σκοπιά της κατασκευής των λέξεων. Η βασική ιδέα συνίσταται στην ενδεικτική παροχή γλωσσικού υλικού, που αντλείται από τη μακροδομή των λεξικών του Ηλεκτρονικού Κόμβου του Κ.Ε.Γ., τα οποία έχουν εκδοθεί από το Ίδρυμα Τριανταφυλλίδη, δηλαδή το Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής (ΛΚΝ) και το Αντίστροφο Λεξικό της Νεοελληνικής (ΑΛΝΕ). Το γλωσσικό υλικό παρέχεται με αλφαβητική σειρά για κάθε λήμμα, πλαισιώνεται με ασκήσεις-λύσεις και συμπληρώνεται με αυθεντικά κείμενα από τον ημερήσιο τύπο. Οι ασκήσεις είναι διαφόρων ειδών, όπως συμπλήρωσης κενών, αντιστοίχισης, πολλαπλής επιλογής, ένταξης των λέξεων σε προτάσεις, κ.λπ. Οι λύσεις που δίνονται συμβάλλουν στον αυτοέλεγχο της μάθησης από τους ίδιους τους σπουδαστές. Τα αυθεντικά κείμενα,

που τα περισσότερα προέρχονται από τον ημερήσιο τύπο, λειτουργούν για τον εντοπισμό των λημμάτων που διδάσκονται και για την αναγνώρισή τους μέσα σε συμφραζόμενα. Το Β' μέρος λοιπόν του προγράμματος, αναφέρεται στην παραγωγή και περιλαμβάνει τα βασικά κεφάλαια της προσφυματοποίησης και της σύνθεσης των λέξεων, ενώ προστέθηκε και ένα τρίτο κεφάλαιο σχετικό με τον λεξιλογικό δανεισμό. Ας τα δούμε αναλυτικά:

Α. ΠΑΡΑΓΩΓΗ

- α) Προθηματοποίηση: Στο μέρος του προγράμματος που αναφέρεται στην προθηματοποίηση περιλαμβάνονται λέξεις που κατασκευάζονται από τις προθέσεις της αρχαίας ελληνικής. Ως βάση άντλησης του υλικού χρησιμοποιήθηκε το λήμμα του ΛΚΝ για κάθε πρόθημα, με τις υποδιαιρέσεις που δίνονται για τις σημασίες του. Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται 8 από τα 30 προθήματα της μακροδομής του ΛΚΝ.
- β) Επιθηματοποίηση: Το αρχικό υλικό, δηλαδή το λήμμα επιλογής που εντάσσεται στο παρόν πρόγραμμα, λαμβάνεται από το ΛΚΝ από μία λίστα 300 λημμάτων περίπου και στη συνέχεια εμπλουτίζεται από τη μακροδομή του ΑΛΝΕ. Κάθε λήμμα παρουσιάζει τη μορφή και τη σημασία ενός τεμαχίου που μετέχει στην κατασκευή λέξεων. Αν όμως υπάρχουν αλλομορφικά λήμματα, εμφανίζονται ενοποιημένα για λόγους εύκολης απομνημόνευσης, κατανόησης και εκμάθησης. Τα επιθήματα χωρίζονται σε 4 κατηγορίες, ανάλογα με την κατηγορία της βάσης στην οποία προσκολλώνται και είναι: ουσιαστικά, επίθετα, επιρρήματα και ρήματα.

1. Η επιθηματοποίηση των ουσιαστικών ακολουθεί μια δεκαμερή ταξινόμηση που ρυθμίζεται από τη σημασία των παράγωγων, έτσι όπως την ορίζει η ΝΕΓ, δηλαδή: 1) πρόσωπο που ενεργεί-επάγγελμα, 2) ενέργεια-αποτέλεσμα ενέργειας, 3) όργανο-μέσο-σκεύος-συσσκευή-αντικείμενο, 4) τόπος, 5) υποκοριστικά-μειωτικά, 6) μεγεθυντικά, 7) περιληπτικά-περιεκτικά, 8)εθνικά, 9) ποικίλα (ιδιότητα, κατάσταση, ασθένεια, χημική ένωση, οικειότητα, φυτό κ.ά.) και 10) ουσιαστικοποιημένα. Ο δείκτης 1, 2 ή 3 που συνοδεύει ένα επίθημα, αντανakλά το λήμμα ακριβώς όπως καταχωρείται στη μακροδομή του ΛΚΝ και λειτουργεί για να διαφοροποιεί τη σημασία, π.χ. -τρα/-ίστρα :

ποήτρια, καθηγήτρια (πρόσωπο που ενεργεί-επάγγελμα), ενώ *-τρα/-ίστρα* : *απλώστρα, χύτρα* (όργανο-σκεύος-αντικείμενο).

2. Τα επίθετα κατανέμονται ανάλογα με την παραγωγή τους, αν δηλαδή προέρχονται από ρήματα (10 κατηγορίες), από ουσιαστικά (25 κατηγορίες), από επίθετα κι αριθμητικά (6 κατηγορίες), από επιρρήματα (1 κατηγορία).
3. Τα επιρρήματα το ίδιο παράγονται από ουσιαστικά (2 κατηγορίες), από επίθετα (3 κατηγορίες), από επιρρήματα (1 κατηγορία) ή από φράσεις (3 κατηγορίες) και διακρίνονται από τη λόγια ή λαϊκή χρήση τους.
4. Τα ρήματα παράγονται από ουσιαστικά κι επίθετα, από άλλα ρήματα, από ξένα δάνεια ή με τη μέθοδο της ονοματοποιίας.

B. ΣΥΝΘΕΣΗ

Το δεύτερο κεφάλαιο του προγράμματος αναφέρεται στη σύνθεση. Με τον όρο 'σύνθεση' εννοείται η διαδικασία κατασκευής λέξεων από τη σύνθεση δύο θεμάτων, ανεξάρτητα από την προσθήκη του κλιτικού μορφήματος. Τα σύνθετα είναι τριών ειδών:

- α) Μονολεκτικά ή απλά σύνθετα, δηλαδή όσα κατασκευάζονται με πρώτα και δεύτερα συνθετικά: Η διαδικασία της σύνθεσης στα ελληνικά κατασκευάζει λέξεις από δύο θέματα, τα οποία από μόνα τους αποτελούν ξεχωριστές λέξεις, π.χ. *ασπρόμαυρος*: *άσπρος* και *μαύρος*, *πολυκατοικία*: *πολύς* και *κατοικία*. Τα συνθετικά μπορεί να έχουν τη θέση του α' ή του β' συνθετικού.
- β) Πολυλεκτικά σύνθετα ή Συντάγματα, τα οποία παραλείπονται από τις γραμματικές και τα διδακτικά εγχειρίδια, επειδή πολλά από αυτά είναι νεολογικοί σχηματισμοί. Πρόκειται για λεξικές φράσεις που αποτελούν μορφολογικούς σχηματισμούς με συντακτικές και σημασιολογικές ιδιότητες ίδιες με αυτές των απλών συνθέτων. Οι συνταγματικές μονάδες, είναι τριών ειδών:
 1. ψευδοεπίθετο + ουσιαστικό σε ονομαστική (E+O), π.χ. *φοιτητική εστία*, *ιπτάμενο δελφίνι*, *εξωτερικά ιατρεία*, *βιολογικός καθαρισμός*, *ακίνητη περιουσία*, *στεγαστικό δάνειο*.

2. ουσιαστικό + ουσιαστικό σε γενική (O+O), π.χ. *φακοί επαφής, φίλτρο νερού, πλύση εγκεφάλου, άδεια παραμονής, τάξη υποδοχής, αγωγή του πολίτη, θέατρο του παραλόγου*.
3. ουσιαστικό + ουσιαστικό σε ονομαστική (O-O), συνδεόμενα μεταξύ τους με παύλα, π.χ. *άνθρωπος-ρομπότ, είδηση-βόμβα, νόμος-πλαίσιο, καναπές-κρεβάτι*. Πολλά από αυτά οφείλουν την ύπαρξή τους στη δημοσιογραφική γλώσσα ή τη γλώσσα της διαφήμισης, π.χ. *έρευνα-αστραπή, εμφάνιση-σοκ, τιμή-έκπληξη*, ή είναι μεταφραστικά δάνεια από ευρωπαϊκές γλώσσες, π.χ. *λέξη-κλειδί (mot-clé), κράτος-μέλος (état-membre)*. Η χρήση τους είναι ευρεία σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης εμπειρίας, λόγω της ταχύτητας του μηνύματος που εκφράζουν.

Γενικά τα πολυλεκτικά σύνθετα εκφράζουν την επιστημονική και τεχνική ορολογία και η εκμάθησή τους διευκολύνει τον ξένο να κατανοήσει την κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική πλευρά της γλωσσικής κοινότητας στην οποία ζει. Η διδασκαλία τους είναι απαραίτητη, γιατί συχνά έχουν αποκλειστική κατονομασία, π.χ. *μαύρη αγορά, λευκός θάνατος, ζώνη ασφαλείας, είδη υγιεινής, πάνα-βρακάκι, σχολείο-μαμούθ* και συγκεκριμένη συντακτική χρήση.

Γ. ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ

Το τρίτο κεφάλαιο του προγράμματος αναφέρεται στον λεξιλογικό δανεισμό, που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τους ξένους, στο βαθμό που καταδεικνύει τη σχέση της ελληνικής με άλλες γλώσσες και χώρες. Το φαινόμενο των δανείων, έτσι όπως συμπεριλήφθηκε στο παρόν πρόγραμμα, αναφέρεται στα εξής επιμέρους θέματα:

- α) Εξωτερικά δάνεια από άλλες γλώσσες. Στη νέα ελληνική τα περισσότερα δάνεια προέρχονται από τη γαλλική και αγγλοαμερικάνικη, αλλά και αρκετά από την τουρκική και τη λατινική, από σύγχρονες ευρωπαϊκές γλώσσες και λιγότερο από σλαβικές. Η τυπολογία τους αναφέρεται στα εξής είδη: *αντιδάνεια*, π.χ. *αντιβιοτικό, τηλεπάθεια, ξενοφοβία, υβρίδια*, π.χ. *αντιστάρ, μικροφίλμ, αυτογκόλ*, μεταφραστικά δάνεια, π.χ. *διαστημάνθρωπος-spaceman, περίστροφο-revolver, ποδόσφαιρο-football*. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το φαινόμενο της ενσωμάτωσης ξένων λέξεων στο παραγωγικό σύστημα της

γλώσσας, π.χ. ζακετ-ούλα, φαστφουντ-άδικο, μπετα-τζής, χουλιγκαν-ισμός, χεβιμεταλ-άς, αλλά και ο τρόπος προσαρμογής των δανείων στα νέα ελληνικά, που μπορεί να αφορά λ.χ. τη φωνητική, π.χ. λικέρ, ασανσέρ, ντοκιμαντέρ.

- β) Διεθνισμοί, η εκμάθηση των οποίων είναι σχετικά εύκολη, γιατί δείχνει τα κοινά στοιχεία μεταξύ των γλωσσών. Ενδιαφέρον παρουσιάζει ο τρόπος μετάφρασης όρων, που στα ελληνικά είναι νεολογισμοί, π.χ. παιδί του σωλήνα, καθώς και ο βαθμός αντιστοίχισης με τις άλλες γλώσσες, δηλαδή αν ο όρος είναι ο ίδιος ακριβώς στην ξένη γλώσσα, π.χ. ουρανοξύστης-scyscraper. Στην περίπτωση αυτή ο σπουδαστής όχι μόνο μαθαίνει τον ελληνικό όρο, αλλά και ενημερώνεται για τις ραγδαίες εξελίξεις της κοινωνίας, που επηρεάζουν και τη γλώσσα.

Το Β' μέρος του προγράμματος, εκτός από το γλωσσικό υλικό που παρέχει στους ενδιαφερόμενους χρήστες, περιλαμβάνει κι ένα παράρτημα όπου εντάχθηκαν: α) οι λύσεις των ασκήσεων, β) ένα γλωσσάρι όρων και γ) η βιβλιογραφία.

Α' ΜΕΡΟΣ: ΠΑΡΑΓΩΓΗ

1. ΠΡΟΘΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ

1. πρόθημα: α-/αν-/ανα-/ανε-/ανη-

	σημασία	παράδειγμα
α)	α- : στερητικό	
1.1	αντίθεση (σε επίθετα)	αβέβαιος, ανεύθυνος, αόρατος, άοπλος
1.2	απουσία, έλλειψη (σε ουσιαστικά)	αλάθητος, ανευθυνότητα, αχαριστία
1.3	αντίθεση (σε ρήματα)	αδυνατώ, ατυχώ
2.	αναίρεση (σε φράση)	βίος-αβίωτος, δώρο-άδωρο
3.	πλεοναστικό (σε επίθετα)	ανάποδος, αναμάρτητος, ανεπρόκοπος
β)	α-² σε ρηματικά επίθετα δηλώνει ότι δεν έχει υποστεί την ενέργεια	αράδιαστος, αράχνιαστος

λέξεις

αβαθής, αβαθμολόγητος, αβάπτιστος, αβασάνιστος, αβασίλευτος, αβάσιμος, αβάστακτος, άβατος, άβαφος, άβγαλτος, αβίαστος, αβιταμίνωση, αβίωτος, αβλεψία, αβοήθητος, άβολος, άβουλος, αβράβευτος, άβραστος, άγαμος, αδάκρυτος, αδάμαστος, αδαπάνητος, αδασμολόγητος, αδέκαρος, αδέκαστος, αδελέαστος, αδέξιος, αδέσμευτος, αδέσποτος, άδετος, αδήλωτος, αδήμευτος, αδημιούργητος, αδημοσίευτος, αδιάβαστος, αδιάβροχος, αδιαθεσία, αδιαίρετος, αδιάκοπος, αδιακρισία, αδιαλλαξία, αδιανόητος, αδιαπέραστος, αδιαπραγμάτευτος, αδιάρρηκτος, αδιάσειστος, αδιάσπαστος, αδιάφθορος, αδιαφορία, αδιαχώρητο, αδίδακτος, αδιέξοδος, αδικαιολόγητος, αδικαίωτος, αδιοριστία, αδίστακτος, αδόκιμος, αδούλευτος, αδύναμος, αήττητος, άηχος, αθάνατος, άθεος, αθεόφοβος, αθεράπευτος, αθετώ, αθόρυβος, ακαθάριστος, ακάθιστος, ακαθόριστος, άκακος, ακαλαίσθητος, ακάλεστος, ακαλλιέργητος, ακάλυπτος, άκαπνος, άκαρπος, ακατάδεκτος, ακαταλαβίστικος, ακατάλληλος, ακατοίκητος, ακίνδυνος, ακίνητος, άκλιτος, ακοινώνητος, ακούραστος, ακυβέρνητος, ακύμαντος, αλάδωτος, αλησιμόνητος, αμάνικος, άμαχος, αμετανόητος, αμέτρητος, άμοιρος, ανάξιος, αναρμόδιος, ανείπωτος, ανέκδοτος, ανέκφραστος, ανελέητος, ανεμελιά, ανεντιμότητα, ανεπίσημος, ανεπιστρεπτί, ανεξέλεγκτος, ανεξοδος, ανήθικος, ανήλικος, ανήμπορος, ανήξερως, ανησυχία, άοσμος, απίστευτος, απιστία, απλήρωτος, απλυσία, απρόσεκτος, αρρυθμία, ασεβής, ασήκωτος, ασταθής, ασυγχώρητος, άτακτος, ατιμία, ατροφία, άυπνος, αφάγωτος, αφιλόξενος, άφωνος, αχαριστία, άχρωμος, αχτένιστος, άψυχος

άσκηση 1: Συμπλήρωσε τα κενά:

1. Το έργο δεν πρέπει να το βλέπουν τα παιδιά γιατί είναι για ανηλίκους.
2. Αυτό το νησί είναι έρημο και
3. Δεν πιστεύει σε κανέναν θεό, είναι
4. Το αντίθετο του 'έγγαμος' είναι
5. Δεν την καλέσαμε, αλλά αυτή ήρθε
6. Πριν μερικές δεκαετίες οι φωτογραφίες και τα φιλμ ήταν
7. Έξω βρέχει, βάλε το σου.
8. Τα μέρη του λόγου στα ελληνικά είναι: 6 κλιτά και 4
9. Το βιβλίο που έγραψε δεν εκδόθηκε ακόμη, είναι
10. Δεν μπορείς να καταλάβεις τι σκέφτεται, το πρόσωπό του μένει πάντα

2. πρόθημα: *αμφι-*

	σημασία	παράδειγμα
1.α.	γύρω, και από τις δύο μεριές	αμφίκοιλος, αμφίκυρτος
1.β.	διπλή δυνατότητα	αμφίβιο, αμφίδρομος
2.	αμφίβολη ενέργεια (σε ρήματα)	αμφίρροπος, αμφιταλαντεύομαι

λέξεις

αμφιβάλλω, αμφιβολία, αμφίγνωμος, αμφιδέξιος, αμφιθαλής, αμφιθέατρο, αμφίθυμος, αμφικλινή, αμφιλεγόμενος, αμφιπρόστυλος, αμφισβήτηση, αμφισβητίας, αμφισεξουαλικός, αμφισημία, αμφίστομος, αμφίχειρας

άσκηση 2: Συμπλήρωσε τα κενά:

1. Όλοι οι φοιτητές είναι συγκεντρωμένοι στο για τη διάλεξη.
2. Ο βάτραχος είναι ζώο της στεριάς και της λίμνης, δηλαδή είναι
3. Όταν μια λέξη έχει δύο σημασίες, αυτό το φαινόμενο λέγεται
4. Έχω πολλές ότι μπορεί να τα καταφέρει από μόνος του.
5. Το νόημα είναι, μπορείς να το κρίνεις και έτσι και αλλιώς.

3. πρόθημα: *ανα²-/αν²-*

	σημασία	παράδειγμα
1.	τόπος: πάνω, προς τα πάνω	άνοδος, ανάβαση, αναδύομαι
2.	επιτατικό	αναβοώ, ανακράζω
3.	υποκοριστικό	ανάλαφρος
4.	επανάληψη (σε ρήματα και ουσιαστικά)	αναβαθμολόγηση, ανακατανέμω
5.	σε επιστημονικούς όρους	αναφυλαξία, αναβολισμός
6.	σε λέξεις με απροσδιόριστη παραγωγή	ανάποδος, αναγουλιάζω

λέξεις

αναβάθμιση, αναβαθμός, αναβατήρας, αναβάτης, αναβατόριο, αναβιβάζω, αναβίωση, αναβλέπω, αναβροχιά, αναγέννηση, αναγνωρίζω, ανάγνωση, αναγορεύω, αναγράφω, αναδάσωση, αναδιάρθρωση, αναδιατύπωση, αναδιοργανώνω, αναδίπλωση, αναδόμηση, ανάδραση, αναδρομή, αναζητώ, αναθέρμανση, ανάθεση, ανακάθομαι, ανακαινίζω, ανακαλύπτω, ανακαταλαμβάνω, ανακατασκευή, ανακατωσούρα, ανακεφαλαιώνω, ανακινώ, ανακοπή, ανακουφίζω, ανάκτηση, ανακύκλωση, αναμασώ, αναμέτρηση, αναμόρφωση, αναμορφωτήριο, ανανεώνω, ανάνηψη, αναπαράγω, αναποδογυρίζω, αναπολώ, αναπροσαρμογή, ανάρρηση, αναρρίχηση, ανάρρωση, ανασηκώνω, ανασκευάζω, ανασκόπηση, ανάσταση, αναστάτωση, αναστήλωση, ανασυγκρότηση, ανασύνθεση, ανασύνταξη, ανασχηματισμός, ανάταση, ανατίμηση, ανατομία, αναφαγιά, αναφώνηση, αναψυχή

άσκηση 3: Συμπλήρωσε τα κενά:

1. Όταν ένα δάσος καίγεται, συχνά γίνεται
2. Το φάρμακο αυτό θα σε από τον πονόδοντο.

3. Οι ανήλικοι εγκληματίες κλείνονται στο με εντολή του εισαγγελέα.
4. Η στα βουνά είναι ένα ευχάριστο αλλά επικίνδυνο σπορ.
5. Πολλά από τα σκουπίδια πηγαίνουν στην και τα ξαναχρησιμοποιούμε.
6. Το πιο δύσκολο μάθημα στην Ιατρική σχολή είναι η
7. Η αρχαιολογική υπηρεσία συνεργάζεται με μηχανικούς για την των μνημείων.
8. Πέθανε ξαφνικά από καρδιάς.
9. Τους ανθρώπους που χάνονται τους οι συγγενείς του μέσω του Ερυθρού Σταυρού.
10. Τον επόμενο μήνα θα γίνει ο της κυβέρνησης.

4. πρόθημα: εισ-

σημασία	παράδειγμα
1. κίνηση ή ενέργεια	
1.1. προς τα μέσα	εισάγω, εισβάλλω, εισρέω
1.2. για ένα σκοπό	εισπράττω, εισφορά
2. χωρίς εμφανή σημασία	εισαγγελέας

λέξεις

εισαγγελία, εισαγωγέας, εισαγωγή, εισαγωγικά, εισαγώγιμος, εισακούω, εισακτέος, εισβάλλω, εισβολέας, εισβολή, εισδοχή, εισέρχομαι, εισήγηση, εισηγητής, εισιτήριο, εισόδημα, εισοδηματίας, Εισόδια, Εισοδικό, είσοδος, εισορμώ, εισπλέω, εισπνέω, εισπνοή, εισπρακτέος, εισπράκτορας, εισπραξη, εισρροή, εισφέρω, εισφορά, εισχωρώ

άσκηση 4: Συμπλήρωσε τα κενά:

1. Φέρνει ρούχα από το εξωτερικό και τα πουλά, κάνει δηλαδή
2. Κατά τον β' παγκόσμιο πόλεμο η Γερμανία στην Πολωνία.
3. Η είναι στην άλλη πλευρά του κτιρίου.
4. Δεν μπορείς να ανεβείς στο αεροπλάνο χωρίς
5. Ο μεγαλογιατρός καταθέτει στην τράπεζα τις της ημέρας.
6. Ο των λεωφορείων είναι πια ένα επάγγελμα που χάνεται.
7. κινέζικων προϊόντων πλημμύρισε την ευρωπαϊκή αγορά.

5. πρόθημα: εκ-/εξ-

σημασία	παράδειγμα
1.1. αφαίρεση	εκχύμωση, εξαερισμός
1.2. απομάκρυνση	εκθρονίζω, εκπατρισμός
1.3. κίνηση προς τα έξω	εκπαραθυρώνω, εκτίναξη, εκπνέω
2.1. έξω, προς τα έξω	έξωμος, εξόφθαλμος
2.2. έξω από τα όρια	εκπρόθεσμος
3. τρόπος λειτουργίας του υποκειμένου	εκμαιεύω, εκτελωνίζω, εκφοβισμός
4. μεταβολή του αντικειμένου του ρήματος	εκπολιτίζω, εξατμίζω, εξαύλωση
5. επιτατικό	έκπληκτος, εκμάθηση, εκγυμνάζω

6. στερητικό	έκρυθμος, έκτακτος, εκτόνωση
7. χωρίς εμφανή σημασία	εκλέγω, εξοχή

λέξεις

εκβάλλω, έκβαση, εκβιάζω, εκβιασμός, εκβιομηχανίζω, εκβολή, εκβράζω, εκγύμναση, εκδηλώνω, εκδήλωση, εκδίδω, εκδικάζω, εκδικούμαι, εκδίκηση, εκδιώκω, εκδορά, έκδοση, εκδράμω, εκδύω, έκθαμβος, εκθεμελιώνω, έκθεση, έκθετος, έκθλιψη, εκκαθάριση, εκκίνηση, εκκληση, εκκοκιστήριο, εκκριση, εκκωφαντικός, εκλαϊκεύω, εκλέγω, έκλειψη, εκλεκτός, εκλιπών, εκλογικεύω, εκμετάλλευση, εκμηδένιση, εκμισθωτής, εκμοντερνισμός, εκμυστηρεύομαι, εκπαιδεύω, επέμπω, εκπομπή, εκπλέω, έκπληξη, εκπληρώνω, εκπλήσσω, εκπνέω, εκποίηση, εκπολιτιστικός, εκπόρευση, εκπόρθηση, εκπόρνευση, εκπρόθεσμος, εκπρόσωπος, έκπτωση, έκρηξη, εκριζώνω, εκσκαφέας, έκσταση, εκστρατεία, εκσυγχρονισμός, εκσφενδονίζω, εκταφή, εκτέλεση, εκτελωνιστής, εκτίμηση, εκτινάσσω, εκτομή, εκτόξευση, εκτοπίζω, εκτροχιάζω, έκτρωση, εκτύπωση, εκφέρω, εκφοβίζω, εκφορτώνω, εκφράζω, εκφυλισμός, εκφωνητής, εκχιονιστικός, εκχύλισμα, εκχωρώ, εξαγγέλλω, εξαγνίζω, εξαγόμενος, εξαγορά, εξαγριώνω, εξαγωγέας, εξαεριστήρας, εξαέρωση, εξαθλίωση, εξαίσιος, εξαεμίζω, εξαπλώνω, εξαργυρώνω, εξασθενίζω, εξάσκηση, εξαφάνιση, εξειδίκευση, εξελληνισμός, εξερευνητής, εξευγενίζω, εξιλεώνω, εξιστορώ, εξισώνω, εξογκώνω, εξοικονομώ, εξομοιώνω, εξομολογούμαι, εξοπλισμός, εξορκιστής, εξουδετερώνω, εξύβριση, εξυπηρέτηση, εξυψώνω, εξωθώ

άσκηση 5: Συμπλήρωσε τα κενά:

1. Δεν μπορούμε να δεχτούμε την αίτησή σας γιατί είναι
2. Την του πυραύλου την είδαν όλοι από την τηλεόραση.
3. Οι μουσουλμανικές χώρες και αυτές με πυρηνικά όπλα.
4. Κάθε επιδημία ταχύτατα σε όλο τον πλανήτη.
5. Έπαιζε στο καζίνο κάθε μέρα κι την περιουσία του.
6. Το τρένο συγκρούστηκε με ένα φορτηγό κι δύο βαγόνια.
7. Την άνοιξη όλα τα σχολεία πηγαίνουν εκπαιδευτικές ή ψυχαγωγικές
8. Η στο μετρό της Μαδρίτης σκότωσε πολλούς.
9. Κάθε χρόνο γίνονται στην Ελλάδα περίπου 300.000
10. Για να δουλεύει καλά το καλοριφέρ πρέπει να κάνουμε

6. πρόθημα: εν-/εμ-/εγ-/ελ-/ερ-

σημασία	παράδειγμα
1. τόπος: μέσα σε	εγκλωβίζω, ελλιμενίζω, εναποθήκευση
2. ανάμεσα σε	ενσωματώνω, εντάσσω, εμφύλιος
3. σε επίθετα	
3.1. γίνεται ή εμφανίζεται	έμμισθος, έμπρακτος, εμπύρετος
3.2. έχει	έγχορδος, έμπειρος, έρρινος
3.3. επιτατικό	έναστρος, εμπαθής, ένθερμος
4. χωρίς εμφανή σημασία	ενδιαφέρομαι, ενοχλώ, ενοχή

Λέξεις

εν-: εναγκαλισμός, ενάγω, εναέριος, ενάλιος, εναλλαγή, ενανθρώπιση, εναποθέτω, εναρμονίζω, ενασχόληση, ενδιάμεσος, ενδίδω, ενδυναμώνω, ενέδρα, ενεπίγραφος, ενέχω, ενηλικίωση, ενήλικος, ενήμερος, ενημέρωση, ένθετος, ενθρόνιση, ενθύμιο, ενίσχυση, ενοικιάζω, ένοικος, ένοπλος, ενόραση, ενόργανος, ενορία, ένορκος, ενορχήστρωση, ενοχικός, ενοχλώ, ενόψει, ενσάρκωνω, ένσημο, ένσταση, ένστικτο, ενσυνείδητος, εντάξει, ένταξη, ένταση, εντατικός, ενταφιάζω, εντείνω, έντιμος, εντοιχίζω, έντοκος, έντομο, έντονος, (ε-)ντόπιος, εντριβή, έντυπος, ενυδάτωση, ενυπόγραφος

εμ-: εμβαθύνω, εμβάλλω, εμβαπτίζω, έμβιος, εμβολή, εμβολιασμός, εμβολίζω, εμβόλιμος, εμβόλιο, εμπαίζω, έμπειρος, έμπιστος, εμπλοκή, εμπλουτίζω, έμπνευση, εμπόδιο, εμπόριο, εμποτίζω, εμφανής, έμφαση, έμφραγμα, εμφύσημα, εμφυτεύω, έμφυτος, εμψυχώνω

εγ-: έγγαμος, εγγεγραμμένος, έγγειος, εγγενής, εγγονός, εγγράμματος, εγγραφή, έγγραφο, εγκαθιστώ, εγκαίνια, έγκαιρος, εγκάρδιος, εγκαταλείπω, εγκεφαλικός, εγκιβωτίζω, έγκλειστος, εγκληματώ, εγκλιματίζω, εγκόλπιο, εγκοπή, εγκόσμιος, εγκράτεια, εγκρίνω, εγκύκλιος, έγκυρος, έγκυος, εγχείριση, έγχρωμος, εγχώριος

ελ-: έλλαμψη, έλλειμμα, ελλειπτικός, έλλειψη, ελλιμενισμός, ελλιπής, ελλόγιμος

ερ-: έρριζα, ερρινοποίηση, έρρυθμος

άσκηση 6: Να συμπληρώσεις τα κενά:

1. Εργάζεται στο αεροδρόμιο σαν ελεγκτής κυκλοφορίας.
2. Η της κοινής γνώμης γίνεται από τα ΜΜΕ.
3. Έμαθε ελληνικά σε θερινό πρόγραμμα μαθημάτων.
4. Συνεχίζεται η έρευνα για την παρασκευή..... κατά της γρίπης.
5. Συζητιέται έντονα η..... της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
6. Ο κρατικός προϋπολογισμός παρουσίασε αυτή τη χρονιά.
7. Το σπίτι έχει ακόμη κάποιες, αλλά μπορούμε να μετακομίσουμε.
8. Προτιμάτε πάντα τα προϊόντα.
9. Σας προσκαλούμε στα του νέου καταστήματός μας.
10. Ο εργοδότης μου δεν κολλάει τα του ΙΚΑ.

7. πρόθημα: κατα-/κατ-/καθ-

σημασία	παράδειγμα
1. τόπος: κάτω, προς τα κάτω	κάθοδος, κατάδυση, καταρροή
2. επιτατική σημασία	
2α. γίνεται σε μεγάλο βαθμό	κατατρομάζω, κατάξανθος, κατάχρηση
2β. το μέσον χρονικής περιόδου	καταμεσήμερο, κατακαλόκαιρο
3. εναντίον	καταδιώκω, κατακρίνω, καταπιέζω
4. κατάταξη	καταγράφω, κατάλογος, κατανομή
5. διαδικασία (σε ρήματα)	κατεργάζομαι, κατεργασία
6. χωρίς σημασία	κάτεργο

λέξεις

α) καθαγιάζω, καθαιρώ, καθαίρω, καθαρεύουσα, καθαρίζω, καθέδρα, καθεδρικός, κάθειρξη, καθέλκυση, καθεστώς, καθηγητής, καθήλωση, καθημερινός, κάθιδρος, καθιερώνω, καθίζηση, κάθισμα, καθιστώ, καθοδηγώ, καθοδικός, κάθοδος, καθολικός, καθομιλουμένη, καθορίζω, καθυβρίζω, καθυστερημένος

β) κατάβαθα, καταβάλλω, κατάβαση, καταβολή, καταβρέχω, καταβροχθίζω, καταγάλανος, καταγγελία, καταγής, κάταγμα, καταγοητεύω, κατάγομαι, καταγράφω, καταδεκτικός, καταδέχομαι, καταδικάζω, κατάδικος, καταδότης, καταδρομικό, καταζητώ, καταθέτω, κατάθεση, καταθλιπτικός, καταιγίδα, καταϊδρωμένος, κατακαημένος, κατακαίνουριος, κατάκαρδα, κατακερματίζω, κατακέφαλα, κατακίτρινος, κατάκλειστος, κατάκλιση, κατακλυσμός, κατάκοιτος, κατακόκκινος, κατακόμβη, κατακομματιάζω, κατακόρυφος, κατακρατώ, κατακραυγή, κατάκριση, κατάκτηση, καταλαβαίνω, καταληστεύω, κατάληξη, κατάληψη, κατάλληλος, καταλογίζω, κατάλοιπο, καταλυπημένος, κατάματα, κατάμαυρος, καταμεσής, κατάμεστος, καταμέτρηση, κατάμουτρα, καταναγκάζω, καταναλώνω, καταναλωτής, κατανέμω, κατανεμητής, κατανοώ, καταντροπιάζω, κατάνυξη, καταξοδεύω, καταπάνω, καταπατώ, καταπέτασμα, καταπίεση, καταπίνω, καταπληκτικός, κτάρα, καταργώ, καταρράκτης, καταρρέω, κτάρτιση, καταρχήν, κατάσαρκα, κατασκευάζω, κατασκήνωση, κατασκοπεύω, κατασκότεινος, κάτασπρος, κατάσταση, κτάστηθα, κτάστημα, καταστρέφω, κτάστρωμα, κτάσχεση, κτάταξη, κατατοπίζω, κατατρέχω, κατατρομάζω, κατατρώω, καταυλισμός, καταφατικός, καταφέρνω, καταφύγιο, κτάχαμα, κτάχλωμος, κτάψυξη, κατεβάζω, κατεβατό, κατεδαφίζω, κατεπείγων, κατεργάρης, κατευθείαν, κτέχω, κατηγορώ, κτήφορος, κτήχηση, κατοικία, κατολίσθηση, κατορθώνω, κατοχή, κατοχυρώνω, κτώχρος

άσκηση 7: Να συμπληρώσεις τα κενά:

1. Χθες διάβασα ένα βιβλίο.
2. Σήμερα στη βουλή έγινε η του νομοσχεδίου για την παιδεία.
3. Ο Δαρβίνος υποστήριξε ότι ο άνθρωπος από τον πίθηκο.
4. Πού πας μ' αυτόν τον καιρό; έξω γίνεται
5. Το περιπολικό της αστυνομίας το αυτοκίνητο των ληστών.
6. Δεν αντέχει την των γονιών του που τον συμβουλεύουν συνεχώς.
7. Στόχος της αθλητικής ομάδας είναι η του παγκόσμιου κυπέλου.
8. Το κεντρικό της Εθνικής Τράπεζας βρίσκεται κοντά στο σπίτι μου.
9. Μην πετάς τα σκουπίδια
10. Μόλις άκουσε τα νέα, έγινε απ' το φόβο του.
11. Ο ναός βρίσκεται στην κεντρική πλατεία της πόλης.
12. Η γλώσσα περιέχει λέξεις που μοιάζουν με τις αρχαίες

8. πρόθημα: προσ-

σημασία	παράδειγμα
1. κίνηση, κατεύθυνση προς ένα τέρμα	προσέρχομαι, προσγείωση, προσήλιο
2. εγγύτητα	προσκαλώ, προσκολλώ
3. ομοιότητα	προσομοιάζω

4.	συμφωνία, σχέση	προσαρμόζω
5.	εναντίον	προσβάλλω, προσκρούω
6.	χρονική εγγύτητα	πρόσκαιρος, προσωρινός
7.	επιτακτικό	προσαποκτώ, προσαυξάνω
8.	χωρίς εμφανή σημασία	προσδοκώ, προσεύχομαι, προσμονή

λέξεις

προάγω, προσανατολίζω, προσάραξη, προσαρμογή, προσαρτώ, πρόσβαση, προσβλέπω, προσγειωμένος, προσδένω, προσδιορίζω, προσδοκία, προσέγγιση, προσεδάφίζω, προσελκύω, προσευχή, προσοχή, προσηλυτίζω, προσηλώνω, προσθαλάσσιωση, πρόσθεση, προσθήκη, πρόσκειμαι, προσκομιδή, πρόσκρουση, προσλαμβάνω, πρόσληψη, πρόσμειξη, προσμέτρηση, πρόσοδος, προσομοιωτής, προσορμίζω, πρόσοψη, προσπάθεια, προσπέλαση, προσπέραση, προσποίηση, προσσελήνωση, προστρέχω, προστριβή, προσυπογράφω, προσφάι, προσφέρω, προσφεύγω, προσφιλής, προσφορά, πρόσφορο, πρόσφυγας, προσφυγή, προσφυγιά, προσφωνώ, πρόσχαρος, προσχωρώ, προσωδία, προσωρινά, προσωρινότητα

άσκηση 8: Συμπλήρωσε τα κενά:

1. Κύματα εγκαταλείπουν τις περιοχές του πολέμου.
2. Η εργασία είναι πολύ καλή, αφού γίνεται μια ολοκληρωμένη του θέματος.
3. Απαγορεύεται ο που γίνεται εις βάρος της επίσημης θρησκείας.
4. Απαγορεύεται η από αριστερά του αυτοκινήτου.
5. Έγινε δεκτή η του στο ανώτατο δικαστήριο της χώρας.
6. Είναι πολύ άνθρωπος, δεν τον βλέπεις ποτέ κακόκεφο.
7. Θα γίνουν νέες υπαλλήλων στο δημόσιο.
8. Διορίστηκε ταμίας στην τράπεζα.
9. Η του υδροπλάνου ήταν ομαλή.
10. Η των μεταναστών στη νέα τους πατρίδα χρειάζεται χρόνο.

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Μητρικό γάλα: αναντικατάστατο

Θαλπωρή στους άστεγους

Περίπου 15 άστεγοι φιλοξενούνται σε αίθουσα του κεντρικού καρίου του ΟΛΘ. Οι υπηρέτες της νομαρχίας διαμόρφωσαν και εξόφλησαν την αίθουσα 4 του ΟΛΘ, με στρώματα και κουβέρτες από το Γ' Σώμα Στρατού, ενώ έχουν εξασφαλιστεί σε καθημερινή βάση τρία γεύματα από τα νοσοκομεία της πόλης - ΑΧΕΠΑ, Ιπποκράτειο, Θεαγένειο, Αγίο Παύλο - καθώς και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Οι άστεγοι στη Θεσσαλονίκη υπολογίζονται σε περίπου 200

Απλήρωτοι 40.000 καθηγητές

Απλήρωτοι μέχρι και έναν στα, για να εξοφληθούν οι χρόνο παραμένουν 40.000 εκπαιδευτικοί, θα περιμένουν καθηγητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς ακόμη τουλάχιστον δύο μήνες, καθώς απαιτείται μια τους οφείλονται χρήματα χρονοβόρα διαδικασία, που που αφορούν δεδουλευμένες υπερωρίες, εργασία που υπογραφή της σχετικής απόφασης από τον υπουργό Οικονομικών αλλά και τον ίδιο τον πρωθυπουργό. Σε όλα αυτά θα πρέπει να προστεθεί ότι υπάρχουν και περιπτώσεις ωρομίσθιων, όπως για παράδειγμα στο Ρέθυμνο, οι οποίοι παραιτήθηκαν και αρνήθηκαν να ζητήσουν αλλού εργασία, διότι καθυστερούσε υπερβολικά η πληρωμή τους.

Αναπαντητες κλησεις για αρχάριους

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΙΤΑΛΟΥΣ

**Εκδίδεται εντός
δέκα ημερών
ο Απ. Βαβύλης**

• Σελ. Α41

Εμπρησμοί στην Αθήνα

Εμπρησμοί με γκαζάκια και βόμβες μολότοφ σημειώθηκαν χθες τα ξημερώματα σε υποκατάστημα τράπεζας στους Αμπελόκηπους και γραφεία της ΝΔ στα Εξάρχεια. Στην τράπεζα προκλήθηκαν σοβαρές υλικές ζημιές.

Ασυλία ή ασυδοσία;

ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ

**Τα επιδόκια
ροκανίζουν
τα εισοδήματα**

Η συνεχής άνοδος των επιδοκίων του ευρώ στη διάρκεια του 2006 έχει εξανεμίσει τις όποιες εισοδηματικές αυξήσεις έλαβαν στη διάρκεια του έτους όσοι μισθωτοί έχουν πάρει δάνειο για αγορά κατοικίας.

«Καλπάζουν» οι εξαγωγές

Με θεαματικούς ρυθμούς συνεχίζεται η αύξηση των ελληνικών εξαγωγών, η οποία στο χρονικό διάστημα Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2005, έφτασε το 12,8% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2004, σύμφωνα με τον Ελληνικό Οργανισμό Εξωτερικού Εμπορίου.

Η πιο... ρομαντική εξίσωση

Η πιο ρομαντική εξίσωση είναι εκείνη που χρησιμοποίησε στον Αϊνστάιν για να περιγράψει το φαινόμενο της «εμπλοκής των κβάντων». Δύο υποατομικά σωματίδια μπορούν να παραμείνουν συνδεδεμένα μεταξύ τους ακόμη κι όταν αναλαμβάνει να τα χωρίσει η δύναμη ολόκληρου του Σύμπαντος: υπάρχει καλύτερος ορισμός για τον έρωτα; Ο Μάλινς φωτογράφησε την εξίσωση, την κορνιζάρισε και τη χάρισε στην αρραβωνιαστίκα του, τη Σάντρα. Πέτυχε το εγχείρημά του; «Φυσικά» λέει στην Γκάρντιαν. «Λίγο καιρό μετά, παντρευτήκαμε».

Γενική κατακραυγή

Δεν εμπνέει ανησυχία η κατάσταση της υγείας του Χρ. Πολυζωγόπουλου, ο οποίος νοσηλεύεται στην Κεντρική Κλινική Αθηνών μετά την άγρια επίθεση που δέχθηκε από νεαρούς στο κέντρο της Αθήνας. Η ενέργεια προκάλεσε τη γενική κατακραυγή.

Προσομοιωτής ... τσουνάμι

Μια τοιμενένια τάφος με μήκος ποδοσφαιρικού γηπέδου χρησιμοποιείται στην Ιαπωνία για την παραγωγή τεχνητών τσουνάμι. Ο μεγαλύτερος προσομοιωτής του είδους δημιουργεί κύματα 2,5 μέτρων, που χτυπούν μακέτες δωματίων σε φυσικό μέγεθος. Οι μετρήσεις στον προσομοιωτή του Κέντρου Έρευνας Τσουνάμι του Ινστιτούτου Έρευνας Λιμένων και Αερολιμένων ίσως επιτρέψουν στους ερευνητές να προβλέψουν την παραμόρφωση στον πυθμένα και τις ακτές από τυχόν τσουνάμι, να αναπτύξουν καλύτερους κυματοθραύστες, αλλά και αποτελεσματικότερα σχέδια εκκένωσης για τις παράκτιες περιοχές.

Παρόμοιες δεξαμενές που παράγουν κύματα υπάρχουν και σε εργαστήρια των ΗΠΑ, της Γερμανίας και της Ρωσίας, μεταξύ άλλων, αλλά ο ιαπωνικός προσομοιωτής είναι ο ισχυρότερος με διαφορά.

Η απόσταση ανάμεσα στο αυτονόητο και το αδιανόητο

Τι αλλάζει στις προσλήψεις

Α' ΜΕΡΟΣ: ΠΑΡΑΓΩΓΗ

2. ΕΠΙΘΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ

- 2.1. ΕΠΙΘΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ**
- 2.2. ΕΠΙΘΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΙΘΕΤΩΝ**
- 2.3. ΕΠΙΘΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ**
- 2.4. ΕΠΙΘΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΡΗΜΑΤΩΝ**

2.1. ΕΠΙΘΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

2.1.1. ΠΡΟΣΩΠΟ ΠΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙ – ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

ΑΡΣΕΝΙΚΑ

- άς**: γιαουρτάς, κλειδαράς, πλακάς, τζαμάς, ψωμάς, (ω-)ρολογάς
- αδόρος**: γρασαδόρος, κανταδόρος, κολπαδόρος, κομπιναδόρος, λουστραδόρος, ταβλαδόρος, τζογαδόρος, τερναδόρος, τσιλιαδόρος
- άρης**: βαρκάρης, λυράρης, τσαγκάρης
- άριος**: αποθηκάριος, αρχάριος, βιβλιοθηκάριος, ιμπρεσάριος, καγκελάριος, κομισάριος, λεγεωνάριος,
- έας**: αντιβασιλέας, απαγωγέας, αποστολέας, βαφέας, γονέας, γραμματέας, δεκανέας, διερχόμενος, δρομέας, εισαγγελέας, εισβολέας, ιερέας, ιππείς, κουρέας, μεταφορέας, συγγραφέας, τραυματιοφορέας, υποβολέας
- ιάρης**: αρκουδιάρης, καρβουνιάρης, σκουπιδιάρης, ταβερνιάρης
- ίας**: αισθηματίας, αντιρρησίας, εγκληματίας, εισοδηματίας, καταληψίας, κινηματίας, κτηματίας, πραξικοπηματίας
- ιάς**¹: βαφιάς, γραφιάς
- ιέρης/-έρης**: γονδολιέρης, καμαριέρης, καμινιέρης, κανονιέρης, καροτσέρης, κρουπιέρης, λαντζιέρης, μαουνιέρης, μπαρμπιέρης, νταλικιέρης, πορτιέρης, ταπετσιέρης, τιμονιέρης, τραπεζιέρης, χασομέρης
- ίτης**: ισοβίτης, μεσίτης, τεχνίτης, τραπεζίτης
- ίστας**: αρσιβαρίστας, γραφίστας, κιθαρίστας, μπασκετμπολίστας, πιανίστας, τενίστας
- ιστής**: α) οπαδός: ανθρωπιστής, βουδιστής, δαρβινιστής, δημοτικιστής, διεθνιστής, εγωιστής, εθνικιστής, ειρηνιστής, ελληνιστής, ιδεαλιστής, καπιταλιστής, μαζοχιστής, νατουραλιστής, ομηριστής, ρατσιστής, ρεαλιστής, φεμινιστής, υλιστής, β) πρόσωπο που ενεργεί - επάγγελμα: ανθυπασιστής, ασφαλιστής, βαπτιστής, βιολιστής, γενετιστής, διαφημιστής, εκτελωνιστής, εφοπιστής, οδοκαθαριστής, οικιστής, παραθεριστής, ποδοσφαιριστής, συναξαριστής, τραγουδιστής, φροντιστής, χρηματιστής
- ιώτης/-ώτης**: θιασώτης, επαρχιώτης, νησιώτης, πανηγυριώτης, ταξιδιώτης
- ουλάς**: αυγουλάς, νερουλάς
- τήρας**: κλητήρας, μαιευτήρας, μνηστήρας, (εθνο-)σωτήρας
- της/-τής**: α) πρόσωπο που ενεργεί: αιμοδότης, ακροατής, βασανιστής, βουτηχτής, διαδηλωτής, διοργανωτής, διώκτης, δραπέτης, δωρητής, ελευθερωτής, εμπρηστής, εξεταστής, επιβάτης, ερευνητής, ισοβίτης, καταναλωτής, κλέφτης, κριτής, κυβερνήτης, μετανάστης, (συμ-)μαθητής, ναυαγοσώστης, παίκτης, πελάτης, πλανήτης, ποιητής, πότης, προδότης, προμηθευτής, ραδιοπειρατής, συνομιλητής, σφάχτης, υποστηρικτής, φοιτητής, φταίχτης, β) επάγγελμα: αεροπαγίτης, (ευρω-)βουλευτής, γανωτής, διακοσμητής, εκφωνητής, ελεγκτής, εργάτης, εργοδότης, εφέτης, καθηγητής, καλλιεργητής, καντηλανάφτης, καραγκιοζοπαίκτης, μεταφραστής, ναυλωτής, νεκροθάφτης, οργανοπαίκτης, πεταλωτής, προπονητής,

πωλητής, ράφτης, (αρχι-)συντάκτης, σχεδιαστής, τηλεγραφητής, τηλεφωνητής, υπηρέτης, χαράκτης, χτίστης, χύτης, ψήστης

-τζής/-τσή/-ατζής/-ιτζής: ασπριτζής, καφετζής, κουλουρτζής, λατερνατζής, μπετατζής, παλιατζής, προποτζής, σοβατζής, ταξιτζής, τενεκετζής, τζαμτζής, φαναρτζής, φορτηγατζής, ψλικάτζής

-τορας: αυτοκράτορας, διδάκτορας, δικτάτορας, εισπράκτορας, εστίατορας, μαγαζάτορας, μάστορας, ρήτορας

ΘΗΛΥΚΑ

-ιδα: δράστιδα, επιβάτιδα, ηγέτιδα, καλλιτέχνιδα, νήστιδα, ορειβάτιδα, προστάτιδα

-ιέρα: λαντζιέρα, λοκαντιέρα, καμαριέρα, τραπεζιέρα

-ίνα: γιατρίνα, δικηγορίνα, μπαλαρίνα, προεδρίνα, σοφερίνα

-ισσα: βαρκάρισσα, καρβουνιάρισσα, περιβολάρισσα, λαντζιέρισσα, μαγείρισσα

-ίστρια/-ιστα: διαφημίστρια, καθαρίστρια, μανικιουρίστα, πιανίστα

σκακίστρια, τραγουδίστρια, τυμπανίστρια

-ού: καπελού, μυλωνού, παπλωματού, ψαρού

-τζού/-τσού/-ατζού/-ιτζού: καβγατζού, καμπαρετζού, καφετζού, κοπανατζού, κουμκανατζού, ταξιτζού, ψλικάτζού

-τρα¹/-ίστρα¹: κεντήστρα, κορδελιάστρα, κουνίστρα, παραδουλεύτρα, πλύστρα, υφάντρα, χαρτορίχτρα

-τρια: διακοσμήτρια, διευθύντρια, θαυμάστρια, καθηγήτρια, μεσίτρια, μεταφράστρια, νικήτρια, οδηγήτρια, περιηγήτρια, πιανίστρια, πλοιοκτήτρια, ποιήτρια, πρωταγωνίστρια, πωλήτρια, σοσιαλίστρια, συντάκτρια, υφάντρια, φεμινίστρια, χαράκτρια

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Πάλι Χιονιάς Φονιάς

Ιερό... «ασυμβίβαστο»

Γυναικολόγοι, ιατροδικαστές, δικηγόροι, ντιθέτως επιτρέπεται να χειροτονούνται οι συμβολαιογράφοι, ηθοποιοί αλλά και μάγοι (!!) αποκλείονται από την ιεροσύνη, όπως λευτές, νομικοί που ασχολούνται μόνο με το προκύπτει από τον αναλυτικό κατάλογο επαγ- πανεπιστήμιο και όχι με τη δικηγορία, καθώς γελματιών που μπορούν ή όχι να χειροτονη- και γιατροί. Βάσει της εγκυκλίου, κληρικοί θούν, τον οποίο κοινοποίησε σε όλες τις μη- μπορούν να γίνουν, μεταξύ άλλων, και οι: «γε- τροπόλεις η Ιερά Σύνοδος. Επίσης, δεν μπο- ωργοί, ψαράδες, κτηνοτρόφοι, πτηνοτρόφοι, ρούν να χειροτονηθούν και όσοι έχουν σχέση μελισσοκόμοι, κηροπλάστες, ξυλουργοί, επι- με πολιτικά και στρατιωτικά αξιώματα, ενώ α- πλοποιοί και οι υποδηματοποιοί».

Προς νέες κινητοποιήσεις οι ταξιτζήδες

ΠΩΛΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ
μερικής και ολικής απασχόλησης
ζητούνται από το εμπορικό
πολυκατάστημα Mega Outlet
Θεσ/νίκης.
• Ηλικία 18-35ετών

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

άσκηση 1: Από το ρήμα που σας δίνεται να βρείτε το πρόσωπο που ενεργεί.

ΡΗΜΑ	ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΘΗΛΥΚΟ
1. γράφω		
2. μαστορεύω		
3. διακοσμώ		
4. μεταφράζω		
5. πρωταγωνιστώ		
6. θαυμάζω		
7. τραγουδώ		
8. διευθύνω		
9. παραθερίζω		
10. συντάσσω		

άσκηση 2: Από τη ρηματική φράση (ρήμα + αντικείμενο) που σας δίνεται, να βρείτε το πρόσωπο που ενεργεί.

ΡΗΜΑ + ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	ΑΡΣΕΝΙΚΟ-ΘΗΛΥΚΟ
1. παίζει τένις	είναι
2. πιστεύει στον Βούδα	
3. κατέχει πλοία	
4. έγραψε διδακτορικό	
5. γράφει ποιήματα	
6. ρίχνει τα χαρτιά	
7. μελετά τον Όμηρο	
8. παίζει σκάκι	
9. υποστηρίζει τον καπιταλισμό	
10. έχει εστιατόριο	

άσκηση 3: Βρείτε τη σημασία των εξής λέξεων: 1. εφοπλιστής, 2. υλιστής, 3. ορθολογιστής, 4. λογιστής, 5. ναζιστής, 6. εθνικιστής, 7. παραθεριστής, 8. αλχημιστής, 9. αντιφεμινιστής, 10. ρατσιστής, 11. αλτρουιστής, 12. φροντιστής, 13. υβριστής, 14. καπνιστής, 15. ρυθμιστής

ΟΠΑΔΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΠΡΟΣ. ΠΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙ
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		

12.		
13.		
14.		
15.		

2.1.2. ΕΝΕΡΓΕΙΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΑΡΣΕΝΙΚΑ

-μός/-αμός/-εμός/-ημός/-ωμός/-γμός/-σμός: αποκλεισμός, εμβολιασμός, δαρμός, διωγμός, ερχομός, εντοπισμός, θαυμασμός, ξεσηκωμός, πεθαιμός, πηγαιμός, πνιγμός, σεισμός, στεναγμός, χαμός, χαλασμός

-ος²: βόγκος, βρόντος, μόχθος, πήδος, πόνος, χτύπος

ΘΗΛΥΚΑ

-α³: ανάσα, γέννα, γλίστρα, κατρακύλα, νύστα, πάστρα, στάλα, φύρα

-άλα: κρεμάλα, πηλάλα, τρεχάλα, φευγάλα

-εια: καλλιέργεια, προσπάθεια, ωφέλεια

-εία¹: γοητεία, δουλεία, ειρωνεία, θητεία, κολακεία, λατρεία, μαγεία, μαθητεία, μαντεία, νοθεία, χηρεία

-ειά: δουλειά, παντρεία

-ία¹: αγγελία, βαθμολογία, επιθυμία, κυκλοφορία, μαρτυρία, προεδρία, συνομιλία, φορολογία, χειροδικία

-ιά²: βελονιά, κανονιά, ματιά, πινελιά, φτυαριά

-ιά³: δαγκωνιά, ζαρωματιά, λαβωματιά, τσιμπιά, χαστουκιά

-ούρα¹: ανακατωσούρα, κλεισούρα, μурμουούρα, σκοτούρα, φαγούρα, χασούρα, χαιρετούρα

-ση/-ξη/-ψη/-ηση/-ιση/-ωση: αθώωση, αίτηση, αιχμαλώτιση, αναδάσωση, ανακάλυψη, ανατίμηση, ανατίναξη, απολύμανση, βεβαίωση, βράση, βύθιση, γέμιση, γέννηση, δηλητηρίαση, δήλωση, διαπίστωση, διατάραξη, διάσωση, είσπραξη, εκδήλωση, ελάττωση, εξασφάλιση, έφεση, θλίψη, κλήση, κλίση, κορύφωση, κόψη, μεταμόρφωση, μεταμόσχευση, μήνυση, λάμψη, λήξη, λύση, λήψη, ξενάγηση, οδόστρωση, οικοδόμηση, ολοκλήρωση, παιδοφύλαξη, παράκληση, πεζοδρόμηση, πραγματοποίηση, πράξη, προκήρυξη, σκέψη, στελέχωση, σύλληψη, σύμπτωση, υπόσχεση, ύφεση, φανέρωση, χρέωση, χρονολόγηση, χώνεψη

-σία/-ξία/-ψία: αιμοδοσία, αιμοληψία, ανυπαρξία, αχρωματοψία, αυτονία, βιβλιοδεσία, δημοπρασία, διαιτησία, επιστασία, καχυποψία, κυριολεξία, στοιχειοθεσία, τηλοψία, χαρτοπαιξία

-σιά/-ξιά/-ψιά: ανακατωσιά, βρισιά, κατεβασιά, μοιρασιά, κλεψιά

ΟΥΔΕΤΕΡΑ

-άδι: απολειφάδι, υφάδι

-ητό: αγκομαχητό, βογκητό, βουητό, κυνηγητό, ξεφωνητό, παραμιλητό, ποδοβολητό, ροχαλητό

- ι**: δεμάτι, ζύγι, κολύμπι, κυνήγι, παρακάλι, πρωτοβρόχι
- ίδι**: βρισίδι, κεντίδι, μουσκίδι, πιστολίδι, πριονίδι, σκουπίδι, σπρωξίδι, στολίδι, τουφεκίδι, φτιασίδι
- ιο²**: γέλιο, κατευόδιο, παρακάλιο, συμπάθιο, συχώριο
- ιό**: καθισιό, κουτσομπολιό, νοικοκυριό, προξενιό, φευγιό
- ιμο/-σιμο/-ξιμο/-ψιμο**: βάψιμο, βράσιμο, βρέξιμο, γδάρσιμο, δέσιμο, κάψιμο, λούσιμο, μπλέξιμο, πιάσιμο, πνίξιμο, πρήξιμο, σκάψιμο, σκύψιμο, στρώσιμο, τρίψιμο, φέρσιμο, φταίξιμο, χάσιμο
- ισμα**: κατακύλισμα, παρκάρισμα, πισωδρομισμό, πλασάρισμα, φλερτάρισμα, φρενάρισμα, ξεψύχισμα
- μα²/-αμα/-εμα/-ημα²/-ωμα²/-σμα/-γμα/-μμα**: άνοιγμα, άλλαγμα, βίδωμα, γράμμα, δημοσίευμα, διάβασμα, θέαμα, κλάμα, κουβάλημα, κρύωμα, οδήγημα, πλάσμα, πείραγμα, ράμμα, φάγωμα, φόρτωμα, ψάρεμα

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Κραυγή απεθυσίας από τους Έλληνες της Τσαλκά

Την επιθυμία να μεταναστεύσουν στην Ελλάδα, καθώς αδυνατούν να αντεπεξέλθουν στις δύσκολες συνθήκες που έχουν δημιουργήσει οι εναντίον τους επιθέσεις εξέφρασαν οι ελληνικής καταγωγής πολίτες της Γεωργίας σε σύσκεψη που είχαν με τον Πρόεδρο του ΣΑΕ Αν. Άθηνς, την υπουργό Εθνικών Μειονοτήτων της Γεωργίας και την πρέσβειρα της Ελλάδας στη Γεωργία.

Στην περιοχή διέμεναν παλιότερα χιλιάδες ομογενείς, αλλά σήμερα ο αριθμός τους έχει μειωθεί στις 2.000, υπερχρήτικοι στην πλειοψηφία, με σύνταξη περίπου 12 ευρώ. Τα τελευταία χρόνια, η απομονωμένη Τσαλκά έγινε ελκυστική για τους Σβάνια, εσωτερικούς μετανάστες από τη Δ.Γεωργία, και τους Ατζάρους. Σταδιακά έγινε η κατάληψη περίπου 2.000 σπιτιών από 7.000 άτομα, ενώ οι καταπατητές προέβησαν σε πράξεις βίας, που σε οδήγησαν ακόμη και σε φόνους ή βασανιστήρια, με στόχο να εκδιώξουν τους Έλληνες από τις πατρογονικές τους εστίες.

«Απειλή» η γήρανση του πληθυσμού

Έκκληση προς τα κράτη μέλη να προωθήσουν τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις για την αναμόρφωση των ασφαλιστικών συστημάτων, προκειμένου να αντιμετωπίσουν το αυξανόμενο κόστος από τη γήρανση του πληθυσμού, απεύθυνε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

«Φάρμακο» η νηστεία

Η αυστηρή νηστεία συνιστάται από την Ορθόδοξη Εκκλησία για τουλάχιστον 180 ημέρες του χρόνου..

«Η ομορφιά θα σώσει τον κόσμο...»
Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι

«Ακτινογραφία» της μετανάστευσης

Ο πυροβολισμός ήταν ατύχημα

Η αστυνομία στο Τέξας έκρινε ότι ο αντιπρόεδρος των ΗΠΑ Ντικ Τσέινι δεν διέπραξε κανένα αδίκημα, όταν κατά τη διάρκεια κυνηγιού πυροβόλησε κατά λάθος το δικηγόρο Χάρι Ουίπινγκτον. Έτσι, έκλεισε τον φάκελο ανακοινώνοντας ότι δεν πρόκειται να ασκηθούν διώξεις.

Αναζητείται επείγοντως μόσχευμα για το 11μηνο αγοράκι

Στην πρώτη θέση της παγκόσμιας λίστας των ασθενών που αναζητούν μόσχευμα μπήκε το 11μηνο αγοράκι που πάσχει από ηπατική ανεπάρκεια και διακομίστηκε εσπευσμένα από το Ηράκλειο Κρήτης στο Παρίσι. Το μόσχευμα που επρόκειτο να ληφθεί από τον πατέρα κρίθηκε ακατάλληλο. Το 11μηνο αγοράκι δίνει μάχη για τη ζωή σε εξειδικευμένο ιατρικό κέντρο στη γαλλική πρωτεύουσα. Το παιδάκι είχε και παλαιότερα πρόβλημα και είχε μεταφερθεί και πάλι στο ίδιο ιατρικό κέντρο. Τότε όμως οι γιατροί το έστειλαν πίσω στο Ηράκλειο, προκειμένου να γίνει 10 κιλά, για να μπορέσουν να κάνουν την όποια επέμβαση.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

άσκηση 4: Να συμπληρώσετε τα κενά:

1. Το των παιδιών είναι δύσκολη υπόθεση.
2. Ρώτησαν την καμήλα: «Τι προτιμάς; Ανήφορο ή κατήφορο;». Κι αυτή απάντησε:» Χάθηκε το;».
3. Απόψε στο Μέγαρο Μουσικής έχει στο συνθέτη Μάνο Χατζηδάκι.
4. Τα του διαβήτη είναι πολυφαγία, πολυδιψία, πολουρία.
5. Στα καρναβάλια στο Γαλαξίδι γίνεται στους επισκέπτες.
6. Κάθε καλοκαίρι γίνεται στο Μέτσοβο το των Βλάχων.
7. Πήρα το πτυχίο μου από τη Γραμματεία και τώρα θέλει
8. Η πόρτα δεν ανοίγει καλά και τρίζει, γιατί θέλει
9. Περάσαμε τη νύχτα περιμένοντας το αεροπλάνο και το μας βρήκε ξάγρυπνους και κουρασμένους.
10. Στην Ελλάδα το θεωρείται πολύ κακή χειρονομία.

άσκηση 5: Να βρείτε το παράγωγο ουσιαστικό από το ρήμα:

ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ
1. μαγεύω		6. ενεργώ	
2. παντρεύω		7. κηδεύω	
3. έρχομαι		8. θρησκεύω	
4. νοθεύω		9. βοηθώ	
5. αντιπροσωπεύω		10. καλλιεργώ	

άσκηση 6: Να σχηματίσετε το παράγωγο ουδέτερο ουσιαστικό από το ρήμα:

ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ
1. φιλώ		11. κλαδεύω	
2. ημερώνω		12. ράβω	
3. λειτουργώ		13. ζεσταίνω	
4. τυλίγω		14. οδηγώ	
5. αγγίζω		15. οχυρώνω	
6. κυνηγώ		16. γνωρίζω	
7. βιδώνω		17. βαπτίζω	
8. νταντεύω		18. θέλω	
9. κελαηδώ		19. ανταλλάσσω	
10. δημοσιεύω		20. ξαφνιάζω	

άσκηση 7: Να βρείτε το ρήμα από το παράγωγο:

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΡΗΜΑ
1. άλειμμα		11. ξάναμμα	
2. άναμμα		12. ράμμα	
3. βάμμα		13. σκάμμα	
4. βλέμμα		14. σκόνταμμα	
5. σύγγραμμα		15. στέμμα	

6. επίγραμμα		16. σκόνταμμα	
7. θρέμμα		17. σύντριμμα	
8. κάλυμμα		18. τρίμμα	
9. κόμμα		19. υπόλειμμα	
10. πασάλειμμα		20. πετσόκομμα	

2.1.3. ΟΡΓΑΝΟ – ΜΕΣΟ – ΣΚΕΥΟΣ – ΣΥΣΚΕΥΗ – ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

ΑΡΣΕΝΙΚΑ

- έας**: αμφορέας, ανατροπέας, διαστολέας, εκσκαφέας, μετατροπέας, προβολέας, στροφέας, υποδοχέας
- τήρας**: αναπτήρας, ανελκυστήρας, ανεμιστήρας, απορροφητήρας, βραστήρας, καθετήρας, καυστήρας, κινητήρας, λαμπτήρας, λουτήρας, νιπτήρας, οδοστρωτήρας, προφυλακτήρας, πυροσβεστήρας, σιγαστήρας
- τής/-της/-ητής/-ήτης/-ωτής/-στή/-στης/-ιστής/-κτής/-κτης/-πτης/-φτης/-χτής/-χτης**: αποχυμωτής, διαβήτης, διακόπτης, εκτυπωτής, κόφτης, μετασχηματιστής, μετρητής, πλάστης, πυκνωτής, σύρτης, τρίφτης, στύφτης, υπολογιστής, φράχτης

ΘΗΛΥΚΑ

- αριά**: ζυγαριά, κλειδαριά
- θρα**: δακτυλήθρα, κερήθρα, κολυπήθρα, μπουρμπουλήθρα, τσουλήθρα
- ιέρα**: αβγουλιέρα, αλατιέρα, γκαζιέρα, γκαρσονιέρα, ζαρντινιέρα, ζαχαριέρα, καπελιέρα, καφετιέρα, κοτοπουλιέρα, κουνουπιέρα, μπανιέρα, μπετονιέρα, μπομπονιέρα, μπουτονιέρα, παγωνιέρα, σαλατιέρα, σιφονιέρα, σκακιέρα, σουπιέρα, τοςτιέρα, τσιμινιέρα, τυριέρα, φρουτιέρα, φρυγανιέρα, ψωμιέρα
- τρα²/-ίστρα²**: απλώστρα, γάστρα, θερμάστρα, κουβαρίστρα, κουδουνίστρα, κρεμάστρα, ξύστρα, πολεμίστρα, σιδερώστρα, (μυγο-)σκοτώστρα, σφουγγαρίστρα, σφυρίχτρα, τσούχτρα, χύτρα

ΟΥΔΕΤΕΡΑ

- είο**: ανθοδοχείο, γραφείο, εργαλείο, σταχτοδοχείο, ψυγείο
- ερό**: γαλατερό, λαδερό, τσαγερό, φυσερό
- τήριο**: αγγελτήριο, αποφοιτήριο, αριθμητήριο, βασανιστήριο, διαμονητήριο, διοριστήριο, δωρητήριο, εγερτήριο, ειδοποιητήριο, ενοικιαστήριο, εξομολογητήριο, επισκεπτήριο, ευρετήριο, ευχετήριο, θυσιαστήριο, νικητήριο, πιεστήριο, πλυντήριο, προσκλητήριο, πωλητήριο, σιδερωτήριο, σιωπητήριο, στεγνωτήριο, συλλαλητήριο, ταμειυτήριο, τηλεχειριστήριο
- τήρι**: ανοιχτήρι, θυμιατήρι, κλαδευτήρι, κουρδιστήρι, ξυπνητήρι, ποτιστήρι, σβηστήρι, σκαλιστήρι, σουρωτήρι, στραγγιστήρι, τρυπητήρι, χτυπητήρι, χωνευτήρι
- τρο**: έμπλαστρο, θήλαστρο, κίνητρο, σήμαντρο, σκέπαστρο, σκιάχτρο, στέγαστρο, πλήκτρο, φέρετρο, φίμωτρο

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Μπουλντόζα
■ 3x1.5mm, 25m
(κωδ.177325)
17.90€

Προβολέας αλατόνυ
■ 150W
(κωδ.216720)
2.90€

Ο γύρος της Μεσογείου με... μοτοσυκλέτα
Το γύρο της Μεσογείου με μία μοτοσυκλέτα θα επιχειρήσει ο Περικλής Τάτσης μεταφέροντας το μήνυμα των φετινών «Δημητρίων» και των «Αλεξανδρείων» αθλητικών αγώνων. Το εγχείρημα θα πραγματοποιηθεί με τη χορηγία του Δήμου Θεσσαλονίκης, προκειμένου να γίνουν γνωστά τα 40α «Δημήτρια» και τα «Αλεξανδρεία», εκτός συνόρων. Η αναχώρηση για τον γύρο της Μεσογείου θα πραγματοποιηθεί σήμερα, στις 9 π.μ., από τον χώρο του αγάλματος του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Μεταξύ των χωρών που θα επισκεφθεί ο Περικλής Τάτσης με την μοτοσυκλέτα του είναι η Τουρκία, η Ιταλία, η Συρία, το Ισραήλ, η Αίγυπτος, η Λιβύη, η Τунησία, το Μαρόκο, η Αλγερία, η Ισπανία και από όλες τις υπόλοιπες χώρες της Μεσογείου.

Σφραγιστήρας πλαστικών σακουλών

Και μετά πέρασε το σκονπιδιάρικο

Ανοξείδωτη θερμάστρα "μανιτάρι"

Ατμοθερμώστρα
■ 110x32cm
■ Για άνετο και γρήγορο σιδέρωμα
■ Ισολόγος προστασίας
(κωδ.080800)

Απλώστρα αλουμινίου
■ 54x110cm
■ Με πτερύγια
(κωδ.178298)

Λάμπα μπαλάντζα
■ σε υψομετρικό ορόσημο, γυάλινη, γυαλίνο στήριγμα, πλαστικό θάλαμο
■ σε ύψος 80cm, 90cm, 100cm, 110cm, 120cm
■ κωδ. 178297

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

άσκηση 8: Πώς λέμε με μια λέξη:

1. τη μπουλντόζα στα ελληνικά
2. τη συσκευή που εκτυπώνει
3. το ασανσέρ στα ελληνικά
4. τη μπρίζα
5. τη φαγάνα στην καθαρεύουσα
6. το κομπιούτερ
7. το μπλέντερ για τους χυμούς
8. το όργανο που σχεδιάζει κύκλους
9. το μπροστινό μέρος του αυτοκινήτου
10. τη συσκευή που σβήνει τη φωτιά

άσκηση 9: Πώς λέμε με μια λέξη:

1. τη θήκη για τα καπέλα
2. το μπωλ για τη σαλάτα
3. το ψυγείο του '60
4. το λουλούδι στο πέτο
5. το μικρό διαμέρισμα
6. τη σεζ-λογκ για ηλιοθεραπεία
7. την άκρη του τσιγάρου
8. τη μέδουσα του Αυγούστου
9. το παιχνίδι των νεογέννητων
10. ένα ασυντήρητο αυτοκίνητο

άσκηση 10: Πώς λέμε με μια λέξη:

1. το πρώτο βραβείο
2. τον καλό γάμο ή γαμπρό
3. μια τουριστική τοποθεσία
4. το σκέπασμα ανοιχτών χώρων
5. το μαγικό στα ελληνικά
6. ό,τι πληρώνουμε στο ταξί
7. την καμπάνα του μοναστηριού
8. το πούλμαν στα ελληνικά
9. το τασάκι στην καθαρεύουσα
10. το σύμβολο της εξουσίας

άσκηση 11: Να βρείτε τη σωστή λέξη:

1. Κόψε λουλούδια απ' τον κήπο και βάλτα σ.....
(αμφορέα, ζαρντινιέρα, ανθοδοχείο, μπουτουνιέρα)
2. Μόλις βγάλεις τα ρούχα απ' το πλυντήριο, να ταβάλεις σ.....
(κρεμάστρα, απλώστρα, σιδερώστρα, θερμάστρα)
3. Το θαλασσίνο ζώο που μοιάζει με μικρή ομπρέλα και το άγγιγμα του προκαλεί ερεθισμό στο δέρμα, λέγεται αλλιώς
(σκιάχτρο, ξύστρα, τρούχτρα, στύφτης)
4. Ετοίμασέ μου σε παρακαλώ ένα χυμό πορτοκάλι στ.....
(δοχείο, σαλατιέρα, φρουτιέρα, αποχυμωτή)
5. Αν κάνει πολύ ζέστη μπορείς να ανάψεις τον
(ανελκυστήρα, ανεμιστήρα, προβολέα, βραστήρα)
6. Ο φίλος του παππού έρχεται κάθε απόγευμα και περνάνε πολλές ώρες μαζί μπροστά σ.....
(πλήκτρο, πολεμίστρα, εκτυπωτής, σκακιέρα)
7. Τα μεγάλα σκυλιά που βγαίνουν βόλτα στο δρόμο πρέπει να φορούν στο στόμα.
(φίμωτρο, σκέπαστρο, σφυρίχτρα, μπουτουνιέρα)

άσκηση 12: Να διαγράψετε τη λάθος λέξη:

1. Στην κουζίνα ενός παραδοσιακού σπιτιού μπορείς να βρεις
(πλάστη, απορροφητήρα, μυγοσκοτώστρα, παγωνιέρα)
2. Στο μαγαζί του ηλεκτρολόγου μπορείς να αγοράσεις
(υπολογιστές, μετασχηματιστές, πυκνωτές, λαμπτήρες)
3. Το σπίτι είναι παλιό και χρειάζεται επισκευές σ.....
(νιπτήρα, φράχτη, μπανιέρα, γκαρσονιέρα)
4. Αν χαλάσει το ασανσέρ της πολυκατοικίας για την επισκευή έρχεται το συνεργείο για
(οδοστρωτήρες, σκέπαστρα, τσιμινιέρες, ανελκυστήρες)
5. Πάνω στο τραπέζι της κουζίνας θα δεις τη
(σιφονιέρα, σουπιέρα, αβγουλιέρα, αλατιέρα)

2.1.4. ΤΟΠΟΣ

ΑΡΣΕΝΙΚΑ

-ιάς²: πευκιάς, πλατανιάς, ρεικιάς

-ώνας/-ιώνας/-εώνας: αμπελώνας, αμυγδαλεώνας, αχυρώνας, δαφνώνας, ελαιώνας, ερειπιώνας, καλαμιώνας, κρυψώνας, κυπαρισσώνας, ξενώνας, ορνιθώνας, ορυζώνας, περιστερώνας, πευκώνας, πορτοκαλεώνας, στρατώνας

ΘΗΛΥΚΑ

-αρία: μπιραρία, τραπεζαρία

-ερί: γκαλερί, κρεπερί, ουζερί, σουπερί

-ερία: εσπερία, καφετερία, πιτσερία, σπαγκετερία, τζελατερία, τσαγερία

-ιά: αμμουδιά, ανηφορία, λαγκαδιά, ποταμιά

-ία: Βουλγαρία, Γαλλία, Θεσσαλία, Ινδία, Περσία, Τουρκία

-ωσιά: ανοιχτωσιά, απλωσιά, ξαπλωσιά, πατωσιά, πλατωσιά, στενωσιά

ΟΥΔΕΤΕΡΑ

-άδικο: βαρελάδικο, βενζινάδικο, βιντεάδικο, γαλατάδικο, γλεντάδικο, γουναράδικο, γυράδικο, δισκάδικο, ελληνάδικο, επιπλάδικο, καλτσάδικο, καπελάδικο, καρεκλάδικο, κεραμιδάδικο, κομπολογάδικο, κορνιζάδικο, μαρμαράδικο, ξενυχτάδικο, ομπρελάδικο, ουζάδικο, παντοφλάδικο, παπλωματάδικο, παπουτσάδικο, ποδηλατάδικο, πουκαμισάδικο, πρωινάδικο, ραφτάδικο, ρεμπετάδικο, ρολογάδικο, σαντουιτσαδίκo, σιδεράδικο, στραγαλάδικο, τουβλάδικο, τρελάδικο, τσαγκαράδικο, τσαντάδικο, τσιπουράδικο, φαγάδικο, φαστφουντάδικο, φωτοτυπάδικο, χαλκωματάδικο, ψαράδικο, ψωμάδικο

-άδικα/-ίδικα: λαδάδικα, λεμονάδικα, λουλουδάδικα, ξυλάδικα, παλιατζίδικα

-αράδικο/-αρούδικο: μαραγκούδικο

-αριό: καμπαναριό, καρβουναριό, κεραμιδαριό, πλυσταριό, σκουπιδαριό

-είο: αρχηγείο, βαφείο, βιβλιοπωλείο, γραφείο, δημαρχείο, διδασκαλείο, ελαιουργείο, θυρωρείο, ιατρείο, καφενείο, κουρείο, κυλικείο, μεταλλείο, μουσείο, νηπιαγωγείο, ξενοδοχείο, ξυλουργείο, Πατριαρχείο, προξενείο, ραφείο, σχολείο, ταβερνείο, ταμείο, ταπητουργείο, ταχυδρομείο, υπουργείο, φαρμακείο, φωτοτυπείο, χειρουργείο, ωδείο

-ίδικο: κουλουρτζίδικο, λουκουματζίδικο, μπουγατσατζίδικο, μπουζουξίδικο, παγωτατζίδικο, παλιατζίδικο, πατσατζίδικο, πεθαμενατζίδικο, προποτζίδικο, σουβλατζίδικο, τενεκετζίδικο, τζαμτζίδικο, φαναρτζίδικο, χαλβατζίδικο, ψιλικατζίδικο

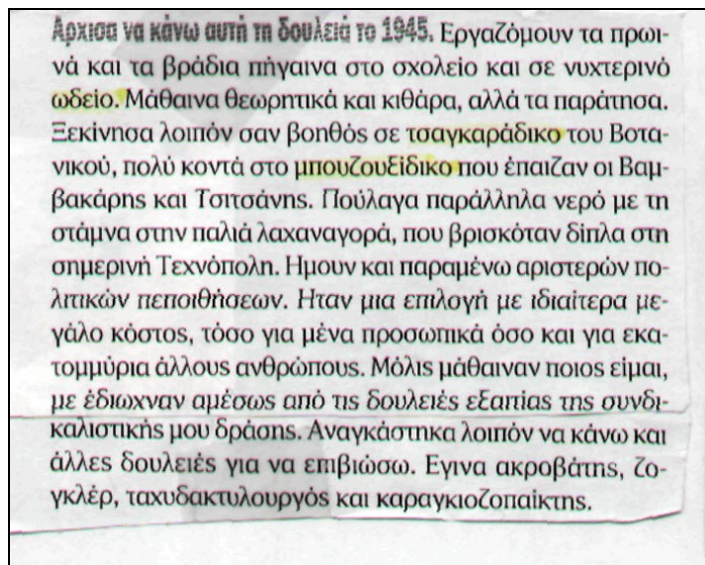
-ικο: καρβουνιάρικο, μαγέρικο, μανάβικο, μπακάλικo, μπαρμπέρικο, τσαγκάρικο, φουρνάρικο, χασάπικο

-τήρι: ακουμπιστήρι, ακρωτήρι, εργαστήρι, ερημητήρι, κοιμητήρι, μοναστήρι, πατητήρι

-τήριο: αναμορφωτήριο, αναψυκτήριο, ασηνείο, γυμναστήριο, διδακτήριο, δικαστήριο, διοικητήριο, διυλιστήριο, δοκιμαστήριο, εκθετήριο, εκπαιδευτήριο, εμφανιστήριο, εξομολογητήριο, εργαστήριο, ησυχαστήριο, καθαριστήριο,

καπνιστήριο, κοιμητήριο, κολυμβητήριο, κομμωτήριο, κρατητήριο, λογιστήριο, μαιευτήριο, πιεστήριο, πλεκτήριο, πρατήριο, σπουδαστήριο, ταμειευτήριο, υφαντήριο, φροντιστήριο, χρηματιστήριο, χυτήριο

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

άσκηση 13: Σημειώστε 5 από τις παραπάνω λέξεις που είδατε σε ταμπέλες.

άσκηση 14: Βρείτε τα αρσενικά ή θηλυκά ουσιαστικά που αντιστοιχούν στις λέξεις: 1. βενζινάδικο, 2. καπελάδικο, 3. ραφτάδικο, 4. παλιατζίδικο, 5. προποτζίδικο, 6. μαγέρικο, 7. φουνάρικο, 8. μαραγκούδικο, 9. φροντιστήριο, 10. δικαστήριο, 11. χασάπικο, 12. πουκαμισάδικο

άσκηση 15: Διαγράψτε τη λαϊκή λέξη:

1. καθαριστήριο, δικαστήριο, μπακάλικό, τσαγερία
2. ελαιώνας, μαγέρικο, ραφείο, σπουδαστήριο
3. προποτζίδικο, γκαλερί, πρατήριο, ξενώνας
4. καπνιστήριο, μπαρμπέρικο, χειρουργείο, πιεστήριο
5. ταμειευτήριο, ιατρείο, γυμναστήριο, επιπλάδικο

άσκηση 16: Να σχηματίσετε το κατάστημα από το επάγγελμα:

1. σφαγέας, 2. ζαχαροπλάστης, 3. ξυλουργός, 4. στρατηγός, 5. ζυθοπώλης, 6. φρούραρχος, 7. μάγειρας, 8. επιπλάς, 9. γιατρός, 10. θυρωρός

άσκηση 17: Να διαγράψετε τη λάθος λέξη:

1. Ισχυρά καιρικά φαινόμενα τοπικού χαρακτήρα είναι οι
(νευρώνες, τυφώνες, μουσώνες, κυκλώνες)
2. Κοντά στο σπίτι του παππού στο χωριό έχει έναν.....
(αμπελώνα, ορνιθώνα, ελαιώνα, ερειπιώνα)
3. Οι καλοί μαθητές επισκέπτονται τακτικά το.....
(μουσείο, υπουργείο, ωδείο, βιβλιοπωλείο)

4. Κάθε πρωί οι καταστηματάρχες ανοίγουν τα.....τους.
(αρχηγεία, βαφεία, κουρεία, ραφεία)
5. Πολλοί άνθρωποι σχηματίζουν ουρά στ.....
(ταχυδρομείο, διδασκαλείο, προξενείο, υπουργείο)

2.1.5. ΥΠΟΚΟΡΙΣΤΙΚΑ -ΜΕΙΩΤΙΚΑ¹

ΑΡΣΕΝΙΚΑ

- (ά)κας/-ης/-ος:** γεροντάκος, Γιαννάκης, γιόκας, δρομάκος, κηπάκος, κοσμάκης, μπαμπάκας, φιλαράκος, υπνάκος
- άκιας:** γκομενάκιας, γυαλάκιας, εξυπνάκιας, κορτάκιας, τυχεράκιας
- άκος:** γεράκος, δασκαλάκος, δρομάκος, κατεργαράκος, υπαλληλάκος
- αράκος:** φιλαράκος
- ίσκος (λ) :** αστερίσκος, δικηγορίσκος, θαλαμίσκος, λοφίσκος, οικίσκος, στολίσκος, υπαλληλίσκος
- ούλης:** αδερφούλης, αντρούλης, γαμπρούλης, εαυτούλης, θειούλης, Θεούλης, μικρούλης, παππούλης, πεθερούλης

ΘΗΛΥΚΑ

- άκα:** γιαγιάκα, μαμάκα
- ίτσα:** ακρίτσα, γατίτσα, θείτσα, Ελενίτσα, καρεκλίτσα, κουκλίτσα, μποτίτσα, παρεϊτσα, φουστίτσα
- οπούλα:** αρχοντοπούλα, βοσκοπούλα, χωριατοπούλα
- ούδα:** κοπελούδα
- ούλα:** αγαπούλα, ανεψούλα, βαρκούλα, βρυσούλα, εγγονούλα, κορούλα, μητερούλα, νυφούλα, πλατειούλα, πορτούλα, στιγμούλα, τσηδούλα, τσαντούλα

ΟΥΔΕΤΕΡΑ

- αδάκι:** καναπεδάκι, μπακλαβαδάκι, ντολμαδάκι, πετραδάκι, φτωχαδάκι
- άκι/-άκια:** αμερικανάκι, αστράκι, αγαλματάκια, βαζάκι, γαριδάκια, γατάκι, γυφτάκι, καρφάκι, καρυδάκι, καφεδάκι, κολοκυθάκι, κρεατάκια, μπανάκι, μποξεράκι, μποτάκι, μπρατσάκια, παπουτσάκι, πατατάκια, πιστολάκι, σιδεράκια, ταξιδάκι, τζινάκι, τυροπιτάκι, φιλάκια, χταποδάκι, ψαθάκι
- αλάκι:** βηχαλάκι, γρομπαλάκι, μπογαλάκι, ρουχαλάκι, συκαλάκι
- αράκι:** μηλαράκι, φυλλαράκι
- αρέλι/-ουδέλι:** μωρουδέλι, παιδαρέλι
- άριο (λ):** ανθρωπάριο, βιβλιάριο, γυναικάριο, ιπάριο, παιδάριο, πλοιάριο, ωάριο, ωράριο
- ίδιο (λ):** αγαλματίδιο, κρατίδιο, νησίδιο, ογκίδιο, σακίδιο, σφαιρίδιο, σωματίδιο, τομίδιο, φιαλίδιο, χοιρίδιο
- ίκι¹:** αλκοολίκι, δασκαλίκι, θεριαλίκι, υπαλληλίκι, χαμαλίκι

¹ σημασία: μικρό, οικείο, μειωτικό. λ=λόγιο

- όπουλο**: αετόπουλο, αρχοντόπουλο, βοσκόπουλο, ελληνόπουλο, κοτόπουλο, πριγκιπόπουλο
- ούδι/-ια**: αγγελούδι, δασκαλούδι, καλούδια, κοπελούδι, λεχούδι, μαθητούδι, ξεπεταρούδι, τρυφερούδι
- ουδάκι/-ια**: αγγελουδάκι, αλεπουδάκι, γιατρουδάκι, λαιμουδάκι, λεφτουδάκια, μυαλουδάκι, μωρουδάκι, παλτουδάκι, ραντεβουδάκι, σταυρουδάκι, χωριουδάκι
- ούλι/-ια**: αγγλικούλια, γαλλικούλια, δεντρούλι, κρυφτούλι, μωρούλι
- ουλάκι**: αβγουλάκι, αστρουλάκι, λιγουλάκι
- ύδριο (λ)**: λογύδριο, ναυδριο
- ύλλιο (λ)**: δασύλλιο, δενδρύλλιο

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

άσκηση 18: Ακούστε το παιδικό τραγούδι και μαντέψτε τα υποκοριστικά που λείπουν.

Το κοκοράκι

- Όταν θα πάω κυρά μου στο παζάρι, θα σου αγοράσω ένα 1.
το κι-κι-ρι-κι-κι, να σε ξυπνάει κάθε πρωί.
Όταν θα πάω κυρά μου στο παζάρι, θα σου αγοράσω μία 2
η κο-κο-κο, το κι-κι-ρι-κι-κι,
να σε ξυπνάει κάθε πρωί.
Όταν θα πάω κυρά μου στο παζάρι, θα σου αγοράσω μια 3.
η νιάου-νιάου, η κο-κο-κο,
το κι-κι-ρι-κι-κι, να σε ξυπνάει κάθε πρωί.
Όταν θα πάω κυρά μου στο παζάρι, θα σου αγοράσω ένα 4.

το τσίου-τσίου, η νιάου-νιάου,
 η κο-κο-κο, το κι-κι-ρι-κι-κι, να σε ξυπνάει κάθε πρωί.
 Όταν θα πάω κυρά μου στο παζάρι, θα σου αγοράσω ένα 5.
 το γούτσου-γούτσου, το τσίου-τσίου,
 η νιάου-νιάου, η κο-κο-κο,
 το κι-κι-ρι-κι-κι, να σε ξυπνάει κάθε πρωί.
 Όταν θα πάω κυρά μου στο παζάρι, θα σου αγοράσω ένα 6.
 το γαβ-γαβ, το γούτσου-γούτσου,
 το τσίου-τσίου, η νιάου-νιάου,
 η κο-κο-κο, το κι-κι-ρι-κι-κι να σε ξυπνάει
 κάθε πρωί.
 Όταν θα πάω κυρά μου στο παζάρι, θα σου αγοράσω ένα
 το κι-κι-ρι-κι-κι, να σε ξυπνάει κάθε πρωί.

άσκηση 19: Βρείτε τις λέξεις σε -άκι που λείπουν. Ποια από αυτές είναι νεολογισμός; Ποιους άλλους νεολογισμούς της ελληνικής γνωρίζετε;

Τζαμάικα (Γιάννης Καλατζής)
 Κάθε πρωί που κίναγα να πάω στη δουλειά
 φεύγανε σαν πουλιά τα ψαροκάικα
 κάθε πρωί σκαρώναμε μαζί με το Μηνά
 ταξίδια μακρινά ως τη Τζαμάικα

Κι αρμενίζαμε στα πέλαγα, αγάπη μου παλιά
 κι ύστερα το 1 2 στα καπηλειά
 σ' έπινα 3..... σαν το 4 γουλιά-γουλιά

Χρόνια στο μεροκάματο, κοπίδι και σφυρί
 έφτιαξα ένα σκαρί για το χατίρι σου
 σκάλισα στην πριμάτσα του γοργόνα θαλασσιά
 κι έγινα μια βραδιά карабоκύρης σου.

Κι αρμενίζαμε στα πέλαγα, αγάπη μου παλιά.....

άσκηση 20: Να βρείτε τα αντίθετα (υποκοριστικά): 1. μαντήλα, 2. κουτάλα, 3. κατσαρόλα, 4. εργάρα, 5. φωνάρα, 6. χερούκλα, 7. σπιταρόνα, 8. ματάρες, 9. κολοκύθα, 10. χειλάρες, 11. κορίτσαρος, 12. παίδαρος, 13. άντρακλας, 14. ψαρούκλα, 15. ψυχάρα, 16. μαξιλάρα, 17. κούτα, 18. μηχανάρα, 19. σαλονάρα, 20. γάταρος

άσκηση 21: Να δημιουργήσετε τα ζεύγη των λέξεων με αντίθετη σημασία:

πρωτότυπη	μικρό	μεγάλο	πρωτότυπη	μικρό	μεγάλο
1. κούρσα	κουρσάκι	κουρσάρα	7. μύτη		
2. πλάτη			8. χέρι		
3. ψάρι			9. μαλλί		
4. σκυλί			10. φαΐ		
5. ύπνος			11. κοπέλα		
6. μάτι			12. σπίτι		

άσκηση 22: Πώς λέμε:

1. το μικρό χωριό	2. τον μικρό μαθητή
3. το μικρό ελάφι	4. το μικρό γεφύρι
5. τη μικρή γλώσσα	6. το μικρό αδελφό
7. τη μικρή Ελένη	8. το μικρό κράτος
9. το μικρό διάλειμμα	10. τη θεία

άσκηση 23: Προσθέστε το επίθημα για να σχηματίσετε το υποκοριστικό:

1. η μπαλ....., 2. το μοσχαρ....., 3. ο αλητ....., 4. η
κουκλ....., 5. το αστερ....., 6. η Παναγ....., 7. το
χωριατ....., 8. ο δρομ....., 9. η φετ....., 10. η κουβεντ.....

2.1.6. ΜΕΓΕΘΥΝΤΙΚΑ²

ΑΡΣΕΝΙΚΑ

- ακας**: μεθύστακας, μουστάκας, μπεκρούλιακας, Σταύρακας
- άκλας**: άντρακλας
- άλας/-αλάς**: κεφάλας, καράφλας, κρεμανταλάς, πεινάλας
- άρας/-αράς**: αληταράς, δουλευταράς, κλεφταράς, κοιλαράς, μπρατσαράς, παιδαράς, παικταράς, τραγουδισταράς, υπναράς, φωνακλάς, χορευταράς, ψευταράς
- αρος**: αγόραρος, γάταρος, εγωίσταρος, κλέφταρος, κορίτσαρος, μύταρος, παίδαρος, ποντίκαρος, σκύλαρος, τεμπέλαρος, τσιγκούναρος, ψεύταρος
- άς**: αυτιάς, γλωσσάς, δοντάς, λεφτάς, λογάς, μακαρονάς, μαλλιάς, φαγάς, χειλάς
- ος**: μύτος, χώραφος
- ούκλας**: αντρούκλας
- ούλας**: βούρδουλας, βύθουλας, ζήτουλας
- ούλιακας**: κουτούλιακας, μπεκρούλιακας, στραβούλιακας, χαζούλιακας

ΘΗΛΥΚΑ

- α**: αλόγα, βαρέλα, βουβάλα, γαϊδούρα, γουρούνα, κασόνα, κεφάλα, κολοκύθα, κουδούνα, κουμούνα, κουρέλα, κούτα, κουτάλα, μαντήλα, μαξιλάρα, μαχαίρα, μουλάρα, μπουκάλα, χοντρέλα
- άκλα/-ούκλα**: αντράκλα, γαϊδουράκλα, ματούκλα, μουράκλα, χερούκλα, ψαρούκλα
- άντζα**: μαστοράντζα, μπροστάντζα, σοφεράντζα
- άρα**: Αεκάρα, αμαξάρα, αυτοκινητάρα, γηπεδάρα, γκολάρα, γυναικάρα, δωματιάρα, εργάρα, ηθοποιάρα, κοπελάρα, κορμάρα, κουζινάρα, κουκλάρα, μαθητάρα, μανάρα, ματάρα, μηχανάρα, μυτάρα, ντουλαπάρα, οδηγάρα, ομαδάρα, παιχτάρα, Πασοκάρα, ποδάρα, πορτάρα, σαλονάρα, σουτάρα, τρελάρα, τρυπάρα, φετάρα, φιλάρα, χειλάρα, ψυχάρα
- αρόνα**: ματαρόνα, σπιταρόνα

² σημασία: μεγεθυντική, μειωτική-επιτατική

- ού: γλωσσού, κοιλαρού, λογού, μαγουλού, μυταρού, υπναρού, φαγού
-ούρα²: γαλλικούρα, δημοτικούρα, ελληνικούρα, λαϊκούρα, μαλλούρα, μηδενικούρα
-ουριά: λασπουριά

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

άσκηση 24: Πώς λέμε:

1. το μεγάλο κεφάλι
2. το σπουδαίο ραδιοφωνικό σταθμό
3. τη μεγάλη μύτη
4. τον μεγάλο εγωιστή
5. το μεγάλο ψεύτη
6. το μεγάλο ψάρι
7. τον σπουδαίο οδηγό
8. τον μεγάλο μπεκρή
9. την ωραία γυναίκα
10. τα μεγάλα χείλη

άσκηση 25: Προσθέστε το επίθημα για να σχηματίσετε το μεγεθυντικό:

1. η κοιλ....., 2. η ομάδ....., 3. ο μαθητ....., 4. το κομμάτ....., 5. το καπέλ....., 6. η κοπέλ....., 7. η ζών....., 8. το κύπελ....., 9. η φων....., 10. το δωμάτ.....

2.1.7.ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΑ – ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΑ

ΑΡΣΕΝΙΚΑ

- ιάς: πευκιάς, πλατανιάς, πουρναριάς, ρεικιάς, χαλικιάς
-ώνας/-ιώνας/-εώνας: αμπελώνας, αχυρώνας, ελαιώνας, ερειπιώνας, καλαμιώνας, κρυψώνας, ξενώνας, περιστερώνας, πευκώνας, πορτοκαλεώνας, στρατώνας

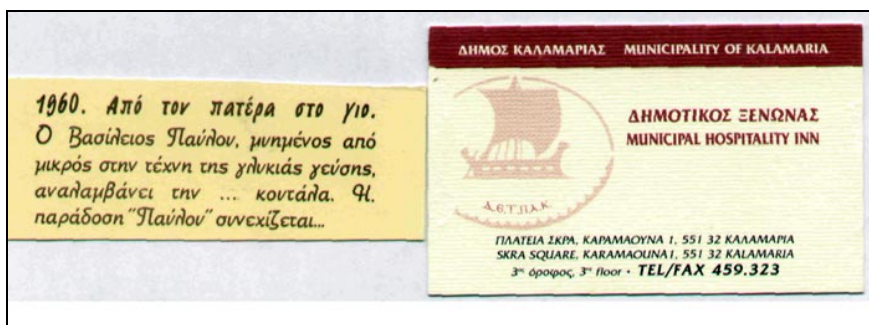
ΘΗΛΥΚΑ

- άδα²: δεκάδα, δυάδα, δωδεκάδα, εικοσάδα, εκατοντάδα, εξάδα, μονάδα, μυριάδα, σαραντάδα, τετράδα, τριάδα, χιλιάδα
-αριά¹ (υπολογισμός στο περίπου): δεκαριά, εικοσαριά, κατοσταριά
-αριά² (σύνολο): κληματαριά, συκωταριά
-ιά: αμμουδιά, ελατιά, κοκκινιά, ποταμιά, ψαριά
-ουριά: βλαχουριά, γυφτουριά, κλεφτουριά, λεβεντουριά
-ωσιά: φυλλωσιά, χαρτωσιά

ΟΥΔΕΤΕΡΑ

- α⁵ / -ά: όσπρια, γυαλικά, πιατικά, πουλερικά, χορταρικά
-αριό: γυφταριό, παπαδαριό, φοιτηταριό
-λόι: αρχοντολόι, κουβεντολόι, μελισσολόι, παπαδολόι, ρουχολόι, σκυολόι, συγγενολόι
-μάνι: γατομάνι, κοριτσομάνι, παιδομάνι, πιατομάνι, ρουχομάνι, σκουπιδομάνι

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

άσκηση 26: Συμπλήρωσε τα κενά:

1. Στο γάμο ήρθε όλο το
2. Στη Μάνη υπάρχουν ακόμη γυναίκες που ξέρουν να τραγουδούν για τους νεκρούς.
3. Με το ξεχαστήκαμε και πέρασε η ώρα.
4. Στην πλατεία του ορεινού χωριού μαζεύεται το τα καλοκαίρια.
5. Η γωνία του δρόμου είναι γεμάτη σακούλες απ' το και μοιάζει με χωματερή.

2.1.8. ΕΘΝΙΚΑ

ΑΡΣΕΝΙΚΑ - ΘΗΛΥΚΑ

- αίος/-αία: Αθηναίος, Ευρωπαίος, Κερκυραίος, Ρωμαίος
- αΐτης/-αΐτισσα: Μοραΐτης
- άνος¹/-άνα: Αμερικάνος, Αφρικάνος, Μεξικάνος, Ναπολιτάνος, Πρεβεζάνος
- ανός¹/-ανή & -ανίδα: Αμερικανός, Αφρικανός, Βολιβιανός, Κορσικανός, Τεξανός
- άτης/-άτισσα: Ασιάτης, Κορεάτης
- έξος/-έξα: Γιαπωνέζος, Γενοβέζος, Δανέζος, Κινέζος, Μαλτέζος, Πορτογαλέζος, Σενεγαλέζος
- ήσιος/-ήσια: Ιθακήσιος
- ιάνος/-ιάνα: Βενετσιάνος, Παριζιάνος, Σιτσιλιάνος
- ιανός/-ιανή: Παριανός, Σκυριανός, Ψαριανός
- ιάτης/-ιάτισσα: Μανιάτης, Μυκονιάτης, Σπαρτιάτης
- ιος/-ια: Αιγύπτιος, Κορίνθιος, Κύπριος, Πελοποννήσιος
- ιός/-ιά: Θεσσαλονικιός, Λημνιός, Μυτηλινιός, Σαντορινιός, Σιφνιός
- ίτης¹/-ίτισσα: Ανατολίτης, Μεσολογγίτης, Πολίτης, Ροδίτης
- ιώτης/-ιώτισσα & -ώτης/-ώτισσα: Βολιώτης, Ηπειρώτης, Πειραιώτης, Ρουμελιώτης, Σικελιώτης, Σουλιώτης, Χαλκιδικιώτης

-ός/-η & -έξα: Αυστραλός, Αυστριακός, Καναδός, Ολλανδός, Πολωνός

-ός & -ος/-ίδα: Γάλλος, Γερμανός, Ιταλός, Ισπανός, Ρώσος

-ος/-α: Εσκιμώος, Σλαύος

-ος/-άλα: Βούλγαρος, Τούρκος

ΟΥΔΕΤΕΡΑ

-ιώτικο/-ιώτικα: οικογένεια, σπίτι, συνοικία: Αναφιώτικα, Ηπειρώτικα, Μυκονιάτικα

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Ελληνες στη Χώρα του Μεταξιού

Η νεαρή Κινέζα ξεπροβάλλει ανάμεσα από δύο κινεζικές σημαίες που στολίζουν το Πεκίνο για τον εορτασμό της Χρυσής Εβδομάδας του Οκτωβρίου, μιας από τις πολλές αργίες που καθιερώθηκαν τα τελευταία χρόνια για να τονωθεί η κατανάλωση, η οποία σε μεγάλο βαθμό στηρίζει τους υψηλούς ρυθμούς

ανάπτυξης της χώρας. Η αγοραστική δύναμη των Κινέζων και η δυναμική της κινεζικής οικονομίας έχουν προσελκύσει το ενδιαφέρον αρκετών ελλήνων επιχειρηματιών που δραστηριοποιούνται ήδη στην Κίνα. Παρ' όλα αυτά, το εμπορικό ισοζύγιο γέρνει προς την πλευρά της Κίνας.

Έκρηξη βόμβας σε ισπανική πόλη

Σοβαρές υλικές ζημιές προκάλεσε έκρηξη βόμβας στην ισπανική πόλη Τράπαγα. Προηγήθηκε προειδοποιητικό τηλεφώνημα αγνώστου σε βασκική εφημερίδα. Η νέα επίθεση εκδηλώθηκε μετά τις φήμες που κυκλοφόρησαν στην Ισπανία ότι η βασκική αυτονομιστική οργάνωση E-TA πρόκειται να κηρύξει κατάπαυση του πυρός.

HENNES & MAURITZ Οι Σουηδοί πάνε στην Ερμού

Η δεύτερη μεγαλύτερη εταιρεία λιανικής στην Ευρώπη στον κλάδο του ενδύματος, η σουηδική Hennes & Mauritz (H&M), θα λειτουργήσει και στην Ελλάδα. Η «αντίπαλος» της Zara αναμένεται να επιφέρει ανακατατάξεις και να οξύνει τον ανταγωνισμό.

«Αναίμακτο» η καπνοαπαγόρευση στη Σκωτία

Η απαγόρευση του καπνίσματος στα σκατοέζικα μπαρ και εστιατόρια, που ισχύει από τον περασμένο Μάρτιο, είχε αποτέλεσμα να μειωθούν οι πωλήσεις ποτών κατά 1% και να αυξηθούν οι πωλήσεις φαγητών κατά 11%. Η εταιρεία Enterprise Inns, που λειτουργεί 9.000 παμπ σε ολόκληρη τη Βρετανία, εκτίμησε ότι η σύνδεση καπνού και αλκοόλ δεν είναι τόσο μεγάλη. «Αν χάσουμε από τις πωλήσεις αλκοόλ, θα κερδίσουμε από τη μείωση των ζημιών που προξενούν στα καταστήματά μας οι μεθυσομένοι» σημείωσε χαρτολογώντας στέλεχος της Enterprise Inns.

Τα κινητά των 100 ευρώ δεν συμφέρουν τη Nokia

Καθώς αυξάνονται οι πωλήσεις κινητών τηλεφώνων στις αναδυόμενες αγορές της Κίνας αλλά και της Αφρικής, η μέση τιμή των τηλεφωνικών συσκευών της φινλανδικής Nokia υποχώρησε στα 99 ευρώ, κάτι που μπορεί να είναι θετικό για τους καταναλωτές αλλά θεωρείται αρνητικό για την εταιρεία, καθώς όπως παραδέχθηκε η πώση των τιμών συμπίπτει τα περιθώρια του κέρδους της. Η μεγαλύτερη εταιρεία του κλάδου ανακοίνωσε ότι τα προ φόρων κέρδη της για το τελευταίο τρίμηνο του έτους περιορίστηκαν κατά 7%, στα 1,5 δισ. ευρώ.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

άσκηση 27: Να βρείτε τη χώρα προέλευσης των εξής ανθρώπων:

1. Αλβανός, 2. Τσέχος, 3. Ούγγρος, 4. Λευκορώσος, 5. Σλοβένος, 6. Σουηδός, 7. Αλγερίνος, 8. Φλαμανδός, 9. Πέρσης, 10. Ιορδανός, 11. Θιβετιανός, 12. Σιαμέζος, 13. Φιλιππινέζος, 14. Ελβετός, 15. Τουρκμάνος

άσκηση 28: Να σχηματίσετε το θηλυκό των εξής εθνικών ουσιαστικών:

1. Πορτογάλος, 2. Πορτορικάνος, 3. Κολομβιάνος, 4. Αρμένης, 5. Ουαλός, 6. Ολλανδός, 7. Σλοβάκος, 8. Βρετανός, 9. Ιρλανδός, 10. Αυστραλός

άσκηση 29: Να βρείτε πώς λέγεται αυτός/αυτή που κατάγεται από τα εξής μέρη:

1. Θάσος, 2. Σύρος, 3. Σάμος, 4. Κάλυμνος, 5. Κρήτη, 6. Σκιάθος, 7. Ρόδος, 8. Ίμβρος, 9. Ύδρα, 10. Μικρασία, 11. Θράκη, 12. Μακεδονία, 13. Φλώρινα, 14. Χίος, 15. Πόντος, 16. Λάρισα, 17. Κύπρος, 18. Άγιον Όρος, 19. Καλαμάτα, 20. Πήλιο όρος

άσκηση 30: Να βρείτε πώς λέγεται αυτός/αυτή που κατάγεται από τις εξής χώρες ή περιοχές του κόσμου:

1. Κίνα, 2. Σινά, 3. Συρία, 4. Παλαιστίνη, 5. Λίβανος, 6. Σκοτία, 7. Βραζιλία, 8. Αργεντινή, 9. Χιλή, 10. Βλαχία, 11. Περού, 12. Κορσική, 13. Αγγλία, 14. Σουδάν, 15. Ινδία, 16. Ταϊλάνδη, 17. Βιετνάμ, 18. Χαβάη, 19. Νορβηγία, 20. Ουγγαρία, 21. Ουζμπεκιστάν, 22. Μαρόκο, 23. Περσία, 24. Αυστρία, 25. Ιράκ, 26. Αραβία, 27. Ρουμανία, 28. Βουλγαρία, 29. Βαυαρία, 30. Βέλγιο

άσκηση 31: Να βρείτε πώς λέγεται αυτός/αυτή που κατάγεται από τις εξής πόλεις:

1. Λονδίνο, 2. Νέα Υόρκη, 3. Μιλάνο, 4. Φλωρεντία, 5. Βερολίνο, 6. Σμύρνη, 7. Κωνσταντινούπολη, 8. Πάτρα, 9. Αλεξάνδρεια, 10. Βιέννη, 11. Μόσχα, 12. Μαδρίτη, 13. Παρίσι, 14. Νάπολη, 15. Αθήνα

2.1.9. ΠΟΙΚΙΛΙΑ

ΑΡΣΕΝΙΚΑ

-ιστής¹ : οπαδός: ανθρωπιστής, βουδιστής, εθνικιστής, ειρηνιστής, ιδεαλιστής, ομηριστής

-ισμός : θεωρία, αίρεση: βουδισμός, δομισμός, ισλαμισμός, καθολικισμός, μαρξισμός, ρομαντισμός, σοσιαλισμός, φασισμός, χριστιανισμός

συμπεριφορά: αλτρουισμός, γεροντοκορισμός, δονκιχωτισμός, εγωισμός, επαγγελματισμός, ηρωισμός, καθωσπρεπισμός, κυνισμός, λακωνισμός, ναρκισσισμός, οχαδερφισμός, σνομπισμός, τραμπουκισμός, φανατισμός, χαφιεδισμός, χουλιγκανισμός

δραστηριότητα με στόχο: αθλητισμός, αλεξιπτωτισμός, οδηγισμός, προσκοπισμός

ασθένεια: αλκοολισμός, αυτισμός, μαζοχισμός, μογγολισμός, νανισμός, στραβισμός, υδροκεφαλισμός

όρος της φυσικής: ηλεκτρισμός, ηλεκτροπισμός, μαγνητισμός

ΘΗΛΥΚΑ

-άδα¹: ιδιότητα: αξάδα, αφηρημάδα, βραχνάδα, γρηγοράδα, εξυπνάδα, ζωηράδα, ημεράδα, θαμπάδα, ισιάδα, κιτρινάδα, λυγεράδα, μαυράδα, μουντάδα, νηστικάδα,

- νοστιμάδα, πονηράδα, σβελτάδα, σκληράδα, σπιρτάδα, τρελαμάδα, τρυφεράδα, φρεσκάδα, φρονιμάδα, φωτεινάδα, χλομάδα, χοντράδα
- άδα³:** χυμός, φαγητό: αλιάδα, βυσσινάδα, εντράδα, λεμονάδα, μακαρονάδα, μανταρινάδα, μαρινάδα, μαρμελάδα, παστιτσάδα, πορτοκαλάδα, ρεβιθάδα, σουμάδα, στραπατσάδα, φασολάδα
- άδα⁴ :** βόλτα, ευχάριστη ώρα: αμαξάδα, αυτοκινητάδα, βαρκάδα, καντάδα, μαντινάδα, ποδηλατάδα, ρομαντσάδα, φεγγαράδα
- αινα:** θηλυκό ζώου: δράκαινα, λέαινα, λύκαινα
- αμάρα/-μαρα/-ομάρα/-ωμάρα:** συμπεριφορά, κατάσταση, ιδιότητα: βαριεστημάρα, βαρεμάρα, βουβαμάρα, κουταμάρα, λιγωμάρα, μουγκαμάρα, στραβωμάρα, τρελαμάρα, φαγωμάρα, χαζομάρα
- εια :** κατάσταση, ιδιότητα: απάθεια, αναίδεια, ασθένεια, διάρκεια, ειλικρίνεια, συνέπεια
- έτα:** ξένη λέξη: βεντέτα, βινιέτα, βιολέτα, γκοφρέτα, δισκέτα, (βιντεο-)κασέτα, ζακέτα, ζορζέτα, κοκέτα, κοτολέτα, κουκέτα, κροκέτα, μανσέτα, μαριονέτα, μεζονέτα, μοτοσικλέτα, μπαγκέτα, μπασκέτα, ομελέτα, οπερέτα, παλέτα, πιρουέτα, ρακέτα, ρουλέτα, σερβιέτα, σιλουέτα, φουρκέτα
- ια² :** φυτό, δέντρο: γαρδένια, καμέλια, ντάλια
- ία¹ :** κατάσταση, ιδιότητα / ασθένεια: αγλωσσία, πατριδοκαπηλία, ψυχραιμία / ακρομεγαλία, ισχαιμία, υδροκεφαλία
- ιά¹ :** φυτό, δέντρο: αμυγδαλιά, βυσσινιά, κερασιά, λεμονιά, συκιά, τριανταφυλλιά
- ιά² :** πληγή: μαχαιριά, ξυραφιά, ψαλιδιά
- ποσότητα: караβιά, πιρουνιά, τηγανιά, φτυαριά
- κηλίδα, άσχημη μυρωδιά: καπνιά, καρβουνιά, λαδιά, μελανιά
- πολλά όμοια: αγροτιά, βλαχιά, γυφτιά, εργατιά, τουρκιά
- καιρός: βαρυχειμωνιά, καταχνιά, συννεφιά
- χρόνος: αρχιμηνιά, βραδιά, νυχτιά, πρωτομαγιά, πρωτομηνιά, πρωτοχρονιά
- οικειότητα: κουστουμιά, πλοβεριά, τσιγαριά, φραπεδιά
- ιά⁴ :** ιδιότητα: ανθρωπιά, αρχοντιά, αναποδιά, παλικάριά, κακομοιριά
- ίλα:** δυσάρεστη οσμή: αβγίλα, αλογίλα, ανθρωπίλα, βουτυρίλα, γαλατίλα, γυφτίλα, ιδρωτίλα, καπνίλα, κατσικίλα, κρασίλα, κρεατίλα, κρεμμυδίλα, λαδίλα, μπαγιατίλα, ξινίλα, ποδαρίλα, προβατίλα, σαπίλα, σκορδίλα, ταγγίλα, τσιγαρίλα, τυρίλα, χωριατίλα, ψαρίλα
- δυσάρεστη κατάσταση: ανατριχίλα, ασπρίλα, καΐλα, κιτρινίλα, κοκκινίλα, μαυρίλα, ξεραΐλα, πικρίλα, πρασινίλα, σκασίλα
- ίνα¹** θηλυκό ζώου: γερακίνα, ελαφίνα, λαγίνα, προβατίνα
- ίνα² :** χημική-φαρμακευτική ένωση: ασετυλίνα, ασπιρίνα, βενζίνα, ζελατίνα
- ίνη :** χημική-φαρμακευτική ένωση: αδαμαντίνη, αδρεναλίνη, αιμοσφαιρίνη, αμφεταμίνη, ασετυλίνη, ασπρίνη, ατροπίνη, βαζελίνη, βενζίνη, γλυκερίνη, δερματίνη, διοξίνη, δραμαμίνη, ζαχαρίνη, ζελατίνη, ηρωίνη, θρεψίνη, θυροξίνη, ινσουλίνη, ισταμίνη, καροτίνη, καφεΐνη, κερατίνη, κινίνη, κρεατινίνη, κυτταρίνη,

λανολίνη, λευκωματίνη, μαργαρίνη, μελανίνη, μορφίνη, μπριγιαντίνη, μυελίνη, ναφθαλίνη, νεομυκίνη, νικοτίνη, νιτρογλυκερίνη, οξυτοκίνη, οστεΐνη, παραφίνη, παρκετίνη, πενικιλίνη, πηκτίνη, πλαστελίνη, πρωτεΐνη, ρητίνη, στρεπτομυκίνη, στρυχνίνη, τείνη, τοξίνη, φυτίνη, χλωρίνη, χοληστερίνη

-**ίτιδα** : ασθένεια: αμυγδαλίτιδα, αρθρίτιδα, γαστρίτιδα, ιγμορίτιδα, κολπίτιδα, κυτταρίτιδα, λαρυγγίτιδα, μηνιγγίτιδα, μυοκαρδίτιδα, περιτονίτιδα, φαρυγγίτιδα, φλεβίτιδα, ωτίτιδα

-**όνη** : χημική-φαρμακευτική ένωση: ακετόνη, κορτιζόνη, μεθαδόνη, οιστρόνη, ορμόνη, οξόνη, προγεστερόνη, σιλικόνη, τεστοστερόνη

-**όλη** : χημική-φαρμακευτική ένωση: αιθανόλη, αλκοόλη, ανισόλη, βενζόλη, φαινόλη, φορμόλη

-**οσύνη** : ιδιότητα: αγραμματοσύνη, αδελφσύνη, ακτημοσύνη, απεραντοσύνη, δικαιοσύνη, εγκυμοσύνη, εμπιστοσύνη, ελεημοσύνη, ευγνωμοσύνη, ιεροσύνη, ισχυρογνωμοσύνη, καλοσύνη, κοινοκτημοσύνη, νοημοσύνη, νοικοκυροσύνη, ντομπροσύνη, παλικάροσύνη, παραφροσύνη, πολυπραγμοσύνη, συναδελφσύνη, σωφροσύνη, ταπεινοφροσύνη

σύνολο ανθρώπων: ρωμοσύνη, χριστιανοσύνη

-**τητα**: ιδιότητα: αγγελικότητα, αγιότητα, αγριότητα, αθλιότητα, αιωνιότητα, ακεραιότητα, βαρύτητα, βεβαιότητα, βιαιότητα, γελοιότητα, γενναιότητα, γλυκύτητα, δημιουργικότητα, δημοσιότητα, δυναμικότητα, ελληνικότητα, επιθετικότητα, επιπολαιότητα, ηλιθιότητα, ηθικότητα, ιδιότητα, ισότητα, καθαριότητα, καθαρότητα, καθολικότητα, καταλληλότητα, κληρονομικότητα, λιτότητα, μακροβιότητα, ματαιότητα, μετριότητα, μητρότητα, μοναδικότητα, νεότητα, νευρικότητα, νηφαλιότητα, οικειότητα, οικουμενικότητα, ομοιότητα, οσιότητα, παλαιότητα, παραγωγικότητα, πατρότητα, πνευματικότητα, ποιότητα, ποσότητα, πραγματικότητα, προορατικότητα, προσωπικότητα, σεισμικότητα, σφαιρικότητα, σχετικότητα, ταυτότητα, ταχύτητα

σύνολο ανθρώπων: αδελφότητα, ανθρωπότητα

-**ωση**¹ : ασθένεια: αβιταμίνωση, αρτηριοσκλήρωση, δοθιήνωση, μυκήτωση, νεύρωση, οστεοπόρωση, σπονδύλωση, τοξοπλάσμωση, ψύχωση

ΟΥΔΕΤΕΡΑ

-**άδι** : χαρακτηριστικό: κοκκινάδι, μαυράδι, χοντράδι

-**άρι**¹ : ποσό, βαθμός / διαμέρισμα: δεκάρι, οχτάρι, εικοσάρι, κατοστάρι, πενηντάρι / δυάρι, τριάρι, τεσσάρι

-**άρι**² : λόγια, επιστημονική λέξη: βλαστάρι, δοκάρι, ζυμάρι, θυμάρι, προσκυνητάρι, συναξάρι

-**άτο** : ένωση, κρατίδιο: αδελφάτο, δεσποτάτο, δουκάτο, ρηγάτο, σουλτανάτο

-**έτο**: ξένη λέξη: βαγονέτο, καβαλέτο, καμινέτο, κασκέτο, κλαρινέτο, κορδονέτο, κορνέτο, λουκέτο, μπαλέτο, μπιλιέτο, μπουκέτο, οργανέτο, πακέτο, σονέτο, ταπέτο

-**ημα** : κατηγορία ενός συνόλου τύπων: λέξημα, μόρφημα, φώνημα

-**ί** : χρώμα: ασημί, καφετί, λαδί, λαχανί, λεμονί, λουλακί, μαβί, μελί, μελιτζανί, μενεξεδί, ουρανί, πορτοκαλί, χρυσαφί

- ιλίκι/-λίκι** : επάγγελμα, μειωτικά: βουλευτιλίκι, δασκαλίκι, δικηγοριλίκι, καθηγητιλίκι, υπουργηγλίκι
- ιο**¹ : λόγιο-επιστημονικός όρος: αγαλμάτιο, αργίλιο, αρμόνιο, γερόντιο, γραμμάτιο, ηλεκτρόνιο, ήλιο, κλιμάκιο, μικρόβιο, νετρόνιο, πλουτώνιο, πρωτόνιο, ράδιο, φθόριο, φρεάτιο
- τρα**³ : χρήματα για υπηρεσίες: ασφάλιστρα, δίδακτρα, εξέταστρα, εύρετρα, κόμιστρα
- ωμα**¹: παθολογική κατάσταση: αδένωμα, γλαύκωμα, καρκίνωμα, λέμφωμα, λίπωμα, σάρκωμα

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

«Ομοβροντία» σκανδάλων

ΕΚΚΡΕΜΟΥΝ ακόμη αρκετές δικαστικές υποθέσεις σε βάρος κορυφαίων ισραηλινών αξιωματούχων, ικανές να...ποινικοποιήσουν έτι περαιτέρω την ήδη πολυμένη πολιτική ζωή του Ισραήλ. Για παράδειγμα, εξακολουθεί να ερευνάται η εμπλοκή του πρωθυπουργού Εούντ

Ολμερτ σε υπόθεση πιθανής δωροδοκίας, καθώς ο διάδοχος του Σαρόν φέρεται να επωφελήθηκε με μια σκανδαλώδη έκπτωση στην τιμή αγοράς ενός πολυτελούς διαμερίσματος στην Ιερουσαλήμ, η οποία του προσφέρθηκε ως αντάλλαγμα για «διευκολύνσεις» προς

έναν επιχειρηματία. Ο αρχηγός των ενόπλων δυνάμεων, πτέραρχος Ντιαν Χαλούτζ, βρίσκεται επίσης στο στόχαστρο επειδή ως γνωστόν φρόντισε να ρευστοποιήσει το χαρτοφυλάκιο των μετοχών του λίγες ώρες προτού ξεκινήσει ο πόλεμος στον Λίβανο...

Πιτσιρικάκια στρατολογούνται και σήμερα από τους διακινητές της κοκαΐνης

Οι μεταμφιέσεις του λαϊκισμού

Ένα φαινόμενο με διάφορες μορφές, που εμφανίζεται για ποικίλους λόγους, στον δημόσιο κυρίως βίο, σε αρκετές περιοχές, με ιδιαίτερη έξαρση σε ορισμένες χώρες και σε ορισμένες περιοχές.

• Nées Enoxis

«Ομορφες πινελιές από τη Συρία»

Στη Δημοτική Πινακοθήκη παρουσιάζεται έκθεση με τίτλο «Ομορφες πινελιές από τη Συρία». Η έκθεση περιλαμβάνει περίπου 100 έργα ζωγραφικής και γλυπτικής καταξιωμένων Συρίων καλλιτεχνών. Η χώρα της Συρίας με το πλούσιο πολιτιστικό υπόβαθρο διαθέτει και σήμερα αξιόλογο έργο στον τομέα του Πολιτισμού, εκπροσωπούμενο από τους δημιουργούς και εκφραστές της σύγχρονης Συριακής Τέχνης. Η έκθεση θα πραγματοποιηθεί από το Δήμο Θεσσαλονίκης και τη Δημοτική Πινακοθήκη σε συνεργασία με το Ίδρυμα Μεσογειακής Συνεργασίας και την Αναπληρωτή Πρόεδρο Βίκυ Πανταζοπούλου, τον Υπουργό της Συρίας Δρ. Mohmoud Al Sayed και την Πρόσβειρα της Συρίας στην Αθήνα Souad M. Al Ayoubi. Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι

«Το ωραίο μέλλον του μπλερισμού»

Ο διευθυντής του Ιδρύματος Αλφρεντ Χερχάουζεν της Deutsche Bank και πρώην σύμβουλος του καγκελαρίου Γκέρχαρντ Σρέντερ εξηγεί γιατί το οικοδόμημα που έχτισε ο Τόνι Μπλερ δεν μπορεί να καταρρεύσει

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

άσκηση 32: Συμπλήρωσε τα κενά στο τραγούδι της Αλεξίου, από τις λέξεις που δίνονται:

(ολυμπιάδα, Ελλάδα, φεγγαράδα, δωδεκάδα)

Μάτια μου η 1 την πάει τη 2

Όσο για τους θεούς της, τους είχε 3

Και μες στην παρακμή της, χτυπάει 4

άσκηση 33: Να βρείτε τη σημασιολογική κατηγορία των λέξεων σε -ία και σε -ιά.

Αθανασία (Μαργαρίτα Ζορμπαλά)

Τι ζητάς Αθανασία στο μπαλκόνι μου μπροστά
Δε μου δίνεις σημασία κι η καρδιά μου πώς βαστά
Σ' αγαπήσανε στον κόσμο, βασιλιάδες, ποιητές,
Κι ένα κλωναράκι δυόσμο, δεν τους χάρισες ποτές.

Είσαι σκληρή σαν του θανάτου τη γροθιά, μα ήρθαν καιροί που σε πιστέψανε βαθιά
Κάθε γενιά δική της θέλει να γενεΐς, ομορφονιά που δεν σε κέρδισε κανείς.

Τι ζητάς Αθανασία, στο μπαλκόνι μου μπροστά
Ποια παράξενη θυσία η ζωή να σου χρωστά
Ήρθαν διψασμένοι Κροΐσοι, ταπεινοί προσκυνητές
Κι απ' του κήπου σου τη βρύση, δεν τους δρόσισες ποτές.

άσκηση 34: Ακούστε το τραγούδι και συμπληρώστε τις λέξεις που λείπουν.

Εγώ μιλάω για δύναμη (Δήμητρα Γαλάνη)

Όλα ξέρω γιατί γίνονται και πώς λειτουργούν
το μυαλό μου με βοήθησε να καταλαβαίνω
οι ευαίσθητοι αμύνονται στη ζωή κι αργούν
κι η λαχτάρα τους συνήθισε να πατάει το φρένο,

μα εγώ μιλάω για δύναμη, της αγάπης 1
δεν ζητάω 2, φύσει-θέσει 3.,
εγώ μιλάω για δύναμη, της ελπίδας 4
και γυρνάω στην 5, την παλιά μου την 6.

Όλα ξέρω τι σημαίνουνε και τι εννοούν,
το μυαλό μου με συντόνισε στο καινούριο μήκος,
οι ευαίσθητοι παθαίνουνε και παρανοούν
λες κι ο κόσμος το κανόνισε να γλιτώνει ο λύκος,
μα εγώ μιλάω για δύναμη....

άσκηση 35: Συμπλήρωσε τα κενά:

1. Όταν η σπονδυλική στήλη γέρνει προς τα πίσω, λέγεται
2. Η ασθένεια των καλλιτεχνών του μεσοπολέμου ήταν η
3. Ο αλκοολισμός μπορεί να οδηγήσει σε ήπατος και σε θάνατο.
4. Αν κάθεται ιδρωμένος σε ρεύματα, κινδυνεύεις να πάθεις
5. Η οξεία σκωληκοειδίτιδα μπορεί να εξελιχτεί σε
6. Μετά από τόσους μήνες στο γύψο, το σπασμένο πόδι έπαθε
7. Η φλεγμονή στο τύμπανο των αυτιών λέγεται

8. Τα τελευταία χρόνια στα σχολεία είναι συχνά τα κρούσματα θανατηφόρου
9. Η πολύωρη ηλιοθεραπεία μπορεί να προκαλέσει στο δέρμα.
10. Έχει μεγάλο πάθος με τη μουσική, κάτι σαν

άσκηση 36: Σημειώστε τις ασθένειες που σχετίζονται με τα εξής όργανα του σώματος:

όργανα	ασθένειες
1. οστά	
2. δέρμα	
3. έντερα	
4. πνεύμονες	
5. δόντια	
6. αυτιά	
7. πλάτη	
8. μήτρα	
9. αίμα	
10. λαιμός	
11. μάτια	
12. καρδιά	
13. αδένες	
14. νεύρα	
15. μύες	

άσκηση 37: Να βρείτε τα παράγωγα από τη βάση:

ΒΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΟ	ΒΑΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΟ
1. καρδιά		11. πάγκρεας	
2. ήπαρ		12. κωφός	
3. λέμφος		13. τυφλός	
4. ίριδα		14. ιγμόριο	
5. λόρδος		15. λίπος	
6. ράχη		16. τρίχα	
7. ούλα		17. κύτταρο	
8. κυρτός		18. κύστη	
9. ψυχή		19. λευκός	
10. μελανός		20. πύον	

2.1.10. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΑ

ΑΡΣΕΝΙΚΑ

- άρης:** ηλικία, δρομέας, μηχανή: δεκαοχτάρης, κατοστάρης
- τικός:** επάγγελμα - ιδιότητα: αστυνομικός, βαφτιστικός, δικαστικός, εκπαιδευτικός, κριτικός, στρατιωτικός, υποτακτικός, ψυκτικός
- τός:** γνωστός, κολλητός, Χριστός

ΘΗΛΥΚΑ

- άρα:** ηλικία, μηχανή: δεκαοχτάρα, σαραντάρα / κατοστάρα, τετρακοσάρα
- ική:** τέχνη, επιστήμη-μάθηση: αισθητική, αριθμητική, αρχιτεκτονική, βιοηθική, γλυπτική, γραμματική, εξωσωματική, ηθική, κυβερνητική, μαιευτική, νομική, ξυλουργική, παιδιατρική, πληροφορική, ομοιοπαθητική, στατιστική, ψαρική
- γλώσσα: ελληνική, ισπανική, κινεζική, ρουμανική
- τήριος:** κατατακτήριος, κλιμακτήριος, παρακαμπτήριος
- τική:** διατακτική, ευκτική, ευχετική, προστακτική, υποτακτική
- τή:** κλωστή, κοπανιστή, μπηχτή, πηχτή, στριφτή, τρυπητή, φτερωτή, χτυπητή

ΟΥΔΕΤΕΡΑ

- άρι:** διαμέρισμα-νούμερο, αυτοκίνητο: δυάρι, τεσσάρι, τριάρι, πεντάρι, εξάρι, εφτάρι, χιλιάρι
- άρικο:** χρήματα: κατοσάρικο, πεντακοσάρικο, χιλιάρικο
- άτο:** γλυκό: αμυγδαλάτο, ζαχαράτο, καρυδάτο, κυδωνάτο, σουσαμάτο
- ερό:** σκεύος -πράγμα: γαλακτερό, καματερό, λαδερό, τυχερό, φουσερό
- ικά¹:** ξένες γλώσσες-γραφές: αγγλικά, βουλγαρικά, γερμανικά, ιερογλυφικά, ιταλικά, λατινικά, σανσκριτικά, τουρκικά
- ικά²:** τέχνη, επιστήμη: θρησκευτικά, μαθηματικά, νομικά, οικοκυρικά, οικονομικά
- σύνολο: αποσιωπητικά, ασημικά, γυαλικά, διαμαντικά, εγκλιτικά, κουζινικά, λογικά, μηρυκαστικά, οικιακά, ξυριστικά, ομοιωματικά, πεθερικά, προγνωστικά, προσωπικά, προφορικά, σιδηρικά, σωθικά, τρωκτικά, τυπικά, χρυσαφικά, ψιλικά
- τρόφιμα-φάρμακα: αναβολικά, αλλαντικά, κρεατικά, λαχανικά, ορεκτικά, χορταρικά, ψαρικά
- ασθένεια: ακροαστικά, αρθριτικά, βρογχικά, εντερικά, μητρικά
- πληρωμή για υπηρεσία: αναδρομικά, αχθοφορικά, βιβλιοδετικά, δανεικά, δικηγορικά, εκδοτικά, εργατικά, μαστορικά, μεσιτικά, μεταφορικά, μεταφραστικά, ραφτικά, συμβολαιογραφικά, ταχυδρομικά, φορτωτικά, ψαλτικά
- ικό²:** αντικείμενο - ενέργεια - κατάσταση: αγροτικό, αερικό, αντιβιοτικό, αρσενικό, αρχοντικό, ασημικό, γιατρικό, γνωμικό, γουναρικό, διδακτορικό, δυναμικό, εγκεφαλικό, εξοχικό, εξωτερικό, ηθικό, ηλεκτρικό, θανατικό, ιδανικό, καταδρομικό, κυβικό, λαγωνικό, λεξικό, λογικό, λουλουδικό, μηδενικό, μνημονικό, μπαχαρικό, μυρωδικό, ναυτικό, νεοκλασικό, νυφικό, ξαφνικό, ορεκτικό, παιδικό, πειθαρχικό, περιοδικό, περιπολικό, ποδαρικό, πουλερικό, πυροβολικό, πυρπολικό, ρουχικό, σαλατικό, σκηνικό, σπιτικό, στρατιωτικό, σχολικό, торπιλικό, φονικό, φτωχικό, χερικό, χερουβικό, χορικό, χρονικό, χρυσαφικό, ψυχικό
- ιμα:** αναλώσιμα, αναστάσιμα, ανταλλάξιμα, καύσιμα, νηστήσιμα, φαγώσιμα
- τα:** αμάραντα
- τήριο:** κατάλληλο, έχει όλα τα στοιχεία για να ισχύει αυτό που εκφράζει το ρήμα: αγγελτήριο, αισθητήριο, ακροατήριο, ανθεστήρια, απολυτήριο, αποφοιτήριο, αριθμητήριο, ασφαλιστήριο, βασανιστήριο, διαβατήριο, διαζευκτήριο,

διαμονητήριο, διοριστήριο, εγερτήριο, ειδοποιητήριο, εισιτήριο, εμβατήριο, ενοικιαστήριο, εξιτήριο, εξοφλητήριο, επισκεπτήριο, ευρετήριο, καθατήριο, κατηγορητήριο, κριτήριο, μισθωτήριο, πειστήριο, πλυντήριο, πρατήριο, προσκλητήριο, πωλητήριο, σιωπητήριο, συλλαλητήριο, τηλεχειριστήριο

-τήρια: συλλογική ενέργεια: ανθεστήρια, αποκαλυπτήρια, ευχαριστήρια, συγχαρητήρια, συλλυπητήρια

-τικό: αναγνωστικό, αναμνηστικό, αποδεικτικό, απορρυπαντικό, αποσμητικό, δημοτικό, δικαιολογητικό, δοξαστικό, ενδεικτικό, ερωτηματικό, καθιστικό, κατηχητικό, ναυαγοςωστικό, παγοθραυστικό, πιστοποιητικό, συμφωνητικό, συντακτικό, υποστατικό, φωτιστικό

-τικά: ηρεμιστικά, καλλυντικά, κατασταλτικά, ναρκωτικά

-τό: βραστό, γραφτό, κατεβατό, κινητό, κρυφτό, κυνηγητό, μουρμουρητό, ουρλιαχτό, παγωτό, παραμιλητό, ποιό, πλεχτό, ποτό, ροχαλητό, συρτό, σφαχτό, σωστό, τρεχαλητό, τρυπητό, υφαντό, φυλαχτό, ψητό / **-τά:** σπαρτά, τηγανητά

-ωτό: αμυγδαλωτό, τζαμωτό, ψηφιδωτό

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

άσκηση 38: Πώς λέμε με μια λέξη:

1. τα κοσμήματα από χρυσάφι.
2. τα είδη χαρτοπωλείου
3. τις κρέμες για πρόσωπο και σώμα
4. τον πεθερό και την πεθερά
5. τα ρούχα του μωρού
6. τα σκεύη της κουζίνας/παιδικό παιχνίδι
7. το μαγαζί με σιδερένια εργαλεία
8. τα είδη ξυρίσματος
9. τις εξετάσεις που δεν είναι γραπτές
10. τα λεφτά για μια μεταφορά
11. ζαμπόν-μπέικον-σαλάμι-λουκάνικο
12. τις λέξεις: τους, τον, την, τα κ.λπ.
13. το μάθημα για τη θρησκεία
14. ό,τι πληρώνεις σε μοδίστρα/ράφτη
15. τη γλώσσα της αρχαίας Ρώμης
16. όταν πονάνε τα κόκαλα
17. το μαγαζί με πολλά μικροπράγματα
18. το πρώτο πιάτο
19. τα φάρμακα για πρωταθλητισμό
20. τη δουλειά των γυναικών στο σπίτι

άσκηση 39: Συμπληρώστε τα κενά:

1. Οι μικροί μαθητές μαθαίνουν το αλφάβητο και την πρώτη ανάγνωση από το
2. Το δεν ταιριάζει με το σαλόνι σου, καλύτερα να το αλλάξεις.
3. Έχει πολλά νεύρα και παίρνει ισχυρά
4. Κάθε Πάσχα η νονά παίρνει τη λαμπάδα στον της.
5. Οι δεν έχουν σταθερή διαμονή, αφού παίρνουν μεταθέσεις συχνά.

6. Στο τέλος της σχολικής χρονιάς η δασκάλα δίνει σε κάθε μαθητή το με το βαθμό του.
7. Αυτός που επισκευάζει τα κλιματιστικά μηχανήματα πρέπει να σπουδάσει σε τεχνική σχολή.
8. Οι έχουν δύο μήνες διακοπές το καλοκαίρι, αφού τα σχολεία είναι κλειστά.
9. Ενδιαφέρεται για το θέατρο και τον κινηματογράφο, γι' αυτό σκέφτεται να σπουδάσει τέχνης.
10. Για να πάρετε άδεια παραμονής πρέπει να καταθέσετε πολλά
11. Γέμισε το σπίτι με μικροαντικείμενα, όλα από τα ταξίδια της στο εξωτερικό.
12. Οι πωλήσεις των στηρίζονται στη διαφήμιση σε μεγάλο βαθμό.

άσκηση 40: Πώς λέμε με μια λέξη:

1. 1. την πρωτοβάθμια εκπαίδευση
2. 2. το πολύφωτο
3. 3. το βιβλίο εκμάθησης γλώσσας
4. 4. τη σκόνη πλυντηρίου
5. 5. το καράβι που σπάζει τα παγόβουνα
6. 6. τα σουβενίρ από τα ταξίδια
7. 7. το κυριακάτικο σχολείο της εκκλησίας
8. 8. τα χαρτιά για δημόσιες υπηρεσίες
9. 9. τα είδη μακιγιάζ
10. 10. τους εργαζόμενους στην εκπαίδευση

2.2. ΕΠΙΘΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

2.2.1. ΕΠΙΘΕΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΑΠΟ ΡΗΜΑΤΑ

1. -άτος -άτη -άτο

κάτι που έγινε: (μισο)γεμάτος, τρεχάτος, τριζάτος, φευγάτος, χορτάτος

2. -ερός -ερή -ερό, -ηρός -ηρή -ηρό, -αρός -αρή -αρό

αυτός που προκαλεί, αποδίδει: ανιαρός, αστραφτερός, βλαβερός, βροντερός, γλιστερός, δαπανηρός, ηχηρός, θανατερός, θλιβερός, λαμπερός, λυπηρός, λυπητερός, μελετηρός, μιαρός, μοχθηρός, νοσηρός, οκνηρός, ολισθηρός, παγερός, πλανερός, σιχαμερός, σκιερός, τρομερός, τσουχτερός, φοβερός

3. -ιάρης -iάρα -iάρικο/-άρι, -άρης -άρα -άρικο/-άρι

αυτός που χαρακτηρίζεται από ιδιότητα, εμφάνιση, συμπεριφορά, από έντονο χαρακτηριστικό: κλαψιάρης, ξεχασιάρης, παρεξηγιάρης, φοβητσιάρης

4. -ικός -ική -ικό

έχει την ιδιότητα, είναι κατάλληλος: δημιουργικός, καρτερικός, πειθαρχικός

5. -ιμος -ιμη -ιμο & -σιμος, -ξιμος, -ψιμος

είναι κατάλληλος, μπορεί ή πρέπει να δεχτεί την ενέργεια που εκφράζει το ρήμα: αβάσιμος, ανακοινώσιμος, αναλώσιμος, αναστάσιμος, αναστρέψιμος, ανταλλάξιμος, αρδεύσιμος, βιώσιμος, γνώριμος, γόνιμος, διαθέσιμος, δικάσιμος, εδώδιμος, εκλέξιμος, εκλόγιμος, εκπαιδεύσιμος, εμβόλιμος, εμφανίσιμος, εξαγοράσιμος, εξαγωγήσιμος, εορτάσιμος, επεξεργάσιμος, επιλήψιμος, εργάσιμος, εφαρμόσιμος, θανάσιμος, iάσιμος, καλλιεργήσιμος, κατοικήσιμος, κολάσιμος, μεταβιβάσιμος, μόνιμος, νηστίσιμος, νόμιμος, νεκρώσιμος, οικοδομήσιμος, πένθιμος, πόσιμος, πραγματοποιήσιμος, προσπελάσιμος, στρατεύσιμος, συζητήσιμος, συντάξιμος, υπολογίσιμος, φαγώσιμος, φορολογήσιμος, φρόνιμος, χρήσιμος, ωφέλιμος

άσκηση 1: Αντιστοιχίστε τα επίθετα με τα ουσιαστικά:

1. νόμιμη	α. χτύπημα	6. συντάξιμα	στ. υπάλληλος
2. φρόνιμα	β. ηλικία	7. iάσιμο	ζ. κοπέλα
3. θανάσιμο	γ. διαδικασία	8. μόνιμος	η. συζήτηση
4. στρατεύσιμη	δ. φαγητά	9. εμφανίσιμη	θ. νόσημα
5. νηστίσιμα	ε. παιδιά	10. γόνιμη	ι. χρόνια

6. -τέος -τέα -τέο

πρέπει να δεχτεί, να υποστεί την ενέργεια που εκφράζει το ρήμα: αμελητέος, αναδασωτέος, ανεξεταστέος, αποδεικτέος, αποδοτέος, απορριπτέος, αφαιρετέος, διαιρετέος, διακριτέος, διαμελιστέος, διατηρητέος, διδακτέος, εισακτέος, εισπρακτέος, εξαιρετέος, εξεταστέος, καταδικαστέος, κατακριτέος, μειωτέος, μετεξεταστέος, παραδοτέος, περιφρονητέος, πληρωτέος, πολλαπλασιαστέος, προπληρωτέος, προσθετέος, προτιμητέος, προφυλακιστέος, σημειωτέος, φορολογητέος

άσκηση 2: Αντιστοιχίστε τα επίθετα με τα ουσιαστικά:

1. αναδασωτέα	α. ύλη	6. εισακτέοι	στ. κατηγορούμενος
2. διατηρητέο	β. μαθητές	7. προφυλακιστέος	ζ. ποσόν
3. εξεταστέα	γ. συμπεριφορά	8. πληρωτέος	η. υποψήφιοι
4. ανεξεταστέοι	δ. μνημείο	9. αμελητέα	θ. λογαριασμός
5. κατακριτέα	ε. έκταση	10. φορολογητέο	ι. ποσότητα

7. -τήριος -τήρια -τήριο

κατάλληλος, έχει όλα τα στοιχεία για να ισχύει αυτό που εκφράζει το ρήμα: αισθητήριος, αλεξιτήριος, αλιτήριος, αποκαλυπτήριος, απολυμαντήριος, απολυτήριος, αποχαιρετιστήριος, ασφαλιστήριος, διαμονητήριος, διοριστήριος, δραστήριος, εγερτήριος, ειδοποιητήριος, εναρκτήριος, εξαγγελτήριος, εξιλαστήριος, ευκτήριος, ευχαριστήριος, ευχετήριος, θεραπευτήριος, καθαρτήριος, κατατακτήριος, κατευθυντήριος, κινητήριος, μηνυτήριος, μυστήριος, νικητήριος, παρακαμπτήριος, πολεμιστήριος, συγχαρητήριος, συγχωρητήριος, συλλυπητήριος, σωτήριος

8. -τικός -τική -τικό & -ητικός, -ωτικός, -στικός, -ιστικός

έχει τα στοιχεία, είναι κατάλληλος: ανακεφαλαιωτικός, απαγορευτικός, βεβαιωτικός, βοηθητικός, δροσιστικός, εκτυπωτικός, εξοργιστικός, επιβαρυντικός, παρηγορητικός, προβιβαστικός, στεγαστικός, συμπαθητικός, χαλαρωτικός

9. -τός -τή -τό & -ητός, -ετός, -ωτός, -στός, -ιστός, -φτός, -χτός

α) αυτός που δέχεται την ενέργεια που εκφράζει το ρήμα, β) είναι άξιος γι' αυτό που εκφράζει το ρήμα, γ) έχει ένα μόνιμο χαρακτηριστικό, δ) γίνεται, ισχύει, λειτουργεί: αγαπητός, ανοιχτός, αντιληπτός, αρεστός, αριθμητός, βαρετός, βατός, βαλτός, βιδωτός, γελαστός, γεμιστός, γερτός, γνωστός, γραφτός, γονατιστός, δαγκωτός, δεκτός, δετός, διαλεχτός, επαινετός, επιθυμητός, επιτρεπτός, ζηλευτός, ζυμωτός, ζωγραφιστός, καθιστός, καυτός, κεντητός, κλαψουριστός, κλειστός, κομματιαστός, κουνιστός, κουρδιστός, κοφτός, κρεμαστός, κτιστός, λυτός, μεταβλητός, μισητός, ξακουστός, ξεχωριστός, ξυπνητός, ορκιστός, παρτός, πλαγιαστός, πλεχτός, πνιχτός, ποθητός, προβλεπτός, προσποιητός, ριχτός, σβηστός, σκαλιστός, σκαστός, σκεπαστός, σκυφτός, σμιχτός, σπαστός, σταυρωτός, στριφτός, στρωτός, σφιχτός, σφραγιστός, σχιστός, συλλαβιστός, ταιριαστός, τακτός, τραβηχτός, τραγουδιστός, τρανταχτός, τριφτός, φερτός, φθαρτός, φτιαχτός, φτυστός, χαμογελαστός, χτυπητός, χωριστός

άσκηση 3: Αντιστοιχίστε τα επίθετα με τα ουσιαστικά:

1. γεμιστές	α. βιβλίο	6. κλειστός	στ. αβγό
2. βαρετό	β. πιπεριές	7. ριχτό	ζ. δωμάτια
3. κεντητό	γ. κρέας	8. χτυπητό	η. χαρακτήρας
4. ψητό	δ. μουστάκι	9. χωριστά	θ. κρασί
5. στριφτό	ε. μαξιλάρι	10. διαλεχτό	ι. φόρεμα

10. -τος -τη -το, -ητος, -ωτος, -ιστος

α) με α- στερητικό: δεν ισχύει, δεν έχει υποστεί τη διαδικασία του ρήματος, είναι το αντίθετο: αβαθμολόγητος, αβάσταχτος, άβγαλτος, αδέσποτος, άδετος, αδημοσίευτος, ακάλεστος, ακαλλιέργητος, ακανόνιστος, ακούραστος, αλύγιστος, άλυτος, αμάραντος, αμάρτυρος, αμάσητος, αναρίθμητος, ανέγγιχτος, ανείπωτος, ανεξήγητος, ανοικοκέρευντος, ανυπότακτος, ανυποψίαστος, απάτητος, απερίγραπτος, απρόσεκτος, ασήκωτος, ασιδέρωτος, αστέγνωτος, αστόχαστος, ασφράγιστος, ατίμητος, άφθαστος, αφορολόγητος, αχάριστος, αχτένιστος, αχτύπητος, αχώνευτος, αψυχολόγητος

β) που γίνεται αυτό που λέει το α' συνθετικό: αυτοδίδακτος, γλυκομίλητος, δυσδιάκριτος, δυσθεώρητος, δυσκολοαπόκτητος, ευάλωτος, εύθραυστος, ευκολοδίδακτος, ευπαρουσίαστος, κατάμεστος, κατάφυτος, καχύποπτος, μαρμαρόστρωτος, νεοσύλλεκτος, νεοφώτιστος, νεόχτιστος, ορθάνοιχτος, νερόβραστος, ξένοιαστος, ξενοίκιαστος, ξενόφερτος, ξεφούσκωτος, ξυλόγλυπτος, πρωτόβαλτος, πρωτόβγαλτος, τυχάρπαστος

2.2.2. ΕΠΙΘΕΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΑΠΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

1. -άδικος -άδικη -άδικο

αυτός που έχει τα χαρακτηριστικά: αυθάδικος, ραγιάδικος, σφουγγαράδικος, τσολιάδικος, φαφλατάδικος, φουκαράδικος, ψαράδικος

2. -αίος -αία -αίο, -ιαίος -ιαία -ιαίο (λόγιο)

- α) τόπος:** αιγαίος, ακραίος, ακταίος, ακρογωνιαίος, γναθιαίος, γωνιαίος, δωδωναίος, εδαφιαίος, Κερκυραίος, κορυφαίος, λερναίος, λιμναίος, μεσαίος, μηριαίος, μικρομεσαίος, μυκηναίος, νωτιαίος, πρυμναίος, ραχιαίος, σιαμαίος, χερσαίος, ωμιαίος
- β) χρόνος, μέγεθος, ποσότητα:** αρχαίος, εβδομαδιαίος, εξαμηνιαίος, μηνιαίος, οβελιαίος, πεμπταίος, προγαμιαίος, προτεραίος, προτελευταίος, τελευταίος, τεταρταίος, τριμηνιαίος, τριταίος, υστεραίος
- γ) τρόπος:** αγελαίος, αγοραίος, αδαμιαίος, ακαριαίος, ακμαίος, αμοιβαίος, αναγκαίος, αποδιοπομπαίος, αστραπιαίος, βαθμιαίος, γενναίος, γιγαντιαίος, δρομαίος, ενιαίος, κεφαλαίος, κλοπιμαίος, κολοσσιαίος, λαθραίος, μετωπιαίος, μοιραίος, πηγαίος, ποσοστιαίος, ραγδαίος, σπουδαίος, στεφανιαίος, στιγμιαίος, τροχιαίος, τυχαίος, χυδαίος, ωραίος, ωριαίος

άσκηση 4: Αντιστοίχισε τα επίθετα με τα ουσιαστικά:

1. μηνιαίος	α. σχέσεις	6. γενναίος	στ. αποβολή
2. τροχαίο	β. γράμμα	7. νωτιαίος	ζ. έρωτ
3. προγαμιαίες	γ. μισθός	8. ωριαία	η. μυελός
4. στεφανιαία	δ. ατύχημα	9. αγοραίος	θ. προϊόντα
5. κεφαλαίο	ε. νόσος	10. λαθραία	ι. στρατιώτης

ΧΡΗΣΗ: αιγαίο πέλαγος, ακραία κατάσταση, ακρογωνιαίος λίθος, δωδωναίος Δίας, κορυφαία τραγωδός, λερναία ύδρα, μεσαίο δάκτυλο, μικρομεσαία επιχείρηση, σιαμαία αδελφία, αρχαίοι πρόγονοι, εβδομαδιαία εργασία, μηνιαία δίδακτρα, τεταρταίος πυρετός, αμοιβαία κεφάλαια, αποδιοπομπαίος τράγος, αστραπιαία αντίδραση, βαθμιαία εξέλιξη, γιγαντιαία αφίσα, ενιαίο πλαίσιο, κεφαλαία γράμματα, κολοσσιαίος προϋπολογισμός, λαθραίος επιβάτης, μετωπιαία σύγκρουση, μοιραία γυναίκα, πηγαίο χιούμορ, ραγδαία βροχή, σπουδαίος καλλιτέχνης, τυχαία συνάντηση, χυδαία γλώσσα, ωραία κοπέλα, ωριαία αντιμισθία

3. -αλέος -αλέα -αλέο

χαρακτηρισμός ιδιότητας σε μεγάλο βαθμό: αβυσσαλέος, γηραλέος, διψαλέος, θαρραλέος, κραυγαλέος, λεπταλέος, λυσσαλέος, νυσταλέος, πειναλέος, ρωμαλέος, σιγαλέος, υγραλέος, υπναλέος, φευγαλέος, φρικάλέος, ψωραλέος

4. -άτος -άτη -άτο

α) φαγητό ή γλυκό: αμυγδαλάτος, βουτυράτος, ζαχαράτος, καρυδάτος, κρασάτος, κροκάτος, λεμονάτος, μαρινάτος, μαστιχάτος, μελάτος, ξιδάτος, πιπεράτος, ρετσινάτος, ριγανάτος, σιταράτος, σουσαμάτος

β) χαρακτηρίζεται από: αεράτος, αφράτος, γενάτος, γουνάτος, δροσάτος, καλοσυνάτος, καραμπινάτος, κεφάτος, κιτσάτος, κολονάτος, κοτσονάτος, κουδουνάτος, λουλουδάτος, λουσάτος, μεσάτος, μουσάτος, μουστακάτος, μυρωδάτος, ντελικάτος, ορεξάτος, ποδαράτος, ποζάτος, πωγωνάτος, ραφινάτος, σικάτος, σπαθάτος, σταμπάτος, τσεκουράτος, φεγγαράτος, φηγουράτος, φινετσάτος, φλεβάτος, φλογάτος, φρυδάτος, χιονάτος, χλιδάτος, χνουδάτος

5. -ειδής -ειδής -ειδές

μοιάζει κι έχει τα χαρακτηριστικά: αβγοειδής, αйлουροειδής, ανθρωποειδής, βελονοειδής, δρεπανοειδής, ελικοειδής, ελλειψοειδής, θαμνοειδής, θυρεοειδής, θυσσανοειδής, κρυσταλλοειδής, κυβοειδής, κυκλοειδής, κυλινδροειδής, πυραμοειδής, ρευματοειδής, σπειροειδής, σφαιροειδής, τερατοειδής, τραπεζοειδής, φασιστοειδής, χονδροειδής, ωοειδής

ουσιαστικοποιημένα: ομάδα ζωντανών οργανισμών: αйлουροειδή, ανθρωποειδή, αστεροειδής, βοοειδή, ομοειδή, οστρακοειδή, παντοειδή, πιθηκοειδή, φοινικοειδή, πιττακοειδή

μειωτική σημασία: γυναικοειδής, φασιστοειδής

ΧΡΗΣΗ: ελλειψοειδής πυραμίδα, θυρεοειδής αδένας, λευκωματοειδής απόχρωση, σκωληκοειδής απόφυση, σωληνοειδές φόρεμα, ταυροειδής λαιμός

άσκηση 5: Αντιστοιχίστε τα επίθετα με τα ουσιαστικά:

1. χονδροειδής	α. σχήμα	6. κερατοειδής	στ. δρόμος
2. σταυροειδής	β. συμπεριφορά	7. αραχνοειδής	ζ. γραφή
3. αβγοειδής	γ. φυτό	8. οφιοειδής	η. αρθρίτιδα
4. κακτοειδής	δ. ουρά	9. σφηνοειδής	θ. χιτώνας
5. ψαλιδοειδής	ε. ναός	10. ρευματοειδής	ι. ύφασμα

άσκηση 6: Από τα παραπάνω επίθετα βρείτε 5 ουσιαστικά που τα κατασκευάζουν με το επίθημα *-ειδής*.

6. -ένιος -ένια -ένιο

ύλη, χρώμα, ιδιότητα: αγαλματένιος, ασημένιος, αχυρένιος, γρανιτένιος, διαμαντένιος, κερένιος, κοραλλένιος, μεταξένιος, μολυβένιος, παραδεισένιος, παραμυθένιος, πουπουλένιος, σοκολατένιος, σιδερένιος, τενεκεδένιος, τιποτένιος, τριανταφυλλένιος, χρυσαφένιος

7. -ερός -ερή -ερό, -ηρός -ηρή -ηρό, -αρός -αρή -αρό

αυτός που έχει ή περιέχει σε μεγάλο βαθμό: αγκαθερός, αιχμηρός, αμμουδερός, αριστερός, ασπριδερός, αυστηρός, βαμβακερός, βουερός, βραστερός, βρομερός, βροχερός, γλυκερός, γοερός, γυαλιστερός, δολερός, δροσερός, ζουμερός, ζωηρός, θολερός, καθαρός, καρπερός, κατσαρός, καυτερός, καυτερός, κοφτερός, λαδερός, λασπερός, λιγδερός, λιπαρός, λυγερός, μαλλιαρός, μαυριδερός, μυτερός, νοερός, οκνηρός, πλαδαρός, πονηρός, ρυπαρός, σοβαρός, σουβλερός, σταθερός, στιβαρός, σφαλερός, σιωπηρός, τολμηρός, τρυφερός, τυχερός, φανερός, φανταχτερός, φαρμακερός, φθονερός, φλογερός, χαλαρός, χλιαρός, χλοερός

άσκηση 7: Αντιστοίχισε τα επίθετα με τα ουσιαστικά

1. φοβερό	α. πρόσωπο	9. σταθερός	θ. πιπεριά
2. βροχερός	β. λόγια	10. βλαβερή	ι. τραγούδι
3. κοφτερό	γ. χρώμα	11. καυτερή	ια. συνήθεια
4. μαυριδερό	δ. καιρός	12. λυπητερό	ιβ. χαρακτήρας
5. τσουχτερές	ε. γεγονός	13. παγερό	ιγ. χαμόγελο
6. φαρμακερά	στ. αριθμός	14. κατσαρά	ιδ. κρύο
7. τυχερός	ζ. τιμές	15. αστραφτερό	ιε. μαλλιά
8. φανταχτερό	η. μαχαίρι	16. τσουχτερό	ιστ. Βλέμμα

8. -ής -ής -ί

χρώμα: ασημής, βιολετής, βυσσινής, θαλασσίας, κανελής, καφετής, λαδής, λεμονής, μαβής, μενεξεδής, μολυβής, ουρανής, πορτοκαλής, τριανταφυλλής, χρυσαφής

9. -ήσιος -ήσια -ήσιο

αυτός που ανήκει τοπικά και χρονικά: ετήσιος, ημερήσιος, Ιθακήσιος, Πελοποννήσιος

10. -ιακός -ιακή -ιακό

1. προέρχεται, ανήκει: αιγυπτιακός, αυστραλιακός, βαβυλωνιακός, επτανησιακός, θερμαϊκός, κορινθιακός, κυπριακός, ναξιακός, παλαιστινιακός, πελοποννησιακός, ροδιακός, τηνιακός
2. έχει σχέση, έχει χαρακτηριστικά, αναφέρεται: αναγεννησιακός, αντιστασιακός, απεργιακός, αρχειακός, εντυπωσιακός, επεισοδιακός, επιχειρησιακός, εποχιακός, εργαστηριακός, ηλιακός, καλωδιακός, κτιριακός, κυκλοφοριακός, λεπτομερειακός, μονοπωλιακός, μουσειακός, ναυτιλιακός, οικογενειακός, ομοσπονδιακός, παραδοσιακός, παρακμιακός, παραλιακός, παρασκηνιακός, περιστασιακός, περιφερειακός, προνομιακός, συγκοινωνιακός, συνοικιακός, ταμειακός, τηλεπικοινωνιακός, υπαρξιακός, υπερωριακός, χορωδιακός
3. ιατρικός όρος: αρτηριακός, βραγχιακός, γαγγλιακός, επιθηλιακός, ισχιακός, κοιλιακός, καρδιοαγγειακός, κρανιακός, μικροβιακός, οδοντοφατνιακός, τραχειακός

11. -ιάρης -ιάρη -ιάρηκο/-άρη, -ιάρης -ιάρη -ιάρηκο/-άρη

ιδιότητα-συμπεριφορά: αλανιάρης, βρομιάρης, γκρινιάρης, ερωτιάρης, ζαβολιάρης, ζηλιάρης, ζημιάρης, κανακάρης, κατεργάρης, καυχησιάρης, κοκαλιάρης, κουλτουριάρης, κουρελιάρης, λυσσάρης, μαρτυριάρης, μυξιάρης, ναζιάρης, ντροπιάρης, ξεδοντιάρης, ξεκουτιάρης, ξεμαλλιάρης, παθιάρης, παινεσιάρης, παιχνιδιάρης, παραπονιάρης, παρεξηγιάρης, πεισματάρης, σαλιάρης, σιχασιάρης, σκανταλιάρης, σπυριάρης, ταξιδιάρης, φουκαριάρης, χαδιάρης, χτικιάρης, ψειριάρης, ψωριάρης

12. -ιάτικος -ιάτικη -ιάτικο

- **α)** χρόνος, υποδιαιρέσεις του χρόνου, γιορτές, σημαντικές στιγμές της ζωής: αγιοβασιλιάτικος, αηδημητριάτικος, ανοιξιάτικος, αποκριάτικος, αυγουστιάτικος, βδομαδιάτικος, βραδιάτικος, γαμπριάτικος, γεναριάτικος, γιορτιάτικος, δεκεμβριάτικος, δευτεριάτικος, καλοκαιριάτικος, κυριακάτικος, λαμπριάτικος, μαγιάτικος, μαρτιάτικος, μασκαριάτικος, μεγαλοβδομαδιάτικος, μεσημεριάτικος, μεσοχρονιάτικος, μηνιάτικος, νυφιάτικος, νυχτιάτικος, παιδιάτικος, παραμονιάτικος, παρασκευιάτικος, πασχαλιάτικος, πεμπτιάτικος, προικιάτικος, πρωινιάτικος, πρωταπριλιάτικος, πρωτομαγιάτικος, πρωτοχρονιάτικος, σαββατιάτικος, σαρακοσιάτικος, σεπτεμβριάτικος, τεταρτιάτικος, τριτιάτικος, φεγγαριάτικος, φθινοπωριάτικος, φλεβαριάτικος, χειμωνιάτικος, χριστουγεννιάτικος, χρονιατικός
- **β)** τόπος: ανηφοριάτικος, (μικρ-)ασιάτικος, γενουάτικος, κενυάτικος, κορφιάτικος, (σερβο-)κροάτικος, μανιάτικος, μυκονιάτικος, σπαρτιάτικος, (αρχοντο-)χωριάτικος

13. -ίδικος -ίδικη -ίδιο, -τζίδικος -τζίδικη -τζίδικο (λαϊκό, τουρκικής προέλευσης)

έχει τα χαρακτηριστικά αυτού που εκφράζει η πρωτότυπη λέξη.

χαρακτηρίζεται από αυτό που εκφράζει η πρωτότυπη λέξη

- α) ατζαμίδικος, γουρλίδικος, ζοριλίδικος, ζορμπαλίδικος, καϊμακλίδικος, караμαλίδικος, κουσουρλίδικος, μαχμουρλίδικος, μερακλίδικος, μπεηλίδικος, μπελαλίδικος, μπερεκλίδικος, μπεσαλίδικος, ντερτιλίδικος, παραλίδικος, πασαλίδικος, ραχατλίδικος, σεβνταλίδικος, σοϊλίδικος, τσαμπουκαλίδικος, τσελεπίδικος, χαμαλίδικος, χασικλίδικος
- β) αεριτζίδικος, αμακατζίδικος, ετοιματζίδικος, εφετζίδικος, καβγατζίδικος, караγκιοζλίδικος, καταφερτζίδικος, κολπατζίδικος, μοστρατζίδικος, νταβατζίδικος, παπατζίδικος, πασοκτζίδικος, πλακατζίδικος, σαματατζίδικος, τζαμπατζίδικος, φασαρτζίδικος, φιγουρατζίδικος, χαβαλετζίδικος, ψιλικατζίδικος

14. -ικος² -ικη -ικο

έχει τα χαρακτηριστικά, αναφέρεται: αράπικος, γέρικος, καμπούρικος, κλέφτικος, μπακάλικος, κλαψιάρικος, ρουτινιέρικος

15. -ικός¹ -ική -ικό

1. εθνικά: α) αγγλικός, βελγικός, ελβετικός, ισπανικός, ιταλικός, κρητικός, β) με αλλαγή τόνου: αρβανίτικος, βλάχικος, εγγλέζικος, ρουμάνικος, σέρβικος, ρώσικος, σκωτσέζικος, τούρκικος, φράγκικος, τσιγγάνικος
2. γλώσσα: α) αγγλική/-ά, γαλλική, γερμανική, ελληνική, κλπ., β) με αλλαγή τόνου: αρβανίτικα, βλάχικα, δανέζικα, κινέζικα, ρωμαίικα, ρώσικα

16. -ικός² -ική -ικό

αναφέρεται, έχει τα χαρακτηριστικά: δημοκρατικός, επιστημονικός, ιστορικός, λογικός, μετωπικός, κεντρικός, σφαιρικός, τηλεφωνικός, χαρισματικός

ΧΡΗΣΗ: αναπτυξιακός νόμος, απεργιακές κινητοποιήσεις, βρεφονηπιακός σταθμός, γυμνασιακές σπουδές, γωνιακό σπίτι, διονυσιακή λατρεία, ενοριακός ναός, επαρχιακός δρόμος, εποχιακή απασχόληση, ερασμιακή προφορά, εφοριακός υπάλληλος, ζωδιακός κύκλος, ηλιακός θερμοσίφωνας, ηφαιστειακή έκρηξη, καρδιακή προσβολή, κυπριακός ελληνισμός, μανιακός δολοφόνος, μεθοριακός σταθμός, μεσογειακή αναιμία, μεσογειακό κλίμα, ναυτιλιακή εταιρεία, νοσοκομειακός γιατρός, ξενοδοχειακή μονάδα, οικιακή βοηθός, οικογενειακή συγκέντρωση, παλιρροιακό κύμα, πανεπιστημιακό άσυλο, παραλιακή λεωφόρος, περιουσιακά στοιχεία, ποντιακή λύρα, προαστιακός σιδηρόδρομος, προθεσμιακή κατάθεση, πτυχιакές εξετάσεις, σεληνιακό τοπίο, σταυροπηγιακή μονή, συγκοινωνιακός κόμβος, τελωνειακός υπάλληλος, φροντιστηριακός καθηγητής, ψηφιακό τηλέφωνο, ωρολογιακή βόμβα

17. -ινος -ινη -ινο

ύλη, χρώμα: αγκάθινος, αέρινος, βελούδινος, γήινος, γίδινος, γούνινος, γυάλινος, γύψινος, δάφνινος, δερμάτινος, δρύινος, καστόρινος, κέρινος, κίτρινος, κοκάλινος, κόκκινος, κρυστάλλινος, μάλλινος, μαρμάρινος, μπρούντζινος, ξύλινος, πάνινος, πέτρινος, πέτσινος, πήλινος, πράσινος, τσίγκινος, τσόχινος, χάλκινος, χάρτινος, ψάθινος

18. -ινός¹ -ινή -ινό

χρόνος: απογευματινός, βραδινός, γιορτινός, εαρινός, εσπερινός, θερινός, καθημερινός, καλοκαιρινός, μεσημβρινός, νυχτερινός, παλιοκαιρινός, πασχαλινός, πρωινός, φθινοπωρινός, χειμερινός, χθεσινοβραδινός

19. -ινός² -ινή -ινό

παράγωγα από τοπωνύμια: βυζαντινός, πατρινός, παρισινός, πεδινός, φλωρεντινός

άσκηση 8: Αντιστοίχισε τα επίθετα με τα ουσιαστικά

1. συριανά	α. αυτοκράτορας	5. παρισινή	ε. έπιπλα
2. σκυριανά	β. μόδα	6. αλεξανδρινή	στ. κρασί
3. καλαματιανός	γ. λουκούμια	7. λημνιό	ζ. σταφίδα
4. βυζαντινός	δ. χορός	8. πατρινιά	η. κοινωνία

20. -ινός³ -ινή -ινό

στοιχεία πολιτισμού-οικονομίας: αγελαδινός, αληθινός, ανθρωπινός, βοδινός, γαϊδουρινός, χοιρινός

21. -ιος¹ -ια -ιο

προέρχεται, έχει τα χαρακτηριστικά: άθλιος, αιφνίδιος, αιώνιος, αρμόδιος, αυτοσχέδιος, γαμήλιος, γενέθλιος, δέσμιος, εγκάρδιος, επιστήθιος, εμφύλιος, ηλίθιος, θαλάσσιος, θεμέλιος, κατοικίδιος, (επ-)ουράνιος, παγκόσμιος, παράλιος, (παρα)ποτάμιος, πλανόδιος, πρόσθιος, σεβάσμιος, σπάνιος, σωτήριος, τίμιος, τιτάνιος, χρόνιος, (υπερ-)ωκεάνιος

άσκηση 9: Αντιστοίχισε τα επίθετα με τα ουσιαστικά:

1. παγκόσμιος	α. συνθήκες	6. χρόνια	στ. αγώνας
2. κατοικίδια	β. μικροπωλητής	7. τιτάνιος	ζ. θάνατος
3. άθλιες	γ. πρωταθλητής	8. γαμήλια	η. νοσήματα
4. εμφύλιος	δ. ζώα	9. αιφνίδιος	θ. χειραψία
5. πλανόδιος	ε. πόλεμος	10. εγκάρδια	ι. τούρτα

22. -ίσιος -ίσια -ίσιο

αυτός που εκφράζει, προέρχεται, ανήκει, ταιριάζει: αγελαδίσιος, αετίσιος, αλογίσιος, αρνίσιος, βαπορίσιος, βαρελίσιος, βουβαλίσιος, βοϊδίσιος, βουνίσιος, γατίσιος, γιδίσιος, ελαφίσιος, θυμαρίσιος, καμηλίσιος, καμπίσιος, κατσίκισιος, κοτίσιος, κριθαρίσιος, λιμνίσιος, μοσχαρίσιος, μουλαρίσιος, παλικάρίσιος, παραδείσιος, πελαγίσιος, πηγαδίσιος, ποταμίσιος, προβατίσιος, σκυλίσιος, σπιτίσιος, τραγίσιος, φιδίσιος

άσκηση 10: Αντιστοίχισε τα επίθετα με τα ουσιαστικά:

1. λιμνίσιο	α. χορός	8. μοσχαρίσια	η. βλέμμα
2. φιδίσιο	β. τυρί	9. μουλαρίσιο	θ. νερό
3. σκυλίσια	γ. κρασί	10. αετίσιο	ι. αλεύρι
4. παλικάρίσιο	δ. γάλα	11. σπιτίσιο	ια. μέλι
5. βαρελίσιο	ε. ζωή	12. πηγαδίσιο	ιβ. μπριζόλα
6. βουβαλίσιο	στ. δρόμος	13. καλαμποκίσιο	ιγ. πείσμα
7. κατσικίσιο	ζ. ψάρι	14. θυμαρίσιο	ιδ. φαγητό

23. -ίστικος -ίστικη -ίστικο

πράγμα ή συμπεριφορά που ανήκει ή ταριάζει συχνά με σημασία μειωτική:
αγορίστικος, αδερφίστικος, ακαταλαβίστικος, αριθμίστικος, αριστερίστικος, βλακίστικος, γεροντίστικος, γεροντοκορίστικος, γιαγιάδίστικος, γραφίστικος, γυναικίστικος, γυναικουλίστικος, δασκαλίστικος, δημοσχετίστικος, δημοτικίστικος, διανοομενίστικος, δικηγορίστικος, δουλίστικος, ελιτίστικος, εξυπνακίστικος, ζαμανφουτίστικος, ηθικίστικος, θεατρνίστικος, καλογερίστικος, καουμποϊστικος, караγκιοζίστικος, καρναβαλίστικος, κατινίστικος, κλοουνίστικος, κοπελίστικος, κορακίστικος, κοριτσίστικος, κοροϊδίστικος, κουκλίστικος, κουτσομπολίστικος, λαϊκίστικος, μαϊμουδίστικος, μανιερίστικος, μανταμίστικος, μεγαλίστικος, μπακαλίστικος, μπεμπεδίστικος, μωρουδίστικος, νεολαϊστικος, νεοπλουτίστικος, νεραϊδίστικος, νοικοκυρίστικος, νομικίστικος, οικονομικίστικος, παιδιακίστικος, παιδιανίστικος, παλικάρίστικος, παπαγαλίστικος, παπαδίστικος, παπουδίστικος, παραγοντίστικος, παρείστικος, ροκίστικος, σκυλίστικος, σνομπίστικος, τζαζίστικος, τσολιαδίστικος, φαμφαρωνίστικος, φανταρίστικος, φιλολογίστικος, φουτουρίστικος, χομπίστικος, χωροφυλακίστικος

24. -ώδης -ώδης -ώδες

α) χαρακτηρίζεται από αφθονία, β) ταιριάζει (μειωτικό): αγχώδης, αγωνιώδης, ακανθώδης, αλματώδης, αμώδης, αρωματώδης, βλακώδης, βραχώδης, γαλακτώδης, δαιδαλώδης, δημώδης, ελώδης, ενθουσιώδης, ενστικτώδης, επουσιώδης, ζώδης, θαμνώδης, θεμελιώδης, θηριώδης, θορυβώδης, θυελλώδης, ιλιγγιώδης, καταρρακτώδης, κεφαλαιώδης, κολλώδης, κυματώδης, λασπώδης, μανιώδης, μεγαλειώδης, μνημειώδης, μυθώδης, μυστηριώδης, νεφελώδης, νηπιώδης, ογκώδης, ομιχλώδης, ονειρώδης, οργιώδης, παιγνιώδης, παιδαριώδης, παροιμιώδης, περιπετειώδης, πετρώδης, πνευματώδης, σαρκώδης, σκανδαλώδης, στοιχειώδης, σωματώδης, τερατώδης, τρικυμιώδης, υποτυπώδης, φαντασιώδης, φλεγμονώδης, χλώδης, χυμώδης

25. -ωτός¹ -ωτή -ωτό

έχει τα χαρακτηριστικά στοιχεία: αγκαθωτός, αλυσιδωτός, αμυγδαλωτός, βαθουλωτός, βιδωτός, βοτσαλωτός, γαζωτός, γουρλωτός, γυναικωτός, δαντελωτός, διχλωτός, διχτυωτός, θολωτός, καγκελωτός, καμαρωτός, κλιμακωτός, κροσσωτός, μεταξωτός, μπακλαβαδωτός, οδοντωτός, πιτσιλωτός, πλακουτσός, πτυχωτός, ριγωτός, ρομβωτός, σανιδωτός, σπονδυλωτός, σταμπωτός, σταυρωτός, τζαμωτός, τοξωτός, τουρλωτός, τριχωτός, τσιγκελωτός, φιδωτός, φλοκωτός, φολιδωτός, φτερωτός, χνουδωτός, ψαλιδωτός, ψηφιδωτός

2.2.3. ΕΠΙΘΕΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΕΠΙΘΕΤΑ-ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

1. -ιάρης-ιάρα-ιάρικο & -άρι, -άρης-άρα-άρικο & -άρι

έντονη ιδιότητα-συμπεριφορά: αγαθιάρης, αναποδιάρης, ασπρουλιάρης, αρρωστιάρης, κιτρινιάρης, παλαβιάρης πρωτάρης

ηλικία, δρομέας, μηχανή: δεκαοχτάρης, κατοστάρης, σαραντάρα, τετρακοσάρα, χιλιάρι

2. -ιδερός -ιδερή -ιδερό

χρώμα παραπλήσιο: ασπριδερός, μαυριδερός

3. -ικός² -ική -ικό

από λόγια επίθετα: αυθάδικος, θηριώδικος, μανιώδικος

4. -ούλης -ούλα –ούλικο

υποκοριστικό: ασπρούλης, ασχημούλης, ατακτούλης, γλυκούλης, καημενούλης, καφετούλης, κοκκινούλης, κοντούλης, μελαχρινούλης, μικρούλης, μοναχούλης, νοστιμούλης, ομορφούλης, πεταχτούλης, τοσοδούλης, φτωχούλης, χοντρούλης

άσκηση 11: Βρείτε 5 επίθετα που κατασκευάζουν τα επίθετα σε -ούλης.

5. -ούτσικος -ούτσικη -ούτσικο

υποκοριστικό: ακριβούτσικος, αλμυρούτσικος, απαλούτσικος, αργούτσικος, ασχημούτσικος, γεματούτσικος, γλυκούτσικος, δροσερούτσικος, ζεστούτσικος, καλούτσικος, κοντούτσικος, κουτούτσικος, λεπτούτσικος, μαλακούτσικος, μεγαλούτσικος, μικρούτσικος, παχουλούτσικος, στρογγυλούτσικος, τρελούτσικος, φτηνούτσικος, χαμηλούτσικος, ψηλούτσικος

άσκηση 12: Βρείτε 5 επίθετα που κατασκευάζουν τα επίθετα σε -ούτσικος.

6. -ωπός -ωπή -ωπό σημασία

υποκοριστικό επίθετο: **α)** έχει λίγο διαφοροποιημένα τα στοιχεία, **β)** παραλλαγή χρώματος: αγουρωπός, αγριωπός, αρρενωπός, γαλαζωπός, γκριζωπός, ερυθρωπός, κιτρινωπός, κοκκινωπός, κυανωπός, μελανωπός, ξανθωπός, πρασινωπός, σγουρωπός, σκυθρωπός, στενωπός, χαρωπός, χρυσωπός

2.2.4. ΕΠΙΘΕΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

1. -ινός¹ -ινή -ινό, -ιανός -ιανή -ιανό

χρόνος: αλλοτινός, αποψινός, αυριανός, καθημερινός, κατοπινός, παντοτινός, περσινός, προσωρινός, προχθεσινός, σημερινός, τωρινός, φετινός, χθεσινόβραδινός, χθεσινός, ψεσινός

χώρος: αλαργινός, αντικρινός, κοντινός, μακρινός, μπροστινός, παρακατιανός, πλαϊνός

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Αγνοείται η τύχη του διαστημικού «ιστιοφόρου»

Το πρωτοποριακό διαστημικό σκάφος με ηλιακά ιστία Cosmos 1 φέρεται να έδωσε ελάχιστα σημεία ζωής μετά την εκτόξευσή του, αλλά οι υπεύθυνοι της αποστολής δεν μπόρεσαν να το εντοπίσουν. Τελικά, ανακοίνωσαν ότι η αποστολή απέτυχε, χωρίς όμως να γνωρίζουν τι απέγινε το διαστημικό σκάφος. Η Ομοσπονδιακή Διαστημική Υπηρεσία της Ρωσίας ανακοίνωσε ότι το Cosmos 1 δεν τέθηκε σε τροχιά, επειδή ο πρώτος κινητήρας του πυραυλοφόρα Volna έσβησε αυτομάτως, 83 δευτερόλεπτα μετά την εκτόξευση. Η ηλιακή «ναυσκλώση» γίνεται όχι με τη βοήθεια του ανέμου, αλλά με την πίεση της προσπίπτουσας ακτινοβολίας. Τα φωτόνια της ακτινοβολίας δρουν ως σωματίδια, που πέφτοντας πάνω στο ιστίο προσδίδουν μια μικρή μεν αλλά συνεχόμενη κινητική ενέργεια. Παρόμοια αποστολή είχε επίσης καταλήξει σε αποτυχία τον Ιούλιο του 2001.

Μάλλινα Σαντορίνης ηλικίας 4.000 ετών...

Ευρήματα από τις ανασκαφές της Θήρας μαρτυρούν την ύπαρξη μάλλινων υφασμάτων στην Εποχή του Χαλκού (3000-1100 π.Χ.) και το υψηλό επίπεδο πολιτισμού της νήσου την εποχή εκείνη.

● BHMA Science

Μεσίστιες οι σημαίες στην Τουρκία για τον Πάπα

Οι σημαίες σε όλα τα δημόσια κτίρια της Τουρκίας θα κυματίζουν μεσίστιες ως τη δύση του ήλιου, με την ευκαιρία της κηδείας του Πάπα, ανέφεραν οι υπηρεσίες του Τούρκου πρωθυπουργού.

Η Τουρκία, μια χώρα της οποίας ο πληθυσμός είναι περισσότερο από 99% μουσουλμανικός, έχει επίσης αρκετές χριστιανικές κοινότητες, ανάμεσα τους οι ελληνορθόδοξοι, οι Αρμένιοι, και οι Ασσυρο-Χαλδαίοι.

‘Αδειες παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους

«Η μεγαλύτερη πηγή του μεταναστευτικού νόμου 2910 ήταν η παράγραφος που έδινε τη δυνατότητα έκδοσης αδειών παραμονής μεταναστών για ανθρωπιστικούς λόγους, χωρίς να καθορίζει ποιοι είναι αυτοί οι λόγοι» δήλωσε ο πρόεδρος του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής του υπουργείου Εσωτερικών, Αλ. Ζαβός.

Μειώθηκε το αγροτικό εισόδημα

Το εισόδημα των Ελλήνων αγροτών μειώθηκε κατά 1,8% το 2005 σε σχέση με το 2004, σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε χθες η Eurostat. Αντίστοιχη εικόνα και στην υπόλοιπη Ευρώπη, όπου το αγροτικό εισόδημα υποχώρησε κατά 5,6%.

1953. Οδός Πρεσπών στο “Διεθνές”.
Το μαχαζί ευνοιάζει μαρμελάδα λουκούμι, γλυκό κονταλιού. Ο Γεώργιος Παύλου “δένει” ζάχαρη και φρούτα σε μοναδικά, μυρωδάτα σιρόπια, με τέχνη και μεράκι. Χρόνο με το χρόνο συσσωρεύει γνώσεις, και πείρα και γίνεται... μαιτρ τον είδους.

Λογοτεχνικά πρωινά της Κυριακής στο Κ.Θ.Β.Ε.

Το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος παρουσιάζει την Κυριακή 3 Απριλίου 2005, στο θέατρο της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, ώρα 12 το μεσημέρι (είσοδος ελεύθερη), το έβδομο στη σειρά Λογοτεχνικό Πρωινό του αφιερωμένο στην ποίηση του λογοτέχνη Πρόδρομου Χ. Μάρκογλου.

Ποιήματα διαβάζουν οι ηθοποιοί: (με αλφαβητική σειρά): Δημήτρης Καρέλλης, Απόστολος Μπαχαρίδης, Στέλλα Σμουλιώτη, Άννη Τσολακίδου, Ακοντεόν: Απόστολος Αρβανιτίδης.

Πετρέλαιο σε μια “εύφλεκτη” περιοχή

Όσον αφορά την εκμετάλλευση του πετρελαίου, τα πράγματα πηγαίνουν κάπως καλύτερα για τους Αμερικανούς, αφού, για ενόητους λόγους, έδειξαν μεγαλύτερο... ζήλο στο θέμα αυτό. Αυτό, βέβαια, δε σημαίνει ότι το ιρακινό πετρέλαιο ρέει ομαλά προς τις διεθνείς αγορές. Αντίθετα, υπάρχουν πολλά προβλήματα, που οφείλονται στις συχνές επιθέσεις των Ιρακινών, που με κάθε ευκαιρία προσβάλλουν τους αγωγούς πετρελαίου, με αποτέλεσμα να μην έχουν ακόμη τεθεί σε λειτουργία οι αγωγοί πετρελαίου που κατευθύνονται προς την Τουρκία, τη Συρία και τον Λίβανο, παρά μόνο αυτοί που καταλήγουν στον Περσικό Κόλπο. Φαίνεται, δε, ότι η ιρακινή αντισταση δεν έχει καμία σχέση με το καθεστώς του ελεηνού δικτάτορα.

2.3. ΕΠΙΘΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

2.3.1. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

1. -δόν/-δήν (λόγιο)

τρόπος: α) αγγελιδόν, βαθμηδόν, βουστροφηδόν, βροχηδόν, κλιμακηδόν, κλοτσηδόν, κρουνηδόν, μετωπηδόν, ποταμηδόν, πρηνηδόν, στοιχηδόν, σωρηδόν, τεμαχηδόν

β) άρδην, βάδην, ερήμην, κατεξοχήν, μάτην, σποράδην, συλλήβδην, (επι-)τροχάδην

2. -ιστί (λόγιο)

(από εθνικά ονόματα) χρήση της γλώσσας: αγγλιστί, αρχαϊστί, βαρβαριστί, γαλλιστί, εβραϊστί, ελληνιστί, λατινιστί, παπαγαλιστί, τουρκιστί, χυδαϊστί

2.3.2. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΕΠΙΘΕΤΑ

1. -α⁷ / -ά (λαϊκό)

τόπος-τρόπος-χρόνος: αβασάνιστα, αβίαστα, αγόγγυστα, αιφνίδια, αιώνια, ακάθεκτα, ακατάπαυστα, άμεσα, αναμφίβολα, ανερυθρίαστα, άνετα, αξιμέρωτα, απονήρευτα, αστραπιαία, άψογα, βασικά, βέβαια, βίαια, βορειοδυτικά, γαλήνια, γραπτά, γρήγορα, εγκάρδια, ειδικά, ειρωνικά, ενδόμυχα, εντατικά, ενυπόγραφα, επιγραμματικά, ευχάριστα, δυτικά, θανάσιμα, θαυμάσια, θετικά, ιδιόρρυθμα, ισότιμα, καλά, καλύτερα, κρυφά, λαμπρά, λεπτομερειακά, λογικά, μαζικά, μεθοδικά, μοιραία, ξυστά, όμορφα, ουσιαστικά, παράλληλα, περιοδικά, περιστασιακά, πλουσιοπάροχα, πρώτα, στιγμιαία, συμπερασματικά, συμπτωματικά, συνειδητά, συνολικά, συστηματικά, συχνά, τελικά, τυχαία, φιλικά, φυσικά, χαρούμενα, ψιθυριστά

2. -ί³ (λόγιο)

τρόπος: αδαπανητί, αθεωρητί, ακροβολιστί, ακροποδητί, αμαχητί, αμισθί, ανεπιστρεπτί, απνευστί, ασκαρδαμυκτί, ασυζητητί, ατιμωρητί, αυτοχειρί, ιππαστί, ονομαστί, παννυχί, χιαστί, ψηλαφητί

3. -ως /-ώς (λόγιο)

τρόπος-χρόνος: αεροπορικώς, αεροστεγώς, αλματωδώς, αμέσως, αναλόγως, ανελλιπώς, αντιστοίχως, απταίστως, ασχέτως, αφειδώς, αφιλοκερδώς, βαρέως, βλακωδώς, γελοιωδώς, διακαώς, διαρκώς, διεθνώς, δικαίως, δυστυχώς, εγκαίρως, ειδάλλως, εκτάκτως, εκτενώς, ελαφρώς, εμμέσως, εμφανώς, ενστικτωδώς, επειγόντως, επισήμως, ετησίως, ευρέως, ευτυχώς, ευχαρίστως, ιδιαιτέρως, ιδίως, καθέτως, κακώς, καλώς, καταρρακτωδώς, κυρίως, μανιωδώς, μυστηριωδώς, νομίμως, ολογράφως, ολοταχώς, ομοίως, ονομαστικώς, όντως, οριζοντίως, παγκοσμίως, πάντως, παταγωδώς, πλαγίως, πλήρως, ποικιλοτρόπως, ποσώς, προηγουμένως, πρωτίστως, πυρετωδώς, σιδηροδρομικώς, στοιχειωδώς, συγχρόνως, συνεπώς, ταυτοχρόνως, τελείως, υπηρεσιακώς, υποτυπωδώς

2.3.3. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

1. -θε (λαϊκό)

τόπος: απάνωθε, αυτούθε, γύραθε, γύρωθε, δώθε, καταδώθε, κείθε, μακριάθε, ολούθε, ουρανόθε, πάνωθε, παραδώθε, πίσωθε, πούθε, σιμάθε, χαμηλάθε

2. -θεν (λόγιο)

τόπος: άνωθεν, αριστερόθεν, εκατέρωθεν, έμπροσθεν, ένδοθεν, ένθεν, εντεύθεν, έσωθεν, κάτωθεν, μακρόθεν, όπισθεν, πανταχόθεν

χρόνος: ανέκαθεν, μητριόθεν, νηπιόθεν, ουρανόθεν, παιδιόθεν, παλαιόθεν, πατριόθεν

2.3.4. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΦΡΑΣΕΙΣ

1. -εί (λόγιο)

τρόπος: αυθωρεί, αυτοβοεί, αυτολεξεί, αυτοστιγμεί, παμψηφεί, πανδημεί, πανοικεί

2. -ι (λαϊκό)

τρόπος: καταπόδι, μονορούφι, ξεροσφύρι, ομάδαι, πράγματι, σταυροπόδι, στράφι

3. -ίς (λαϊκό)

χρόνος-τόπος-τρόπος: αναμεσίς, αποβραδίς, αποκαινουργίς, καταμεσίς, κοντολογίς, μεσοδρομίς, μεσοστρατίς, μεσουρανίς, μεσοχρονίς, ολημερίς, ολοχρονίς

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

άσκηση 1: Βρείτε τις λέξεις που κατασκευάζουν τα εξής επιρρήματα:

1. θανάσιμα, 2. μεθοδικά, 3. συστηματικά, 4. στιγμιαία, 5. συνειδητά, 6. φυσικά, 7. εγκαίρως, 8. διεθνώς, 9. ευτυχώς, 10. κυρίως, 11. βροχηδόν, 12. βαρβαριστί, 13. γαλλιστί, 14. βαθμηδόν, 15. αμισθί, 16. χιαστί, 17. δώθε, 18. αποβραδής, 19. σταυροπόδι, 20. ολημερίς

άσκηση 2: Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση:

- Δεν είμαι κουρασμένη, βαριέμαι..
(ορθώς, σαφώς, κοινώς, απλώς, ψευδώς)
- Το μαγαζί μας καταστράφηκε και τα χάσαμε όλα.
(ολοσχερώς, ατυχώς, ευτυχώς, δυστυχώς, συνεχώς, προσεχώς)
- Η πτήση ήταν κουραστική, αλλά προσγειωθήκαμε
(ομαλώς, φορτικώς, επαρκώς)
- Θέλω πολύ να πάω στο Παρίσι, δεν νομίζω ότι είναι εύκολο.
(όλως, άλλως, πάντως, όντως, ούτως)
- Παρακολουθεί όλα τα μαθήματα και δεν απουσιάζει καθόλου.
(επικινδύνως, πολυτελώς, απρεπώς, μεγαλοπρεπώς, ανελλιπώς)
- Το Πάσχα λέμε: -Χριστός ανέστη και - ανέστη.
(αρκούντως, αδικώς, αληθώς, ομολογουμένως)
- Νομίζω θα τα καταφέρεις στις εξετάσεις, στενοχωριέσαι.
(αενάως, δικαίως, ματαίως, αξίως, μετρίως, αγρίως, οσίως, αδικώς)
- Με αυτά που λες με καλύπτεις
(πλήρως, παραδόξως, περιέργως, αφθόνως, ενδόξως)
- Η μεγάλη αποτυχία δείχνει ότι χειρίστηκε την υπόθεση
(μανιωδώς, ηλιθιωδώς, διακαώς, ευλαβώς, αναιδώς)
- διαβάζω το μεσημέρι, το καλοκαίρι.
(όντως, ιδίως, προσεχώς, συνήθως, συνεχώς)

άσκηση 3: Στις παρακάτω προτάσεις να αντικαταστήσετε τις υπογραμμισμένες λέξεις με ένα επίρρημα:

- Πρέπει από την αρχή να σου πω την αλήθεια
- Ήρθε από το βράδυ
- Τα εγκατέλειψε στη μέση του δρόμου
- Μην το ακουμπάτε στο έδαφος
- Πρέπει να το πεις όλο με μια γουλιά
- Για να μην τα πολυλογούμε, να κάτσεις να διαβάσεις
- Τον εξέλεξαν καθηγητή με όλους τους ψήφους
- Δεν είναι ευγενικό να κάθεσαι με σταυρωμένα πόδια
- Όλη νύχτα το χτίζανε και το πρωί γκρεμιζόταν
- Είδαμε ένα πολύ φωτεινό αστέρι στη μέση τ' ουρανού

2.4. ΕΠΙΘΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΡΗΜΑΤΩΝ

2.4.1. ΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΚΙ ΕΠΙΘΕΤΑ

-αίνω: ακριβαίνω, βαθαίνω, βαραίνω, βουβαίνω, θερμαίνω, κουφαίνω, λαβαίνω, μαθαίνω, ξανθαίνω, παθαίνω, παχαίνω, προλαβαίνω, σημαίνω, σκουραίνω, τυχαίνω, φαρδαίνω, φτηναίνω, χοντραίνω

-αρίζω: παιδιαρίζω

-άρω: κριτικάρω

-εύω: αγριεύω, βασιλεύω, γειτονεύω, δεσμεύω, κηδεμονεύω, νοστιμεύω, λαθεύω, πονηρεύω, προεδρεύω, πρωθυπουργεύω, συντομεύω, συντροφεύω, ταξιδεύω, φυτεύω

-ιάζω/-άζω: αγιάζω, αρραβωνιάζω, αυτοσχεδιάζω, βελονιάζω, βιάζω, βραχνιάζω, βρικολακιάζω, δεκαπλασιάζω, εντυπωσιάζω, εξουσιάζω, κατσουφιάζω, κλουβιάζω, κομματιάζω, κραυγάζω, μελανιάζω, μετριάζω, ονομάζω, ρυτιδιάζω, σκουληκιάζω, σκυλιάζω, στραβολαιμιάζω, σχολιάζω, φωνάζω, χλωμιάζω, ψειριάζω

-ίζω: αδυνατίζω, αρχίζω, βουρτσίζω, εξανθρωπίζω, καβγαδίζω, καληνυχτίζω, καλωσορίζω, κλασικίζω, κιτρινίζω, μαϊμουδίζω, πρασινίζω, πριονίζω, ραβδίζω, σφουγγαρίζω, φυλακίζω, χωρίζω

-ύνω/-ομαι: αμβλύνω, διευκολύνω, διευρύνω, λαμπρύνω, οξύνω

-ώνω/-ομαι: αξιώνω, αραιώνω, βιδώνω, δηλώνω, ελευθερώνω, ζημιώνω, θαλασσώνω, κατορθώνω, κλειδώνω, κουμπώνω, παλαβώνω, πληγώνω, στεφανώνω, υψώνω, χαντακώνω

2.4.2. ΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΡΗΜΑΤΑ

-ίζω: φεγγίζω

-ουλίζω: μασουλίζω

2.4.3. ΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ

-άρω: αγκαζάρω, αμπαλάρω, γιουχάρω, γουστάρω, καμουφλάρω, κοπιάρω, λανσάρω, λιντσάρω, μακιγιάρω, ντεμπουτάρω, πακετάρω, ποζάρω, σουτάρω, φουλάρω, φρικάρω

-έρνω: βολτέρνηω, κουμαντέρνω, ρεγουλέρνω

-ίρω: γαρνίρω, σερβίρω

2.4.4. ΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΤΟΠΟΙΪΑ

-ανίζω: κριτσανίζω, μουγκανίζω

-ίζω: γαβγίζω, γκαρίζω, γουργουρίζω, κακαρίζω, μурμυρίζω, νιαουρίζω, πλατσαρίζω, τιτιβίζω, τουρτουρίζω, τσιτσιρίζω, χουχουλίζω, ψιψιρίζω

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Πολλαπλασιάζονται τα κρούσματα

Ο νεκρός κύκνος που είχε εντοπιστεί την περασμένη εβδομάδα στην περιοχή μεταξύ Πολύχρονου και Κρυοπηγής είναι θετικός στον υπότυπο H5N1 της γρίπης των πτηνών, επιβεβαίωσε το Εργαστήριο Αναφοράς στο Λονδίνο. Δείγματα από επτά ακόμα κύκνους αποστέλλονται για εξέταση.

Πτοήθηκαν οι αμερικανοί

Απογοήτευσε η ανάπτυξη των Ηνωμένων Πολιτειών το τελευταίο τρίμηνο του έτους, καθώς περιορίστηκε στο 1,1%, ποσοστό που ήταν το χαμηλότερο των τελευταίων τριών ετών, το ήμισυ των προβλέψεων των αναλυτών και το... ένα τέταρτο του τρίτου τριμήνου. Φαίνεται ότι οι υψηλές τιμές των καυσίμων ανάγκασαν ακόμη και τους αμερικανούς καταναλωτές

να περιορίσουν τις δαπάνες τους, οι οποίες αναπτύχθηκαν με τον χαμηλότερο ρυθμό από το δεύτερο τρίμηνο του 2001, όταν η μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου ήταν σε ύφεση. Για τη χαμηλή ανάπτυξη ευθύνεται και η μείωση των δημοσίων δαπανών, η οποία είχε υποστηρίξει την ανάπτυξη το προηγούμενο τρίμηνο. Για το σύνολο του έτους πάντως, η οικονομία αναπτύχθηκε με το ικανοποιητικό ποσοστό του 3,5% – ιδιαίτερα αν το συγκρίνει κανείς με το 1,5% που αναμένεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

άσκηση 1: Βρείτε από ποιο ουσιαστικό ή ποιο επίθετο προέρχονται τα παρακάτω ρήματα:

1. βαραίνω, 2. τυχαίνω, 3. αγιάζω, 4. πρασινίζω, 5. φυτεύω, 6. πριονίζω, 7. στεφανώνω, 8. βιδώνω, 9. αρχίζω, 10. κομματιάζω, 11. κλειδώνω, 12. ονομάζω, 13. θαλασσώνω, 14. προεδρεύω, 15. κριτικάρω, 16. μελανιάζω, 17. παθαίνω, 18. σφουγγαρίζω, 19. στραβολαιμιάζω, 20. νοστιμεύω

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΕΠΙΘΕΤΟ	ΕΠΙΘΕΤΟ

άσκηση 2: Συμπληρώστε το γράμμα ή τα γράμματα που λείπουν:

1. κραυγ..ζω, 2. πυκν..νω, 3. αφρ..ζω, 4. πελαγ..νω, 5. βασιλ...ω, 6. καλημερ..ζω, 7. ταξιδ..ω, 8. ψων..ζω, 9. βελον..ζω, 10. συμβολ..ζω

άσκηση 3: Βρείτε ποια ρήματα παράγονται από τις παρακάτω λέξεις και ξεχωρίστε το επίθημα:

	ρήμα	επίθημα		ρήμα	επίθημα
1.αφρός			11.αηδία		
2.δουλειά			12.καλωσόρισμα		
3.πρόλογος			13.ρίζα		
4.βραβείο			14.πάγος		
5.καληνύχτα			15.πηγή		
6.κίτρινος			16.γείτονας		
7.άδειος			17.συνέδριο		

8.πίστη			18.ξινός		
9.σύντροφος			19.φτερούγα		
10.ξύλο			20.δήλωση		

άσκηση 4: Βρείτε από ποιες λέξεις παράγονται τα παρακάτω ρήματα:

1. ζεσταίνω, 2. καρφώνω, 3. αγριεύω, 4. φανατίζω, 5. πλουτίζω, 6. χαλαρώνω, 7. φυλακίζω, 8. στενεύω, 9. αντικρίζω, 10. τυχαίνω

άσκηση 5: Μιμηθείτε τις φωνές των ζώων και βρείτε ποια ρήματα παράγονται από αυτές στα ελληνικά. Συγκρίνετε τα ρήματα αυτά με τα ελληνικά.

ζώο	ρήμα	ζώο	ρήμα
1. κότα		6. σκύλος	
2. πρόβατο		7. κόκορας	
3. λιοντάρι		8. γάιδαρος	
4. πουλί		9. γάτα	
5. βάτραχος		10. αγελάδα	

άσκηση 6: Βρείτε τα ουσιαστικά που μπορούν να συνοδεύουν τα ρήματα ως αντικείμενά τους:

1. λανσάρω, 2. κουμπώνω, 3. φουλάρω, 4. ελευθερώνω, 5. σουτάρω, 6. σερβίρω, 7. φυτεύω, 8. μακιγιάρω, 9. υψώνω, 10. σχολιάζω.

Β' ΜΕΡΟΣ: ΣΥΝΘΕΣΗ

1. ΜΟΝΟΛΕΚΤΙΚΑ ΣΥΝΘΕΤΑ - ΑΠΛΑ

α' - β' συνθετικό: έλαιο-/ελαι- (λόγιο), λαδ-/λαδο- (λαϊκό)

ελαιο¹-: αναφορά στο δέντρο (ελιά), στον καρπό (ελιά) και στο λάδι: ελαιόδεντρο, ελαιόκαρπος, ελαιοκομία, ελαιόλαδο, ελαιόμετρο, ελαιοπαραγωγή, ελαιόπιτα, ελαιοπυρήνας, ελαιοτριβείο, ελαιουργείο, ελαιουργία, ελαιόφυτος, ελαιώνας

έλαιο²-: αναφορά σε ελαιώδεις ουσίες: ελαιοβαφή, ελαιογραφία, ελαιόχρωμα, ελαιοχρωματιστής

-έλαιο: α) λάδι που παράγεται από καρπό: αμυγδαλέλαιο, αραβοσιτέλαιο, βαμβακέλαιο, ηλιέλαιο, καλαμποκέλαιο, σησαμέλαιο, σιναπέλαιο, σογιέλαιο, σπορέλαιο, β) ελαιώδεις ουσίες που παίρνουμε από φυτά για σκοπούς φαρμακευτικούς: ανθέλαιο, ανισέλαιο, γαρυφαλέλαιο, ροδέλαιο, γ) προϊόντα πετρελαίου: λιγνιτέλαιο, μηχανέλαιο, ορυκτέλαιο, παραφινέλαιο, πετρέλαιο, δ) άλλα: ευχέλαιο, ιχθυέλαιο, καστορέλαιο, μουρουνέλαιο

λαδο-/λαδ-: α) αναφέρεται στο λάδι: λαδεμπόριο, λαδέμπορος, λαδόκολα, λαδομπογιά, λαδόπανο, λαδόχαρτο β) περιέχει λάδι: λαδόξιδο, λαδολέμονο, λαδορίγανη, λαδοτύρι

παράγωγα: λαδάς, λαδάδικα, λαδερό, λαδής, λαδιά, λαδικό¹, λαδικό², λαδίλα, λάδωμα, λαδώνω, λαδωτήρι

άσκηση 1: Συμπληρώστε τα κενά:

1. Οι ελαιοπαραγωγοί διαμαρτύρονται για τις νέες τιμές του
2. Η πυρκαγιά κατέστρεψε μεγάλο αριθμό
3. Για να βάψουμε το σπίτι πρέπει να φωνάξουμε τον
4. Για τις τηγανητές πατάτες χρησιμοποιούμε το
5. Στο σαλόνι είχε κρεμασμένες που ζωγράφισε ο ίδιος.

2. α' - β' συνθετικό: πονο-/πονος

πονο-: πονόλαιμος, πονοκεφαλιάζω, πονοκέφαλος, πονόματος, πονόδοντος, πονόψυχος

-πονος: κεφαλόπονος, κοιλόπονος, νευρόπονος, ρευματόπονος, στηθόπονος, στομαχόπονος

-πονος -η -ο: κόπος, προσπάθεια/πόνος/συμπόνιοι: άπονος, επίπονος, παυσίπονος, φιλόπονος, φυγόπονος

παράγωγα: πονάκι, πονετικός, πόνημα, πονεσιάρης, πονηρός, πονηριά, πονηρούλης

άσκηση 2: Συμπληρώστε τα κενά:

1. Αν έχεις πάρε ασπιρίνη.
2. Για να σου περάσει ο πονόδοντος πάρε ένα
3. Ενδιαφέρεται για τους άλλους, είναι και καλόκαρδος.
4. Τα μάτια του κοίταζαν δεξιά κι αριστερά.
5. Μας με την πολυλογία της.

3. α' συνθετικό: χιονο-

χιονο-: χιονάνθρωπος, χιονόβροχο, χιονοδρομία, χιονοδρόμος, χιονοδρομικό, χιονοθύελλα, χιονόλευκος, χιονόμαζα, χιονόμαλλος, χιονόμετρο, χιονομπάλα, χιονόνερο, χιονοπέδιλα, χιονοπόλεμος, χιονόπτωση, χιονοσκέπαστος, χιονοστιβάδα, χιονοστρόβιλος

παράγωγα: χιονάτος, Χιονάτη, χιονένιος, χιονιά, χιονιάς, χιονίζει, χιονίασμα, χιονίστρα

άσκηση 3: Συμπληρώστε τα κενά:

1. Τα παιδιά παίζουν στην αυλή χωρισμένα σε δύο ομάδες.
2. Τα σεντόνια γίνονται μ' ένα καλό πλύσιμο.
3. Οι ορειβάτες πλακώθηκαν από μια τεράστια
4. Η θερμοκρασία κατεβαίνει και αναμένονται στα ορεινά.
5. Θα γεράσεις και θαρθουν στα μαλλιά.

4. α' συνθετικό: ορο-¹: όριο, σύνορο, ορο-²: ορός, ορο-³: όρος, βουνό

ορο-¹: οροθέτηση, οροθετικός, ορολογία, οροσήμανση, ορόσημο, οροφύλακας

παράγωγα: οριακός, ορίζοντας, ορίζοντιος, ορίζωντιώνω, ορίζωντίωση, ορίζουσα, ορίζω, όριο, ορισμένος, ορισμός, ορίστε, οριστική, οριστικός, οριστικά

ορο-²: οροαιμάτωμα, ορόγαλα, ορογόνος, οροδιάγνωση, οροθετικός

ορο-³/ορεο-: ορεογνωσία, ορεογραφία, ορεοπίθηκος, ορεόφυτα, ορογένεση, οροπέδιο, οροσειρά

άσκηση 4: Συμπληρώστε τα κενά:

1. Δεν ανακοινώθηκαν ακόμη τα αποτελέσματα των εκλογών.
2. Ποιος θα μας πει τον της λέξης « τραγωδία»;
3. Να κλιθεί το ρήμα έχω στους χρόνους της.....έγκλισης.
4. Τρέχει υπερβολικά ξεπερνώντας το επιτρεπτό.....
5. Θα συνεργαστώ μαζί σου υπό ορισμένους.....
6. Η αστυνομία υπέβαλε τους ύποπτους για τη δολοφονία στον της αλήθειας.
7. Η γαλλική επανάσταση του 1789 αποτελεί στην παγκόσμια ιστορία.
8. Κατανοείς καλύτερα μια επιστήμη αν κατέχεις την της.
9. Η γραμμή ανάμεσα στις δύο χώρες είναι ο ποταμός Έβρος.
10. το καφεδάκι και τα ρέστα σας!

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

«Σύλλογος για την Ανδρική και Πατρική Αξιοπρέπεια» στη Θεσσαλονίκη

«Άνδρες έτοιμοι για όλα» είναι τα μέλη του «Συλλόγου για την Ανδρική και Πατρική Αξιοπρέπεια», που αγωνίζονται για... ίσα δικαιώματα των αντρών μέσα στην οικογένεια και ζητούν προστασία από την ψυχολογική και σωματική βία που έχουν υποστεί από τις γυναίκες τους! Ο Σύλλογος συστάθηκε πριν από 4 μήνες με έδρα τη Θεσσαλονίκη και στόχο «να καταργηθεί η ανισότητα που βιώνει ο άντρας σε θέματα διαζυγίων και οικογενειακού δικαίου».

Το 70-80% των μελών του Συλλό-

γου είναι διαζευγμένοι άντρες που υποστηρίζουν ότι καταστράφηκαν οικονομικά και ηθικά μετά το διαζύγιο, λόγω των «άδικων καταδικαστικών αποφάσεων των δικαστηρίων, που ευνοούν πάντα τις μητέρες». Κάποιοι από τα μέλη του Συλλόγου υποστηρίζουν ότι έχουν υποστεί ψυχολογική βία από τις πρώην συζύγους τους και κάποιοι «ελάχιστοι» σεξουαλική βία! Τα μέλη του Συλλόγου κατηγορούν επίσης και τις φεμινιστικές οργανώσεις ότι έχουν κάνει μεγάλο κακό στην ιδέα της ισότητας.

Το Βροχοπούλι

Εικονογράφηση: Εύα Καραντινού

Ένα παιδί δημιουργεί μια παράξενη όσο και υπέροχη φιλία μ' ένα γλάρο. Αυτός ο γλάρος θα γίνει η αιτία να χωριστούν οι κάτοικοι του χωριού σε δύο στρατόπεδα. Είναι πράγματι τα πουλιά τα αδύναμα πλάσματα που φανταζόμαστε, ή μήπως κρύβουν μέσα τους σπάνια δύναμη;

Ο Αρχοντας των βιντεοπαιχνιδιών

Ψηφίστηκε στη Βουλή το Ευρωσύνταγμα

Ψηφίστηκε χθες στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής το Ευρωσύνταγμα, ενώ η συζήτηση στην ολομέλεια καθορίστηκε για τις 12 Απριλίου. Υπέρ της συνθήκης τάχθηκαν ΝΔ και ΠΑΣΟΚ, ενώ ΚΚΕ και ΣΥΝ την καταψήφισαν. Και τα τρία κόμματα της αντιπολίτευσης συμφώνησαν στην ανάγκη διεξαγωγής δημοψηφίσματος, ενδεχόμενο που η κυβέρνηση έχει αποκλείσει.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΥΓΕΙΑΣ Η βία «προτιμά» τις γυναίκες

Η συζυγική
κακοποίηση είναι
ευρέως διαδεδομένη
στον κόσμο μας

Οι γυναίκες έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες από τους άνδρες να βρεθούν κάποια στιγμή στη ζωή τους αντιμέτωπες με τη φυσική ή σεξουαλική βία, σύμφωνα με τα πορίσματα έρευνας της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας που δόθηκε στη δημοσιότητα. Η ΠΟΥ μελέτησε το φαινόμενο της βίας σε 24.000 γυναίκες και σε χώρες της Ασίας, της Αφρικής, της Νότιας Αμερικής και της Ευρώπης. Πάνω από το 25% των γυναικών που ρωτήθηκαν απάντησε ότι τουλάχιστον μία φορά ήρθε αντιμέτωπο με τη βία μέσα στο σπίτι.

Συνιστάται ψυχραιμία

Ιδιαίτερη προσοχή στις μετακινήσεις και μυχραιμία ζητά από τους πολίτες η Ελληνική Αστυνομία λόγω των δυσμενών καιρικών συνθηκών που επικρατούν στη χώρα με χιόνια και παγετό.

25 Χρόνια
Αποκλειστικότητα στην
αεροπορική εκπαίδευση

✓ **ΑΕΡΟΣΥΝΟΔΟΣ**
✓ **ΣΥΝΟΔΟΣ ΕΛΑΦΟΥΣ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟΥ**
✓ **ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΥ**

ΜΟΝΟΕΤΗΣ ΦΟΙΤΗΣΗ
ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΞΑΣΚΗΣΗ ΣΕ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Β' ΜΕΡΟΣ: ΣΥΝΘΕΣΗ

2. ΠΟΛΥΛΕΚΤΙΚΑ ΣΥΝΘΕΤΑ - ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑ

- 2.1. ΨΕΥΔΟΕΠΙΘΕΤΟ + ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΣΕ ΓΕΝΙΚΗ
- 2.2. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ + ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΣΕ ΓΕΝΙΚΗ
- 2.3. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ + ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΣΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ

2.1. ΨΕΥΔΟΕΠΙΘΕΤΟ + ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΣΕ ΓΕΝΙΚΗ

αγροτικός γιατρός	εσωτερική αιμορραγία	πιστωτική κάρτα
αδέσμευτη χώρα	ηλεκτρική καρέκλα	πλαστική χειρουργική
ακίνητη περιουσία	ηλιακή ενέργεια	πνευματικό επίπεδο
αναγνωστικό κοινό	θανάσιμο πλήγμα	πολεοδομική μελέτη
αναπτυξιακά έργα	θεραπευτική αγωγή	πολική αρκούδα
ανθρώπινα δικαιώματα	θυγατρική εταιρεία	πολιτικό άσυλο
ανισόπεδη διάβαση	ιαματικά λουτρά	πολιτικός πρόσφυγας
ανοιχτή συζήτηση	ιπτάμενο δελφίνι	πολιτιστικό κέντρο
αστική συγκοινωνία	ισόβια κάθειρξη	προεδρικό μέγαρο
ατομικό καλοριφέρ	ισοζύγιο πληρωμών	προληπτικός έλεγχος
αυγουστιάτικο φεγγάρι	καιρικές συνθήκες	προσωρινά μέτρα
αυτόματος πωλητής	καλές τέχνες	πυρηνική δοκιμή
αυτοσχέδια βόμβα	καλωδιακή τηλεόραση	πυροσβεστική αντλία
αφηρημένη τέχνη	καρδιακή προσβολή	ραδιοφωνικός σταθμός
βιολογικός καθαρισμός	κεντρική θέρμανση	ρωσική σαλάτα
βομβιστική επίθεση	κινητή βιβλιοθήκη	σεισμική δόνηση
βιομηχανική ζώνη	κινούμενα σχέδια	σκληρά ναρκωτικά
γενική συνέλευση	κλειστό γυμναστήριο	σπαστικό παιδί
γραμμικό σχέδιο	κοινή γνώμη	στεγαστικό δάνειο
γεωργικά φάρμακα	κοινόχρηστος χώρος	στιγμιαίος καφές
δημόσια έργα, τάξη	κοινωνική λειτουργός	στρατιωτική θητεία
δημόσιος υπάλληλος	κοσμική ταβέρνα	συμβατικά όπλα
διαστημικό λεωφορείο	κρατική ορχήστρα	σωστικό συνεργείο
διεθνή ύδατα	κυκλοφοριακή αγωγή	ταμειακή μηχανή
διπλωματική εργασία	κυλιόμενες σκάλες	τεχνητή γονιμοποίηση
δομικά υλικά	λαϊκή αγορά	τηλεοπτικό παιχνίδι
δορυφορική λήψη	λοιμώδη νοσήματα	τοπική αυτοδιοίκηση
δραματική σχολή	μαθητικές κοινότητες	τουριστική θέση
εγχώρια αγορά	μητρικό φίλτρο	τρίτη ηλικία, κόσμος
εθνική γιορτή, οδός	μικρές αγγελίες	τροχαίο ατύχημα
ειδικός επιστήμονας	μικρή οθόνη	τυχερά παιχνίδια
εκδοτικός οίκος	μουσικό αυτί	υγειονομική υπηρεσία
εκλογικό βιβλιάριο	μυστική ψηφοφορία	υδραυλικό τιμόνι
ελεύθερο θέατρο	ναυτικός πράκτορας	υπουργική απόφαση
ελληνική κουζίνα	νεκρή φύση	υψηλή πίεση, ραπτική
εμπορικό κέντρο	νευρικό σύστημα	φιλολογική κριτική
ενεργειακή κρίση	νοσοκομειακός γιατρός	φοιτητική εστία
ένοπλες δυνάμεις	νυχτερινό γυμνάσιο	φυλετικές διακρίσεις
ενόργανη γυμναστική	ξηροί καρποί	φωτοτυπικό μηχάνημα
εντοιχισμένη συσκευή	οδική μεταφορά	χαμηλό βαρομετρικό
εξωτερικά ιατρεία	οικιακή χρήση	χειρωνακτική εργασία
επιστημονική φαντασία	οικολογική ισορροπία	χιονοδρομικό κέντρο
επιτόπια έρευνα	οικονομική κρίση	χορευτικό συγκρότημα
εποπτικά μέσα	παιδική χαρά	ψηφιακό τηλέφωνο
εργατικό δυναμικό	παρθένο δάσος	ωρολογιακή βόμβα

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΜΥΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΠΑ Άγνοια για τους αντιπάλους τους

Οι μυστικές υπηρεσίες των ΗΠΑ γνωρίζουν «ανπουχτικά λίγα πράγματα» για τα όπλα των αντιπάλων τους, αναφέρεται στο πόρισμα ανεξάρτητης επιτροπής που ασχολήθηκε με το θέμα. Στο πόρισμα επισημαίνεται η ανάγκη καλύτερης οργάνωσης, ώστε να μην επαναληφθεί το «φιάσκο» του Ιράκ. Υπενθυμίζεται ότι η επιτροπή συστάθηκε με πρωτοβουλία του ίδιου του Αμερικανού προέδρου, μετά το σάλο που δημιουργήθηκε με τα ανύπαρκα όπλα μαζικής καταστροφής του Ιράκ.

«Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η κοινότητα των μυστικών υπηρεσιών έκανε λάθος σε όλες σχεδόν τις προβλέψεις της για τα όπλα μαζικής καταστροφής στο Ιράκ, προτού αρχίσει η επίθεση... [...] Ωστόσο, σε ζητήματα τόσο μεγάλης σημασίας δεν μπορούμε να δεχθούμε λάθη σε εκτιμήσεις», σημειώνεται στο πόρισμα...

Ανθρωπιστική βοήθεια μετ' εμποδίων στην Ινδονησία

Μετ' εμποδίων η ανθρωπιστική βοήθεια στην Ινδονησία, μετά το νέο χτύπημα του Εγκέλαδου. Οι κατεστραμμένες υποδομές, αλλά και η κακοκαιρία δυσχεραίνουν τις προσπάθειες των σωστικών συνεργείων για τη διανομή της βοήθειας σε τρόφιμα, φάρμακα και νερό. Μεγάλο μέρος του νησιού, που είχε τη φήμη ενός επίγειου παραδείσου για τους λάτρεις του σερφ, έχει ισοπεδωθεί.

ΕΚΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΑΙΜΟΔΟΤΕΣ

Εκκληση σε όλους τους πολίτες να γίνουν εθελοντές αιμοδότες κάνει ο Πανελλήνιος Σύλλογος Εθελοντών Αιμοδοτών του υπουργείου Υγείας. Κάθε χρόνο στους ελληνικούς δρόμους αφήνουν την πνοή τους εκατοντάδες άνθρωποι και χιλιάδες τραυματίζονται. Από τους τραυματίες αρκετοί είναι αυτοί οι οποίοι βρίσκονται στη δυσάρεστη θέση να ζητούν απεγνωσμένα μία μονάδα αίματος.

Κρούσμα «τρελών αγελάδων»

Ανισυχία προκαλεί η ανίχνευση της ασθένειας της σπογγώδους εγκεφαλοπάθειας των βοοειδών (ESB) σε νεκρή αγελάδα στα ανατολικά της Κροατίας, πρώτο κρούσμα «τρελών αγελάδων» στη χώρα. Αναμένεται οριστική επιβεβαίωση από το εργαστήριο του Ουέμπριτζ στη Βρετανία.

«Μαύρη λίστα» με αεροπορικές εταιρείες

Την πρώτη «μαύρη λίστα» αεροπορικών εταιρειών που θεωρούνται επικίνδυνες και των οποίων η λειτουργία εντός των κρατών - μελών της ΕΕ απαγορεύεται από το Σάββατο ανακοίνωσε η Κομισιόν. Πρόκειται για 95 εταιρείες, που προέρχονται κυρίως από την Αφρική.

Ανόμεας Αγγελιδάκης

Εθνική Τράπεζα.
Ιερά Οδός, Γκάζι
Αρχιτέκτων:
Ηλίας Σκρουμπέλος (1985)

«Μου αρέσει διότι είναι ένα κτίριο γραφικών κρυμμένο μέσα σε ένα καλοκαιρινό σπίτι. Είναι αφηρημένο, δεν έχει παράθυρα, ούτε αναγνωρίσιμη κλίμακα, και αντιπροσωπεύει την αρχιτεκτονική περίοδο όπου το μοντέρνο κίνημα συνειδητοποιούσε ότι δεν αρκεί»

Θερινό ωράριο από σήμερα

Θερινό ωράριο θα ισχύσει από σήμερα στα καταστήματα. Από Δευτέρα έως και Παρασκευή, τα εμπορικά, τα πολυκαταστήματα και τα σουπερ μάρκετ θα λειτουργούν από τις 8 το πρωί ως τις 9 το βράδυ, ενώ το Σάββατο θα κλείνουν στις 6 το απόγευμα. Οι κατά τόπους εμπορικοί σύλλογοι μπορούν να προτείνουν αλλαγή στο ωράριο.

κλασική μουσική

ΘΩΡΑΚΙΣΜΕΝΗ ΠΟΡΤΑ
ΜΕ ΕΠΙΠΕΔΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

ΤΑΞΙΔΙ ΜΕΣΑ ΣΕ ΜΙΑ ΜΑΥΡΗ ΤΡΥΠΑ

Υπάρχουν σημεία του Σύμπαντος από όπου τίποτα δεν μπορεί να επιστρέψει. Ευτυχώς στο ανακαίνισμένο Ευγενίδιο Πλανητάριο μπορούμε να συναντηθούμε με ασφάλεια με αυτό το φαινόμενο του «κοσμικού κανιβαλισμού»

2.2. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ + ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΣΕ ΓΕΝΙΚΗ

αγωγή του πολίτη	κάρτα εργασίας	πορεία ειρήνης
άδεια κύησης, τοκετού	κατάσταση πολιορκίας	πρατήριο βενζίνης
αίτηση χάριτος	κραυγή διαμαρτυρίας	πύργος ελέγχου
ανάλυση αίματος	κρέμα γάλακτος	ρολόι ακριβείας
αντάρτες πόλεων	λαχανάκια Βρυξελλών	σανίδα σωτηρίας
απεργία πείνας	λεξικό τσέπης	στάση εργασίας
αρνάκι γάλακτος	μανία καταδίωξης	Συμβούλιο επικρατείας
ασφάλεια ζωής, πυρός	μάσκα ομορφιάς	συνάντηση κορυφής
αυγό ημέρας	μέσα ενημέρωσης	συνέντευξη τύπου
βιβλιάριο υγείας	μέτρα λιτότητας	συνθήκες εργασίας
γεύμα εργασίας	μέσος όρος ζωής	σχέδιο πόλεως
γλυκά κουταλιού	μεταβίβαση ακινήτου	σχολή χορού, θεάτρου
γραφείο κηδεών	μήνας του μέλιτος	Σώμα στρατού
γυαλιά ηλίου, μυωπίας	μηχανή προβολής	ταινία ασφαλείας
δείκτης νοημοσύνης	μουσική δωματίου	τάξη υποδοχής
δελτίο ειδήσεων	μπλοκ αλληλογραφίας	τέλη κυκλοφορίας
διακόπτης ασφαλείας	Νόμπελ ειρήνης	τεστ εγκυμοσύνης
διάσκεψη κορυφής	ξενώνας νεότητας	τιμή κόστους
δουλειά του ποδαριού	οίκος ευγηρίας, μόδας	Υπουργείο Υγείας
εγκληματίας πολέμου	ομάδα εργασίας	φακοί επαφής
έκθεση προϊόντων	ορχήστρα δωματίου	φίλτρο νερού
έκλειψη ηλίου	παιδί του σωλήνα	φόρμα γυμναστικής
εμπόριο λευκής σαρκός	παρκέ διαρκείας	φράγμα του ήχου
έξοδος κινδύνου	πηγή ενέργειας	χαρτί υγείας
επίπεδο ζωής	πίνακας περιεχομένων	χρηματιστήριο αξιών
έργο τέχνης	πλοίο της γραμμής	χύτρα ταχύτητας
εστία μολύνσεως	πλυντήριο πιάτων	χώρος στάθμευσης
ζώνη ασφαλείας	πλύση εγκεφάλου	ψήφος εμπιστοσύνης
θέατρο του παραλόγου	πόλεμος των άστρων	ώρα αιχμής

2.3. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ + ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΣΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ

αγώνας-ρεβάνς	διαφήμιση-παγίδα	πάννα-βρακάκι
αεροπλάνο-καμικάζι	δίκη-ρουτίνα	πλοίο-ξενοδοχείο
αεροπλάνο-νοσοκομείο	είδηση-έκκληση	πόλη-φάντασμα
αίτημα-έκκληση	εκδήλωση-αφιέρωση	πόρτα-φουσαρμόνικα
ανέκδοτο-γεγονός	εμφάνιση-σοκ	ποσοστό-ρεκόρ
άνθρωπος-αράχνη	επίσκεψη-προσκύνημα	πρόγραμμα-πιλότος
άνθρωπος-νησί	επιστήμονας-ερευνητής	προσφορά-δώρο
άνθρωπος-ρομπότ	επιστολή-δήλωση	πρόσωπο-κλειδί
άνθρωπος-κλειδί	επιχείρηση-φάντασμα	σκάνδαλο-βόμβα
άνθρωπος-σύμβολο	έργο-ύμνος	σύζυγος-αφέντης
απαγωγέας-βιαστής	έρευνα-αστραπή	συνθέτης-εκτελεστής
απάντηση-καταπέλτης	ερώτημα-απορία	σχολείο-γκέτο
αποκάλυψη-βόμβα	εστιατόριο-ταβέρνα	σχολείο-μαμούθ
απόκτημα-στολίδι	εταιρία-μέλος	σχολείο-παράγκα
αποστολή-έρευνα	εφέτης-ανακριτής	ταινία-θρίαμβος
αρχαιολόγος-	ζωγράφος-ποιητής	ταινία-σταθμός
αρχιτέκτονας	ήρωας-αγωνιστής	ταινία-σχόλιο
ασθένεια-μυστήριο	θέμα-ηφαίστειο	ταινία-τομή
αυτοκίνητο-μαϊμού	ιστορία-ρομάντσο	ταινία-φαινόμενο
αφήγηση-ντοκουμέντο	καναπές-κρεβάτι	τακούνι-στιλέτο
βασίλισσα-μητέρα	κίνδυνος-θάνατος	ταξίδι-αστραπή
βιβλίο-διαμαρτυρία	κράτος-μέλος	τηλεφώνημα-φάρσα
βιβλίο-ορόσημο	κτίριο-παγίδα	τιμή-έκπληξη
βίλα-φρούριο	κύμα-βουνό	τρένο-καρμανιόλα
βιτρίνα-ψυγείο	λέξη-κλειδί	τύχη-βουνό
βόμβα-φάρσα	λεωφορείο-καρμανιόλα	ύψος-ρεκόρ
γάμος-φάντασμα	λύση-μπάλωμα	φιλόλογος-
γέννημα-θρέμμα	μαρτυρία-ντοκουμέντο	γλωσσολόγος
γιατρός-παθολόγος	μαύρο-άσπρο	φόρεμα-σάκος
γυναίκα-αντικείμενο	μητέρα-γλώσσα	φούστα-σωλήνας
γυναίκα-δημιουργός	μισθολόγιο-	φράση-κλισέ
γυναίκα-θύμα	βαθμολόγιο	φύλακας-άγγελος
γυναίκα-μυστήριο	μυθιστόρημα-ποταμός	φωτογραφία-
γυναίκα-τροχονόμος	νησί-φρούριο	ντοκουμέντο
δεξίωση-κοκτέιλ	νόμος-πλαίσιο	χριστιανός-μαρωνίτης
δήλωση-γρίφος	νταλικά-ψυγείο	χρονιά-ορόσημο
δήλωση-καταγγελία	ντοκυμαντέρ-ρεπορτάζ	χρώμα-φαβορί
δήλωση-κεραυνός	ξυπνητήρι-ραδιόφωνο	χώρος-ταμπού
διαδήλωση-μαμούθ	οικοδομή-τέρας	ψηστήρα-τοστιέρα
διαζύγιο-αστραπή	ομιλία-αφιέρωμα	ψυγείο-καταψύκτης
διαθήκη-αίνιγμα	παγωτό-χωνάκι	ψυχίατρος-νευρολόγος
διαμέρισμα-κλουβί	παιδί-θαύμα	

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Υπόθεση-σοκ με εμπορία οργάνων παιδιών

Άγνοια για την απόρρητη έκθεση σχετικά με κύκλωμα εμπορίας οργάνων παιδιών -με εμπλοκή τουλάχιστον ενός Έλληνα γιατρού- που συνένταξε η ελληνική πρεσβεία στα Τίρανα και ερευνά η Εισαγγελία Θεσσαλονίκης, δηλώνουν η Γενική Εισαγγελία της Αλβανίας και τα υπουργεία Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης της γείτονος. Τα θύματα του κυκλώματος είναι παιδιά από την Αλβανία, τα όργανα των οποίων αφαιρούνταν σε κλινικές της γειτονικής χώρας και σε μία της Κεντρικής Μακεδονίας και με σάκους αλβανικών διπλωματικών αποστολών κατέληγαν στην Ιταλία. Σύμφωνα με τα αλβανικά τηλεοπτικά δίκτυα, στο κύκλωμα είναι αναμειγμένα και πρώην κυβερνητικά στελέχη της Αλβανίας, 4 Αλβανοί γιατροί και 5 διαμεσολαβητές. Τονίζουν δε ότι επικεφαλής του κυκλώματος είναι ένας Ιταλός γιατρός.

Μάχη ενάντια σε κακοκαιρία - αισχροκέρδεια

Εγκύκλιο προς τις Νομαρχίες να εντείνουν τους ελέγχους ώστε να αντιμετωπιστούν τα φαινόμενα κερδοσκοπίας στα καύσιμα λόγω της κακοκαιρίας, απέστειλε το υπουργείο Ανάπτυξης. Σε ό,τι αφορά στα προβλήματα από την κακοκαιρία, τόσο ο υπουργός Ανάπτυξης, όσο οι υπουργοί Εσωτερικών και ΠΕΧΑΪΕ υπογράμμισαν ότι ο κρατικός μηχανισμός δίνει μάχη για την αντιμετώπισή τους.

Ένα συγκλονιστικό λεύκωμα - ντοκουμέντο για την ηρωική αντίσταση των Ελλήνων μέσα από τις αυθεντικές φωτογραφίες των γερμανικών αρχείων

Σύγκρουση για μισθούς-συμβάσεις

Επιτυχημένη κρίνεται από τους συνδικαλιστές η χθεσινή τετράωρη στάση εργασίας, η οποία ανοίγει το δρόμο για τη μαζική συμμετοχή στη γενική απεργία της 15ης Μαρτίου. Πιρά και από «γαλάζιους» συνδικαλιστές. «Πρέπει να υπάρχει διάλογος μεταξύ των κοινωνικών εταίρων» λέει η κυβέρνηση.

Απόφαση - σταθμός για τα πανωτόκια

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Ν. ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ - ΘΕΟΛΟΓΟΣ
MASTER ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Έρχονται αυξήσεις- φωτιά στη ΔΕΗ

Έρευνα-σοκ από το ΑΠΘ «Τρελλά» φορτηγά στις εθνικές οδούς

Γ' ΜΕΡΟΣ: ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ

1. ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ

1.1. ΔΑΝΕΙΑ ΕΠΙΘΗΜΑΤΑ

Η ελληνική γλώσσα δανείστηκε και δανείζεται από τις εξής γλώσσες:

1. ΓΑΛΛΙΚΗ

Τα δάνεια από τα γαλλικά τα συναντούμε στα εξής λεξιλόγια:

1. γυναικεία μόδα : α) ρούχα: ανσάμπλ, σάρπα, καλσόν, καμπαρντίνα, κασκόλ, κολάν, μαγιό, παλτό, μπουφάν, σαμπό, σινιέ, σουέτ, ταγέρ, φουλάρι, β) γούνες: βιζόν, ετόλ, λουτρ, ρενάρ, γ) υφάσματα: βισκόζ, βουάλ, εμπριμέ, καμηλό, καρό, κοτλέ, λαμέ, μπροκάρ, ντουμπλεφάς, πικέ, σατέν, ταφτάς, τούλι, δ) ραπτική: αμπιγιέ, κρουαζέ, μανεκέν, μπουτίκ, ντεμοντέ, πασαρέλα, ρεβέρ, τρουακάρ, φερμουάρ, ε) κοσμήματα: κολιέ, μενταγιόν, φομπιζού, μπρελόκ, στ) χρώματα: ακαζού, γκρενά, ιβουάρ, εκρού, κρεμ, λιλά, μοβ, μπεζ, μπλε μαρέν, μπορντό, παστέλ, ροζ, σιελ, τυρκουάζ, φουμέ.
2. διακόσμηση σπιτιού : αμπαζούρ, γκαζόν, ζαρντινιέρα, καναπές, κονσόλα, λαμπατέρ, μπιμπελό, ντεκόρ, ρετιρέ, σαλόνι, σεκρετέρ, σουίτα, φερφορζέ.
3. μαγειρική-ζαχαροπλαστική : απεριτίφ, γκαρσόν, εκλέρ, εβαπορέ, κουβερτούρα, κρέπα, μαγιονέζα, μπεσαμέλ, νουά, παντεσπάνι, πουρές, ρεστοράν, φαρίν λακτέ, φραπέ, φρικασέ, φρουί γλασέ.
4. ψυχαγωγία : αμπιγιέρ, γκρο πλαν, μιξάζ, μοντάζ, πλατό, φεστιβάλ, φιλμ νουάρ, γκισέ, μπουάτ, πρεμιέρα, ρεπερτόριο, σουζέ, τουρνέ, φουαγιέ.
5. τεχνολογία : αμπούλα, ασανσέρ, βάνα, καλοριφέρ, κομπρεσέρ, κοντέρ, κοντρόλ, λεβιές, μπαλαντέζα, ντουί, ρουλεμάν, ταμπλό, τρακτέρ, φισ,
6. αυτοκίνητο-μέσα μεταφοράς: αξεσουάρ, βολάν, γκαράζ, καπό, μπουζί, πορμπαγκάζ, ρεζερβουάρ, βαγκονλί, μετρό, τελεφερίκ.
7. αθλητισμός : αρασέ, γκρανπρί, ζετέ, κουλουάρ, ρεβάνς, ρεκόρ, σικέ, τερέν, τουρνουά.
8. γράμματα και τέχνες : αρνουβό, αρντεκό, ατελιέ, αφίσα, γκαλερί, γκραβούρα, κολάζ, μπαρόκ, ντοκτορά, ρεσιτάλ, ρετρό, σολφέζ, στιλ, τιράζ.

2. ΑΓΓΛΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ

1. αθλητισμός : άουτ, βόλεϊ, γκολ, γουίντσερφιγκ, κρόουλ, νοκ άουτ, ντέρμπι, πόλο, ράλι, ριγκ, σκορ, σπορ, τζόκει, χόκεϊ.
2. οικονομία : εμπάργκο, ερμπάς, ντίλερ, ντιούτι φρι, κομβόι, κοντέινερ, σπόνσορας, τάνκερ, τζάμπο, τσάρτερ, τσεκ, φεριμπότ.
3. μαγειρική : γκρέιπ φρουτ, γκριλ, κέτσαπ, κοκτέιλ, κορν φλέικς, κράκερ, μπάρμπεκιου, μπέικον, σάντουιτς, τοστ, τσίλι, τσιπς, χάμπουργκερ.
4. τεχνολογία : ερ κοντίσιον, κάμερα, κλάξον, κοπιράιτ, μόνιτορ, μπαϊπάς, μπλάκ άουτ, ντίζελ, ραντάρ, σελφ σέρβις, σλάιτς, τζιπ, τόνερ, τούνελ, τσεκάπ.
5. μόδα: λιπγκλός, μάξι, μίνι, νάιλον, ντιζάιν, πουλόβερ, τζάκετ, σορτ, γιούνισεξ.
6. ψυχαγωγία - τέχνη : άλμπουμ, αντεργκράουντ, αουτσάιντερ, βιντεοκλίπ, γκεστ σταρ, γουέστερν, γκάρντεν πάρτυ, θρίλερ, καστ, κλόουν, κολ γκερλ, κουίζ, μιούζικαλ, μπλουτζίν, μπόουλιγκ, ντράμερ, πλέι μπακ, πόστερ, σίριαλ,

σκετς, σκραμπλ, σόου, στέρεο, τζουκ μποξ, χάπενινγκ, χέβι μέταλ, χιούμορ, λάιβ μιούζικ.

7. κοινωνικό περιθώριο : γιέσμαν, γκεί, μαριχουάνα, πανκ, σκίνχεντ, τεντιμποϊσμός, τινέιτζερ, χίπης, χούλιγκαν.

3. ΑΛΛΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

1. ΛΑΤΙΝΙΚΗ : άρμα, άσπρος, καβαλάρης, κάγκελο, καλαμάρι, κάλαντα, καμάρα, κάμπος, κάπα, κάστρο, κελάρι, κλεισούρα, κουκούλα, κούπα, κουστωδία, λεγεώνα, λίβελος, λογάριθμος, λουρί, μάγουλο, μανίκι, μαντίλι, μανουάλι, μαντάτο, μάξιμουμ, μάστορας, μαύρος, μίνιμουμ, μπούκα, μπούφος, Νοέμβριος, παλάτι, πανέρι, πανί, πόρτα, πουλί, ράσο, ρήγας, σκάλα, σκαμνί, σκούπα, σούβλα, σπίτι, στράτα, ταβέρνα, τούβλο, τσεκούρι, φαμίλια, φανατικός, φίκος, φλάμπουρο, φούρνος, φραγγέλιο.
2. ΙΤΑΛΙΚΗ : αντένα, βάρκα, βελούδο, βεντέτα, βίζιτα, βίλα, βιολί, βόλτα, γάντι, γάτα, γούστο, κάλτσα, κανάλι, καπετάνιος, καπρίτσιο, κάρβουνο, καρέκλα, κάσα, κασετίνα, κόλπο, κομπόστα, κόστος, κότερο, κουβέρτα, κούνια, λάμπα, μπάνιο, μπαρκάρω, μπαστούνι, μπότα, μπουκάλι, μπουρίνι, μπράτσο, όπερα, παντελόνι, πατάτα, πόζα, ράτσα, ρεντίκολο, ρόδα, σαλάμι, σβέλτος, σερβίρω, σκούρος, σούπα, σπέρτο, στάμπα, τενόρος, τραμουντάνα, φουρτούνα.
3. ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ - ΒΛΑΧΙΚΗ : βελέντζα, γκαβός, κοκόνια, λαούτο, τραγιάσκα.
4. ΙΣΠΑΝΙΚΗ : κανίβαλος, μαλαγάνα, μαρκαδόρος, μπολερό, παλάβρα, παρέα, πλατίνα, ταγκό, ταμπάκο, χούντα.
5. ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΚΗ : κόμπρα.
6. ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ : βερμούτ, τσίγκος, τάλιρο, μάρκο, μπάντα, ντίτζελ, σνίτσελ.
7. ΡΩΣΙΚΗ : μαζούτ, μαμούθ, μπαλαλάικα, ρούβλι, σαμοβάρι, τσάρος.
8. ΠΟΛΩΝΙΚΗ : μαζούρκα, πόλκα.
9. ΣΛΑΒΙΚΗ : βάλτος, βίτσα, γκλάβα, καμπούρης, καρβέλι, κόρα, κουνάβι, κοτέτσι, λαγκάδι, λούτσα, μπομπότα, μουντός, μπράτιμος, ντόμπρος, ραβασάκι, ρούχο, σανός, σβάρνα, στάνη, τσέλιγκας.
10. ΑΛΒΑΝΙΚΗ : γκιόνης, γούβα, καλαμπόκι, κοκορέτσι, μπαμπεσιά, μπέσα, πίπιζα, πλιάτσικο, φλογέρα.
11. ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗ : βύσσος, μάχαιρα, οθόνη, σεντόνι, Φαραώ.
12. ΕΒΡΑΪΚΗ : αμήν, αρραβόνας, βίβλος, γολγοθάς, λιβάνι, μάννα, Μεσσίας, Πάσχα, περιστέρι, Σάββατο, σάκος, σατανάς, φαρισαίος, χάβρα, ωσαννά.
13. ΑΡΑΒΙΚΗ : αμράς, βεδουίνος, ζαγάρι, ζάρι, ισλάμ, καμφορά, κάντιο (ζάχαρη), караβάνι, κεχριμπάρι, Κόπτης, κοράνι, κουλουβάχατα (kullu wahad : όλα ένα), λαμπίκος (al-cambik<ΑΕ αμβυξ -υκος : καθαρός), λουλάκι, μαγαζί, Μισίρι (Αίγυπτος), μούμια, μπουρνούζι, νούφαρο, τσόφλι, φακίρης, φαρί, χαλίφης, χασές, χαρέμι.

4. ΤΟΥΡΚΙΚΗ

Τα τουρκικά δάνεια είναι αρκετά λόγω της μακραίωνης τουρκοκρατίας και χρησιμοποιούνται στον προφορικό λόγο σχεδόν αποκλειστικά:

- α. ουσιαστικά

αρσενικά : αμανές, γιακάς, γιαρμάς, γλεντζές, ζορμπάς, καβγάς, κουμπαράς, καφετζής, λαπάς, λουλάς, λουκουμάς, μαϊντανός, μανάβης, μαχαλάς, μεζές, μουσαφίρης, μπαγλαμάς, μπακλαβάς, μπαμπάς, μπαξές, μπεκιάρης, μελάς, μπερντές, μπογιατζής, νταής, ντουνιάς, παράς, πατσάς, παστουρμάς, σαματάς, σοφάς, τεκές, τενεκές, τέντζερης, τσολιάς, χαβάς, χαλβάς, χατζής, χαφιάς, χουρμάς.

θηλυκά : μαϊμού, μελιτζάνα, μπάμια, μπογιά, νταλίκια, νταντά, σόμπα, τσάντα, τζαμαρία, τσέπη.

ουδέτερα : γιαπί, γιαχνί, γιαούρτι, γιουβαρλάκι, γιουβέτσι, γλέντι, ζόρι, καζάνι, κανταΐφι, καπάκι, κασέρι, καρπούζι, κάτι, κεμπάπ, κέφι, λούκι, λουκούμι, μαράζι, μιντέρι, μπακίρι, μπαξίσι, μπουζούκι, μπρίκι, ντιβάνι, ντουβάρι, παζάρι, παπούτσι, παντζάρι, παντζούρι, πιλάφι, ρεβανί, ρεζίλι, σαγανάκι, ταβάνι, τζάκι, τζάμι, τουρσί, τσουρέκι, φέσι, φιστίκι, φιτίλι, χαλάλι, χάνι, χάπι, χαράμι, χαρτζιλίκι, χασίς, χατίρι, χουζούρι.

- β. επίθετα

γρουσούζης, γκαντέμης, καβγατζής, λεβέντης, μερακλής, μπατίρης, μπεκρής, μπουνταλάς, μπόλικος, μπόσικος, ρεμπέτης, σουρτούκης, τιτίζης, τσαμπατζής, τσαούσης, τσαπατσούλης, φουκαράς, χασικλής, χουβαρντάς.

- γ. ρήματα

γιουχάρω, ζορίζω, καβγαδίζω, καβουρντίζω, καμπουριάζω, μαραζώνω, μπαϊλντίζω, μπογιατίζω, ντουμανιάζω, ρεζιλεύω, σεργιανίζω, σιχτιρίζω, σουρτουκιάζω, τσατίζω, χαλαλίζω.

- δ. επιρρήματα

βερεσέ, γιούχα, ζάφτι, κουτουρού, μασαλλά, μπιτ, ντάλα, ντε, ντιπ, ντογρού, σιχτίρ, τζάμπα, τουρλού-τουρλού, φαρσί, φιρί-φιρί.

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

«Κομμένες» οι μαγκιές στο βολάν

Την επιβολή προστίμου από τα δικαστήρια σε όσους οδηγούς δεν υποβάλλουν δήλωση, ή δηλώνουν ψευδή στοιχεία μετά από πρόκληση ατυχήματος προβλέπει σχέδιο νόμου του υφυπουργού Ανάπτυξης, Γιάννη Παπαθανασίου, που δόθηκε για διαβούλευση.

Παγκόσμια συνεργασία εναντίον των χάκερ

Ογδόντα εταιρείες τηλεπικοινωνιών ενεργοποίησαν από κοινού ένα σύστημα που αναγνωρίζει και σταματά επιθέσεις στο Διαδίκτυο. Το λογισμικό του συστήματος αναγνωρίζει ανωμαλίες στην κίνηση δεδομένων και στην περίπτωση επίθεσης ειδοποιεί τις εταιρείες να ετοιμαστούν. «Αυτό που θέλουμε να κάνουμε είναι να βοηθήσουμε τις εταιρείες του Διαδικτύου να επικοινωνούν μεταξύ τους και να "σπρώχνουν" τις επιθέσεις όλο και πιο πίσω μέχρι την πηγή τους» αναφέρει ο Ρ. Πόλλαρντ της Arbor Networks, η οποία είχε την πρωτοβουλία της συμμαχίας. Το σύστημα της Arbor μεταξύ άλλων χρησιμοποιούν η βρετανική BT, η Deutsche Telecom, η αμερικανική MCI, η καναδική Bell Canada και η ιαπωνική NTT DoCoMo.

«Τσεκάπ» για τον καρκίνο

Βαθιές ανάσες και στρες

Ο απλούστερος και αποτελεσματικότερος τρόπος να ελέγξετε το στρες σας είναι οι βαθιές ανάσες. Λαμβάνοντας περισσότερο οξυγόνο, ο ρυθμός της καρδιάς σας είναι πιο αργός, πράγμα που δημιουργεί μια αίσθηση ηρεμίας.

Το ταχύτερο ρομπότ του κόσμου

ΑΘΗΣΣΑΛΟΝΙΚΗ'06
Φεβτιζάη
Τραγουδιού

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

άσκηση 1: Ακούστε το τραγούδι, βρείτε τις ξένες (δάνειες) λέξεις και συζητείστε γι' αυτές και το σύγχρονο τρόπο ζωής:

ΔΙΘΕΣΙΟ

Ακριβό μου διθέσιο, καλό μου αμάξι
που περνάς απ' τ' απαίσιο ξυστά
κινητήρα και πλαίσιο στα 'χω πειράζει
για να τη βγεις πιο μπροστά.

Τη στιγμή που σ' αγόραζα για να τριπάρω
το κενό μου εξαγόραζα δειλά
την καρδούλα που χώριζα ίσως να πάρω
σ' άλλη ζωή πιο καλά.

Μη με πας απ' το σπίτι, τ' ακούς, στο Θεό να με πας
μυρωδιά καταλύτη, εσύ μονάχα μ' αγαπάς
α, ρε χρόνε αλήτη, που ανθρώπους κι αγάπες σκορπάς
μη με φέρνετε σπίτι, τ' ακούς, κάπου αλλού να με πας.

Στο λευκό σου αερόσακο θα ξαγρυπνήσω
μ' αφημένο το πρόσωπο σκοπιά
σ' ένα πάρκιγκ απρόσωπο θ' αποφασίσω
ποιον εαυτό θα 'χω πια.
Θα γυαλίζουν οι ζάντες σου με το φεγγάρι
δοκιμή στις αβάντες σου
μικρό το μηδέν στα διακόσια μας, ποιος θα το πάρει
μ' όλη τη γη στο φτερό.

«Σαν ηφαίστειο που ξυπνά»
τραγούδι : Άλκηστις Πρωτοψάλτη, στίχοι : Λίνα Νικολακοπούλου

άσκηση 2: Ακούστε τ παρακάτω λαϊκό τραγούδι και βρείτε τις ξένες λέξεις:

Τ' ΑΛΑΝΙΑ

Είμαστε αλάνια, διαλεχτά παιδιά μέσα στην πιάτσα
Και δεν την τρομάζουν οι φουρτούνες τη δική μας ράτσα.

Τι τα θες, τι τα θες πάντα έτσι ειν' η ζωή
Θα γελάς και θα κλαις βράδυ και πρωί.

Κάθε μας μεράκι γίνεται τραγούδι και το λέμε
Και μες στη στραπάτσα μάθαμε ποτέ μας να μη κλαίμε.

μουσική Βασίλης Τσιτσάνης, στίχοι Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου

1.1. ΔΑΝΕΙΑ ΕΠΙΘΗΜΑΤΑ

• A. ΑΠΟ ΤΑ ΓΑΛΛΙΚΑ:

- ette : βεντέτα, βιολέτα, γκοφρέτα, δισκέτα, ετικέτα, ζακέτα, ζορζέτα, (βιντεο-)κασέτα, κοκέτα, κοτολέτα, κουκέτα, κροκέτα, μανσέτα, μαριονέτα, μεζονέτα, μοκέτα, μοτοσικλέτα, μπαγκέτα, μπασκέτα, ομελέτα, οπερέτα, παλέτα, πιρουέτα, ρακέτα, ρουλέτα, σερβιέτα, σιλουέτα, σουφραζέτα, τουαλέτα, φουρκέτα.
- et: βαγονέτο, καβαλέτο, καμινέτο, κασκέτο, κλαρινέτο, κορδονέτο, κορνέτο, λουκέτο, μπαλέτο, μπιλιέτο, μπουκέτο, οργανέτο, πακέτο, σονέτο, ταπέτο.
- oir(e) : μπουντουάρ, ρεζερβουάρ, σεσουάρ, φερμουάρ.
- euse : αμπιγιέζ, λιζέζ, ντιζέζ, και προσαρμοσμένα : μπαλαντέζα, τρικέζα, τροτέζα, φριτέζα.
- age : αβαντάζ, αμπαλάζ, γκαράζ, καμουφλάζ, κολάζ, κορσάζ, μακιγιάζ, μασάζ, μποϊκοτάζ, πατινάζ, ρεπορτάζ, σαμποτάζ, τατουάζ,
- (at)eur : α) έμψυχα : ζογκλέρ, κασκαντέρ, μακιγιέρ, μασέρ, μποξέρ, οπερατέρ, σκιέρ, σοφέρ, φαρσέρ και β) άψυχα : αμορτισέρ, βεντιλατέρ, καρμπυρατέρ, κομπρεσέρ, κοντέρ, ταγέρ, τρακτέρ, φλοτέρ.
- tion : ατραξιόν, βερσιόν, ιλουστρασιόν, ιμιτασιόν.
- ment : ρουλεμάν, σασμάν.
- ex : αφρολέξ, λαστέξ, ντούπλεξ, πυρέξ, στρωματέξ, σπορτέξ, τέλεξ, και ονόματα μάρκας : Πλυντηρέξ, Συρτέξ, Χρωτέξ.
- erie : γαλαρία, καφετερία, μπασκλασερία, μπαταρία, σνομπαρία και γκαλερί, καροσερί, ουζερί, μπουαζερί, ντραπαρί, πατισερί.
- ine : α) φάρμακα-χημικές ουσίες: αδρεναλίνη, ατροπίνη, βανιλίνη, βιταμίνη, γλυκερίνη, ζαχαρίνη, καφεΐνη, κοκαΐνη, μαργαρίνη, μορφίνη, νικοτίνη, πενικιλίνη, πρωτεΐνη, τοξίνη, χοληστερίνη, και β) διάφορα: βιτρίνα, ερμίνα, ζελατίνα, καντίνα, караμπίνα, λιμουζίνα, μπαλαρίνα. οπαλίνα, πραλίνα, ρουτίνα.
- ier και -iere : α) γαλλικές λέξεις: γκαρσονιέρα, ζαρντινιέρα, καφετιέρα, κρουαζιέρα, μπετονιέρα, σουπιέρα, ταμπακιέρα, β) μη γαλλικές λέξεις: αλατιέρα, ζαχαριέρα, κουνουπιέρα, παγωνιέρα, συρταριέρα, τοστιέρα, τσαγιέρα, φρυγανιέρα, ψηστιέρα.
- è : α) γαλλικές λέξεις: απλικέ, κοτλέ, λαμέ, μερσεριζέ, πανέ, ραμποτέ, ραφινέ, σινιέ, σικέ, φουμέ, β) ελληνικές λέξεις: αγορά (μαλλιά), αντική (έπιπλο), καμπαρντινέ (ύφασμα), караμελέ (κρέμα), κουρελέ (ομάδα), κυριλέ (εμφάνιση), μπαλαρινέ (παπούτσια), μπανανέ (μήλα), παντοφλέ (παπούτσια), ρεζερβέ (τραπέζι), χιονέ (ύφασμα).

• B. ΑΠΟ ΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ :

- er : α) έμψυχα : γκάγκστερ, μπάτλερ, μπέιμπι σίτερ, ντίλερ, ρεπόρτερ, σκόρερ, σπίκερ, τινέιζερ, και β) άψυχα : βιουμάστερ, θρίλερ, κομπιούτερ, κόρνερ, κουάκερ, μίζερ, μπεστσέλερ, μπλέιζερ, μπλέντερ, πόστερ, ρεβόλβερ, σέικερ, τάνκερ, τσάρτερ, χάμπουργκερ.

-*ing* : α) αγγλικά: γούντ σέρφινγκ, ζάπινγκ, μάρκετινγκ, μίτινγκ, μπέκιν πάουντερ, μπόντι μπίλντινγκ, μπόουλιγκ, ντρέσιγκ, πίλιγκ, σόκιν, τζόκιγκ, και β) δάνεια μέσω της γαλλικής: κάμπινγκ, λίφτινγκ, ντάνσιγκ, πάρκινγκ, σμόκιν.

-*man* : γουόκμαν, κάμεραμαν, μπάρμαν, μπίζνεσμαν, πούλμαν, σόουμαν, σούπερμαν, τζέντλεμαν.

• **Γ. ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΑ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ:**

i) με ξένα επιθήματα:

-*άρω* : ζουμάρω, λιντσάρω, μποϊκοτάρω, ντουμπλάρω πακετάρω, παρκάρω, ποζάρω, ρισκάρω, σοκάρω, φιγουράρω, φρενάρω.

-*έρνω* : παρκέρνω, τρακέρνω.

-*ίζω* : καλαμπουρίζω, τορπιλίζω.

-*ώνω* : παστεριώνω.

ii) με ελληνικά επιθήματα:

-*ας* : μακετίστας, μπασκετμπολίστας, τενίστας/-ίστρια.

-*άς* : ροκάς, χεβιμεταλάς.

-*ης* : καουμπόης/-ισσα /-ικος, σερίφης/-ισσα, τεντυμπόης.

-*τζής* : καφετζής, μπετατζής, ταξιτζής.

-*ισμός* : δαλτωνισμός, μπιχαβιορισμός, τεντυμποϊσμός, χουλιγκανισμός.

-*ικός* : φεμινιστικός, φεστιβαλικός.

-*α* : ίντσα, μπλόφα, ρακέτα, υάρδα.

-*ού*: καμπαρετζού, καφετζού, στριπτιτζού.

-*ούλα* κ.λπ.: ζακετούλα, ζακετίτσα, ζακετάκι.

-*ι*, -*ο* : γαλόνι, δολάριο, σελίνι.

-*μα* : λανσάρισμα, λιντσάρισμα, μακιγιάρισμα, φρενάρισμα.

-*άκι* : καναπεδάκι, κομπιουτεράκι, μοτεράκι, ουσκάκι, πλοβεράκι, πουλμανάκι, σαντουιτσάκι, σποτάκι, τσιπάκι, φλιπεράκι.

-*άδικο* : ρεϊβάδικο, ροκάδικο, σαντουιτσάδικο, τοστάδικο, χεβιμεταλάδικο.

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

άσκηση 3: Στο παρακάτω κείμενο που προέρχεται από περιοδικό να αναγνωρίσετε τις ξένες λέξεις και να συζητήσετε την προέλευσή τους:

Η μόδα ακολουθεί γενικά την ίδια γραμμή. Μακριές τουνίκ σε συνδυασμό με παντελόνι ή με φορέματα χυτά, σουρωτά στο ντεκολτέ, τα μανίκια, τη μέση. Το στυλ είναι επηρεασμένο από την ιαπωνική μόδα, με εμπνεύσεις ινδικές, με αφρικάνικα εμπριμέ και με γραμμές τύπου σαφάρι. Το μυστήριο της Άπω Ανατολής εκφράζεται σε υφάσματα και χρώματα ή στα μοντέλα όπως είναι οι τουνίκ, οι κελεμπίες, τα παντελόνια, τα σαλβάρια και τα φουλάρια που φοριούνται σαν φούστες, οι θιβετιανές βέστες, τα φορέματα κινέζικου τύπου με μαοϊκό γιακά, τα ντε πιες ανατολίτικου τύπου, όπως και τα ρομπ-μαντώ. Όλα τα χρώματα εμφανίζονται σε τόνους καραμελέ, βιολέ, ροζ, τουρκουάζ, μπλε μαρέν, μια μεγάλη γκάμα των μπεζ. Φυσικά βεντέτα είναι το λευκό και το μαύρο.

άσκηση 4: Από τη λίστα με τα ψώνια να βρείτε τις ελληνικές και τις ξένες λέξεις. Προσπαθήστε να εντοπίσετε την προέλευσή τους.

- λουκάνικα, σαλάμι, κοτόπουλο, μπιφτέκια, συκωτάκι, στήθος κότας, κιμάς, κοτολέτες
- τυρί, γάλα, γιαούρτι, κρέμα γάλακτος, ριζόγαλο, αϊράνι, κρέμα καραμελέ, ζελέ, βούτυρο
- ψωμί, φρυγανιές, κρουασάν, κριτσίνια, παξιμάδια, κουλουράκια, κέικ, πάστα φλώρα
- ντομάτες, πατάτες, λεμόνια, πράσα, σαλάτα σγουρή, κρεμμύδια, λάχανο, αγγούρι
- καρπούζι, μήλα, πορτοκάλια, κεράσια, κιούι, φορμόζες, σύκα, σταφύλια, μάγκο

- μακαρόνια, ρύζι, κριθαράκι, κανελόνια, φασόλια, φακές, ρεβύθια, φάβα, φιδές, γίγαντες
- αλάτι, ξίδι, μαγιονέζα, κακάο, τσάι, ρίγανη, κανέλα, πιπέρι, τουρσί, νες καφέ, μουστάρδα
- απορρυπαντικό, σαπούνι, σαμπουάν, αφρόλουτρο, οδοντόκρεμα, ντεμακιγιάζ ματιών
- κρασί, κόκα κόλα λάιτ, χυμός, σόδα, λεμονάδα, μπίρα, τσίπουρο, ρετσίνα, ούζο, νερό
- σοκολατάκια, μπισκότα, γκοφρέτα, πατατάκια, γαριδάκια, ποπ κορν, σπόρια, καρύδια
- τσιγάρα, μαστίχες, σπίρτα, οινόπνευμα, χαρτοπετσέτες, χαρτί κουζίνας, αλουμινόχαρτο

άσκηση 5: Να εξηγήσετε τις παρακάτω λέξεις ελληνικής προέλευσης που ξαναγύρισαν στη νέα ελληνική μέσω μιας ξένης γλώσσας (αντιδάνεια):

NEA	ΑΡΧΑΙΑ	ΕΡΜΗΝΕΙΑ
1. κορδόνι	χορδή	
2. κάρτα	χάρτης	
3. άρια	αήρ-αέρας	
4. κρέμα	χρίσμα	
5. καπετάνιος	κατ' επάνω	
6. μαργαρίτα	μαργαρίτης	
7. πίτα	πικτή	
8. πελτές	πολτός	
9. καλαμάρι	κάλαμος	
10. φουντούκι	ποντικόν κάρυον	

άσκηση 6: Να αναγνωρίσετε την προέλευση των εξής δάνειων λέξεων:

ρούχο, εμπριμέ, γάτα, μπακάλης, ταβέρνα, χιούμορ, σβέλτος, κάλαντα, Εδέμ, φεστιβάλ, στούντιο, μαύρος, φούρνος, μπαρ, Βελζεβούλ, ρεπό, σαλάμι, μπάνιο, ράσο, φαμίλια, μπιφτέκι, ντόμπρος, παπούτσι, φλογέρα, σούπα, μπετόν, ρεζιλίκι, πλιάτσικο, Χερουβεΐμ, πλάφι, ρετιρέ, φανατικός, ρεπορτάζ, μέντιουμ, μεζές, περιστέρι, κλαμπ, κουβάς, караβάνι, φανέλα, μπέμης, πλαζ, μεκιάρης, μαϊμού, λικέρ, τζάκι, κούνια, ντεπόζιτο, μπουρνούζι, μορταδέλα, παντόφλες, αρραβώνας, κοτέτσι, κάστρο, βάζο, σπίτι, παντζούρι, πόρτα, κεφτές, σπιούνος, τρακτέρ, κουραμπιές, σκούρος

Γ' ΜΕΡΟΣ: ΔΑΝΕΙΑ

2. ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ

- 2.1. ΜΟΝΟΛΕΚΤΙΚΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ
- 2.2. ΜΕ ΜΟΡΦΗ Ο+Ο ΣΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ
- 2.3. ΜΕ ΜΟΡΦΗ Ο+Ο ΣΕ ΓΕΝΙΚΗ
- 2.4. ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΣΥΝΘΕΤΑ

2.1. ΜΟΝΟΛΕΚΤΙΚΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ

αεροπλανοφόρο, aircraft carrier
αρχαιότητες, antiquités
αυτοέλεγχος, self-controll, autocontrollo
αυτοεξυπηρέτηση, self-service
βατραχάνθρωπος, frogman
γραφειοκρατία, bureaucratie
ελευθεροτυπία, freedom of the press, liberté de la press
ευρωβουλευτής, eurodéputé
θεατράνθρωπος, homme de théâtre
καλαθόσφαιρα, basketball
κοινωνιολογία, sociology
λογοπαίγνιο, jeu de mots
μεταμοντέρνος, postmodern
μετασχηματιστής, transformer
οικολογία, ecology
οικοσύστημα, ecosystem
ορειβασία, alpinisme
ουρανοξύστης, skyscraper, gratte-ciel
παρεμβατισμός, interventionism
ποδόσφαιρο, football
πρόβλημα, problem, problema
πρόγραμμα, programme, programa
σαπουνόπερα, soap opera
τερματοφύλακας, goalkeeper
τηλέφωνο, telephone
τηλεφημερίδα, téléjournal
υπερπαραγωγή, over-production, suproduction
υπερδύναμη, superpower
υποαπασχόληση, under-employment, sous-emploi
ψυχραιμία, sang-froid

2.2. ΜΕ ΜΟΡΦΗ Ο+Ο ΣΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ

άκρα δεξιά, extrême droite
αποκλειστικά δικαιώματα, copyright
ατομική βόμβα, atom bomb
βασιλική αυλή, court royale
βιομηχανική ζώνη, industrial belt, zone industrielle
δημόσιες σχέσεις, public relations, relations publiques, pubbliche relazioni
διαστημικό λεωφορείο, space shuttle
ελεύθερος στοχαστής, free-thinker, libre-penseur
ζωντανή εκπομπή, live broadcast
ηλεκτρική κιθάρα, electric guitar
ηλεκτρική κουβέρτα, electric blanket
ηλεκτρική καρέκλα, electric chair
ηλεκτρονικός υπολογιστής, computer
θερμή γραμμή, hot line, téléphone rouge
ιπτάμενος δίσκος, unidentified flying object, object volant
καλωδιακή τηλεόραση, cable TV
καρδιακή προσβολή, heartattack, crise cardiaque
καταναλωτική κοινωνία, consumer society, société de consommation
κίτρινος τύπος, yellow press
κοινωνική ασφάλεια, social security, assurance social
Λευκός Οίκος, White House, Maison Blanch
μαύρο χιούμορ, black humor, humour noir
μαύρη αγορά, black market
μερική απασχόληση, part-time occupation
οικογενειακός προγραμματισμός, family planning, orthogénie
όξινη βροχή, acid rain
πλαστικό χρήμα, plastic money
πλαστική εγχείριση, plastic surgery
πράσινη ζώνη (πόλης), green belt, ceinture noir
πυρηνική ενέργεια, nuclear energy, énergie atomique/nucléaire
πυρηνική οικογένεια, nuclear family, famille nucléaire
πυρηνικός αντιδραστήρας, nuclear reactor
σκληρά ναρκωτικά, hard drugs
σιδηρούν παραπέτασμα, Iron Curtain, Rideau de Fer

σπίτι προκάτ, prefabricated, préfabriqué

συμβατικά όπλα, conventional weapons, armes conventionnelles

τρίτος κόσμος, third world

υψηλή ραπτική, haute couture

υψηλή πιστότητα ήχου, high fidelity sound

φυλετικές διακρίσεις, racial discriminations

ψυχρός πόλεμος, cold war (1947), guerre froide

2.3. ΜΕ ΜΟΡΦΗ Ο+Ο ΣΕ ΓΕΝΙΚΗ

άνθος αραβοσίτου, corn flower
ανιχνευτής ψεύδους, lie detector, détecteur de mensonges
ασφάλεια ζωής, life insurance, assurance sur la vie
βιβλίο τσέπης, pocket book, livre de poche
γεύμα εργασίας, working lunch, déjeuner d' affaires
δίσκος του πικάπ, disque
έλεγχος γεννήσεων, birth control, contrôle des naissances
ζώνη ασφαλείας, safety belt, ceinture de securit
θέατρο του παραλόγου, theater of the absurd, théâtre d' absurde
θέατρο πολέμου, theater of war, théâtre de guerre
κόστος ζωής, cost of living, coût de la vie
λίστα αναμονής, waiting list, list d' attente
όριο ηλικίας, age limit, limite d' âge
πλύση εγκεφάλου, brain washing (1951, Κίνα του Μάο), lavage de cerveau
πόλεμος των άστρων, star war
πόλεμος νεύρων, war of nerves, guerre de nerves
πρακτικά συνεδρίου, proceedings, actes
πρόσωπο της ημέρας, homme du jour
πύργος ελέγχου, control tower, tour de contrôle
ράβδος χρυσού, bar of gold, barre d' or
συμφωνία κυρίων, gentlemen's agreement
συνάντηση κορυφής, summit conference, rencontre au sommet
συνέντευξη τύπου, press conference, conférence de press
τεστ νοημοσύνης, intelligence test
τράπεζα αίματος, blood bank
τράπεζα δεδομένων, data bank, banque des données
ώρες αιχμής, peak hours, heures de pointe

2.4. ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΣΥΝΘΕΤΑ

αεροπλάνο-μαμούθ, avion-mammouth

άνθρωπος ρομπότ, homme-robot

θέση-κλειδί, key-position, position-clé (β' παγκ. πόλεμος)

λέξη-κλειδί, mot-clé

μελέτη-πιλότος, pilot-study

μυθιστόρημα-ποταμός, roman-fleuve

νησί-οχυρό, île-place fort

νόμος πλαίσιο, loi-cadre

ποσοστό-ρεκόρ, taux-record

πουκάμισο-σακάκι, chemise-veste

σκηνή-σοκ, scène-choc

συνεδρίαση-μαραθώνιος, séance-marathon

ταξίδι-αστραπή, voyage-éclair

φιλμ-σοκ, film-choc

χρόνος-ρεκόρ, temps-record

χώρα-μέλος, pays-membre

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

A. ΛΥΣΕΙΣ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Α΄ ΜΕΡΟΣ: ΠΑΡΑΓΩΓΗ

1. ΠΡΟΘΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ

άσκηση 1: 1. ακατάλληλο, 2. ακατοίκητο, 3. άθεος, 4. άγαμος, 5. ακάλεστη, 6. άχρωμα, 7. αδιάβροχο, 8. άκλιτα, 9. αδημοσίευτο, 10. ανέκφραστο.

άσκηση 2: 1. αμφιθέατρο, 2. αμφίβιο, 3. αμφισημία, 4. αμφιβολίες, 5. αμφιλεγόμενο.

άσκηση 3: 1. αναδάσωση, 2. ανακουφίσει, 3. αναμορφωτήριο, 4. αναρρίχηση, 5. ανακύκλωση, 6. ανατομία, 7. αναστήλωση, 8. ανακοπή, 9. αναζητούν, 10. ανασχηματισμός.

άσκηση 4: 1. εισαγωγές, 2. εισέβαλε, 3. είσοδος, 4. εισιτήριο, 5. εισπράξεις, 6. εισπράκτορας, 7. Εισπρόή.

άσκηση 5: 1. εκπρόθεσμη, 2. εκτόξευση, 3. εξοπλίζονται, 4. εξαπλώνεται, 5. εξανέμιση, 6. εκτροχιάστηκαν, 7. εκδρομές, 8. εκτρώσεις, 9. εκτρώσεις, 10. εξαέρωση.

άσκηση 6: 1. εναέριας, 2. ενημέρωση, 3. εντατικών, 4. εμβολίου, 5. ένταξη, 6. έλλειμμα, 7. ελλείψεις, 8. εγγώρια, 9. εγκαίνια, 10. ένσημα.

άσκηση 7: 1. καταπληκτικό, 2. κατάθεση, 3. κατάγεται, 4. κατακλυσμός, 5. καταδιώκει, 6. καταπίεση, 7. κατάκτηση, 8. κατάσταση, 9. καταγής, 10. κατάχλωμος, 11. καθεδρικός, 12. καθαρεύουσα.

άσκηση 8: 1. προσφύγων, 2. προσέγγιση, 3. προσηλυτισμός, 4. προσπέραση, 5. προσφυγή, 6. πρόσχαρος, 7. προσλήψεις, 8. προσωρινά, 9. προσθαλάσσωση, 10. προσαρμογή.

2. ΕΠΙΘΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ

2.1 ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

άσκηση 1: 1. γραφίστας-γραφίστρια, 2. μάστορας-μαστόρισσα, 3. διακοσμητής-διακοσμήτρια, 4. μεταφραστής-μεταφράστρια, 5. πρωταγωνιστής-πρωταγωνίστρια, 6. θυμαστής-θυμάστρια, 7. τραγουδιστής-τραγουδίστρια, 8. διευθυντής-διευθύντρια, 9. παραθεριστής-παραθερίστρια, 10. συντάκτης-συντάκτρια.

άσκηση 2: 1. τενίστας-τενίστρια, 2. βουδιστής-βουδίστρια, 3. πλοιοκτήτης-πλοιοκτήτρια, 4. διδάκτορας-διδασκίστρια, 5. ποιητής-ποιήτρια, 6. χαρτορίχτρα, 7. ομηριστής-ομηρίστρια, 8. σκακιστής-σκακίστρια, 9. καπιταλιστής-καπιταλίστρια, 10. εστίατορας.

άσκηση 3: α) οπαδός: 2,3,5,6,9,10, β) επάγγελμα: 1,4,12, γ) πρόσωπο που ενεργεί: 7,8,11,13,14,15.

άσκηση 4: 1. μεγάλο, 2. ίσιωμα, 3. αφιέρωμα, 4. συμπτώματα, 5. αλεύρωμα, 6. αντάμωμα, 7. κορνίζωμα, 8. λάδωμα, 9. ξημέρωμα, 10. μούντζωμα.

άσκηση 5: 1. μαγεία, 2. παντρεία, 3. ερχομός, 4. νοθεία, 5. αντιπροσωπεία, 6. ενέργεια, 7. κηδεία, 8. θρησκεία, 9. βοήθεια, 10. καλλιέργεια.

άσκηση 6: 1. φίλημα, 2. ημέρωμα, 3. λειτούργημα, 4. τύλιγμα, 5. άγγιγμα, 6. κυνήγημα, 7. βίδωμα, 8. ντάντεμα, 9. κλάδημα, 10. δημοσίευμα, 11. κλάδεμα, 12. ράμμα, 13. ζέσταμα, 14. οδήγημα, 15. οχύρωμα, 16. γνώρισμα, 17. βάπτισμα, 18. θέλημα, 19. αντάλλαγμα, 20. ξάφνιασμα.

άσκηση 7: 1. αλείφω, 2. ανάβω, 3. βάφω, 4. βλέπω, 5. συγγράφω, 6. επιγράφω, 7. θρέφω, 8. καλύπτω, 9. κόβω, 10. πασαλείβω, 11. ξανάβω, 12. ράβω, 13. σκάβω, 14. σκοντάφτω, 15. στέφω, 16. σκοντάφτω, 17. συντρίβω, 18. τρίβω, 19. υπολείπομαι, 20. πετσοκόβω.

άσκηση 8: 1. οδοστρωτήρας, 2. εκτυπωτής, 3. ανελκυστήρας, 4. διακόπτης, 5. εκσκαφέας, 6. υπολογιστής, 7. αποχυμωτής, 8. διαβήτης, 9. προφυλακτήρας, 10. πυροσβεστήρας.

άσκηση 9: 1. καπελιέρα, 2. σαλατιέρα, 3. παγωνιέρα, 4. μπουτουνιέρα, 5. γκαρσονιέρα, 6. ξαπλώστρα, 7. καύτρα, 8. τσούχτρα, 9. κουδουνίστρα, 10. σκοτώστρα.

άσκηση 10: 1. αριστείο, 2. τυχερό, 3. θέρετρο, 4. σκέπαστρο, 5. μπανιερό, 6. κόμιστρα, 7. σήμαντρο, 8. λεωφορείο, 9. σταχτοδοχείο, 10. σκήπτρο.

άσκηση 11: 1. στο ανθοδοχείο, 2. στην απλώστρα, 3. τσούχτρα, 4. στον αποχυμωτή, 5. ανεμιστήρα, 6. σκακίρα, 7. φίμωτρο.

άσκηση 12: 1. απορροφητήρα, 2. υπολογιστές, 3. γκαρσονιέρα, 4. ανελκυστήρες, 5. σιφωνιέρα.

άσκηση 14: 1. βενζινάς, 2. καπελού, 3. ράφτης, 4. παλιατζής, 5. προποτζής, 6. μάγειρας-μαγειρίσσα, 7. φούρναρης-φουρνάρισα, 8. μαραγκός, 9. φροντιστής, 10. δικαστής-δικαστίνα, 11. χασάπης, 12. πουκαμισάς-πουκαμισού.

άσκηση 15: 1. μπακάλικο, 2. μαγέρικο, 3. προποτζίδικο, 4. μπαρμπέρικο, 5. επιπλάδικο.

άσκηση 16: 1. σφαγείο, 2. ζαχαροπλαστείο, 3. ξυλουργείο, 4. στρατηγείο, 5. ζυθοπωλείο, 6. φρουραρχείο, 7. μαγειρείο, 8. επιπλοπωλείο, 9. ιατρείο, 10. θυρωρείο.

άσκηση 17: 1. νευρώνες, 2. ερειπιώνα, 3. υπουργείο, 4. αρχηγεία, 5. διδασκαλείο.

άσκηση 18: 1. κοκοράκι, 2. κοτούλα, 3. γατούλα, 4. πουλάκι, 5. γουρουνάκι, 6. σκυλάκι.

άσκηση 19: 1. βραδάκι, 2. μεθυσμενάκι, 3. κοριτσάκι, 4. κρασάκι.

άσκηση 20: 1. μαντηλάκι, 2. κουταλάκι, 3. κατσαρολάκι, 4. εργάκι, 5. φωνίτσα-φωνούλα, 6. χεράκι, 7. σπιτάκι, 8. ματάκια, 9. κολοκυθάκι, 10. χειλάκια, 11. κοριτσάκι, 12. παιδάκι, 13. αντράκι, 14. ψαράκι, 15. ψυχούλα, 16. μαξιλαράκι, 17. κουτάκι, 18. μηχανάκι, 19. σαλονάκι, 20. γατάκι.

άσκηση 21: 1. κουρσάκι-κουρσάρα, 2. πλατίτσα, πλατούλα-πλατάρα, 3. ψαράκι-ψαρούκλα, 4. σκυλάκι-σκύλαρος, 5. υπνάκι, υπνάκος, 6. μυτίτσα-μυτάρα, μυτόγκα, 7. χεράκι-χερούκλα, 8. μαλλάκι-μαλλούρα, 10. φαγάκι, 11. κοπελίτσα, κοπελούδα-κοπελάρα, 12. σπιτάκι-σπιταρόνα.

άσκηση 22: 1. χωριουδάκι, 2. μαθητούδι-μαθητάκος, 3. ελαφάκι, 4. γεφυράκι, 5. γλωσσίτσα, 6. αδερφάκι-αδερφούλης, 7. Ελενίτσα, 8. κρατίδιο, 9. διαλειμματάκι, 10. θείτσα.

άσκηση 23: 1. μπαλίτσα, 2. μοσχάρακι, 3. αλητάκος, 4. κουκλίτσα, 5. αστεράκι-αστερίσκος-αστράκι, 6. Παναγίτσα, 7. χωριατόπουλο, 8. δρομάκος, 9. φετίτσα, 10. κουβεντούλα.

άσκηση 24: 1. η κεφάλια, 2. η ραδιοφωνάρα, 3. η μυτάρα, 4. ο εγωίσταρος, 5. ο ψεύταρος, 6. η ψαρούκλα, 7. η οδηγάρα, 8. ο μπεκρούλιακας, 9. η γυναικάρα, 10. οι χειλάρες.

άσκηση 25: 1. η κοιλάρα, 2. η ομαδάρα, 3. η μαθητάρα-ο μαθηταράς, 4. η κομματάρα, 5. η καπελαδούρα, 6. η κοπελάρα, 7. η ζωνάρα, 8. η κυπελάρα, 9. η φωνάρα, 10. η δωματιάρα.

άσκηση 26: 1. συγγενολόι, 2. μοιρολόγια, 3. κουβεντολόι, 4. παιδομάνι, 5. σκουπιδομάνι.

άσκηση 27: Αλβανία, 2. Τσεχία, 3. Ουγγαρία, 4. Λευκορωσία, 5. Σλοβενία, 6. Σουηδία, 7. Αλγερία, 8. Φλαμανδία, 9. Περσία, 10. Ιορδανία, 11. Θιβέτ, 12. Σιάμ, 13. Φιλιππίνες, 14. Ελβετία, 15. Τουρκμενιστάν.

άσκηση 28: 1. Πορτογαλέζα, 2. Πορτορικάνα/-ανή, 3. Κολομβιάνα/-ανή, 4. Αρμένισσα, 5. Ουαλή, 6. Ολλανδέζα, 7. Σλοβάκα, 8. Βρετανίδα, 9. Ιρλανδέζα/-ή, 10. Αυστραλέζα.

άσκηση 29: 1. Θασίτης/-ίτσα, 2. Συριανός/ή, 3. Σαμιώτης/-ιώτσα, 4. Καλύμνιος/-ια, 5. Κρητικός/-ιά, 6. Σκιαθίτης/-ίτσα, 7. Ρόδιος/-ίτσα, 8. Ίμβριος/-ια, 9. Υδραίος/-α, 10. Μικρασιάτης/-ιάτσα, 11. Θρακιώτης/-ιώτσα, 12. Μακεδόνας/-ισσα, 13. Φλωρινιώτης/-ιώτσα, 14. Χιώτης/-ισσα, 15. Πόντιος/-ια, 16. Λαρισραίος/-α, 17. Κύπριος/-ια, 18. Αγιορίτης, 19. Καλαματιανός/ή, 20. Πηλιωρίτης/-ισσα.

άσκηση 30: 1. Κινέζος/-έζα, 2. Σιναΐτης/-ίτσα, 3. Σύριος/-ια, 4. Παλαιστίνιος/-α, 5. Λιβανέζος/-έζα, 6. Σκοτσέζος/-έζα, 7. Βραζιλιάνος/-α, 8. Αργεντινός/-ή, 9. Χιλιανός/-ή, 10. Βλάχος/-α, 11. Περουβιανός/-ή, 12. Κορσικανός/ή, 13. Άγγλος/-ίδα, 14. Σουδανός/-έζα, 15. Ινδός/-ή, 16. Ταϊλανδός/-ή, 17. Βιετναμέζος/-έζα, 18. Χαβανέζος/-έζα, 19. Νορβηγός/-ίδα, 20. Ούγγρος/-έζα, 21. Ουζμπεκός/-α, 22. Μαροκινός/-ή, 23. Πέρσης/-ίδα, 24. Αυστριακός/-ή, 25. Ιρακινός/-ή, 26. Άραβας/-ισσα, 27. Ρουμάνος/-α, 28. Βούλγαρος/-α, 29. Βαυαρός/ή, 30. Βέλγος/-ίδα.

άσκηση 31: 1. Λονδρέζος/-α, 2. Νεοϋρκέζος/-α, 3. Μιλανέζος/-α, 4. Φλωρεντινός/-ή, 5. Βερολινέζος/-α, 6. Σμυρνιός/-ιά, 7. (Κωνσταντινου)πολίτης/-ίτσα, 8. Πατρινός/-η & -ιά, 9. Αλεξανδρινός/-ή, 10. Βιενέζος/-α, 11. Μοσχοβίτης/-ισσα, 12. Μαδριλένος/-α, 13. Παρισιάνος/-α, 14. Ναπολιτάνος/-α, 15. Αθηναίος/-α.

άσκηση 32: 1. Ελλάδα, 2. φεγγαράδα, 3. δωδεκάδα, 4. ολυμπιάδα.

άσκηση 34: 1. ισοδύναμη, 2. προτεραιότητα, 3. ιδιότητα, 4. ισοδύναμη, 5. αθωότητα, 6. ταυτότητα.

άσκηση 35: 1. λόρδωση, 2. φυματίωση, 3. κίρρωση, 4. πλευρίτιδα, 5. περιτονίτιδα, 6. αγκύλωση, 7. ωτίτιδα, 8. μηνιγγίτιδας, 9. μελάνωμα, 10. ψύχωση

άσκηση 36:

όργανα	ασθένειες
1. οστά	αρθρίτιδα, λόρδωση, οστεοπόρωση, οστεομυελίτιδα, πολυομυελίτιδα, κύφωση, αγκύλωση, σκολίωση, κύρτωση, στρέβλωμα, εξάρθρωμα, οστέωμα, σπονδύλωση
2. δέρμα	αφυδάτωση, δερματίτιδα, μελάνωμα, δοθιήνωση, κνίδωση, κυάνωση, πελιδνίωμα, τύλωμα, μυκήτωση
3. έντερα	γαστρεντερίτιδα, εντεροκολίτιδα, σκωληκοειδίτιδα
4. πνεύμονες	πλευρίτιδα
5. δόντια	ουλίτιδα, περιοδοντίτιδα, ριζονευρίτιδα
6. αυτιά	ωτίτιδα, κώφωση, παρωτίτιδα, λαβυρινθίτιδα
7. πλάτη	ραχίτιδα
8. μήτρα	κολπίτιδα, μηρίτιδα, σαλπινγίτιδα, ωοθηκίτιδα, ινομύωμα, γκάστρωμα
9. αίμα	δρεπανοκυττάρωση, θρόμβωση, αιμάτωμα, λεύκωμα
10. λαιμός	αμυγδαλίτιδα, φαρυγγίτιδα, λαρυγγίτιδα
11. μάτια	επιπεφυκίτιδα, κερατίτιδα, τύφλωση, ιριδίτιδα, γλαύκωμα
12. καρδιά	(μυο-, περι-)καρδίτιδα, στένωση, αορτίτιδα
13. αδένες	θυρεοειδίτιδα, παγκρεατίτιδα, λέμφωμα, σπληνίτιδα
14. νεύρα	αρτηριοσκλήρωση, νευρική, ψύχωση, παρεγκεφαλίτιδα, μηνιγγίτιδα, σκληρίτιδα
15. μύες	τενοντίτιδα, κάκωση, γαγγραινώμα, λέπρωμα, μύωμα

άσκηση 37: 1. καρδίτιδα, 2. ηπατίτιδα, 3. λέμφωμα, 4. ιριδίτιδα, 5. λόρδωση, 6. ραχίτιδα, 7. ουλίτιδα, 8. κύρτωση, 9. ψύχωση, 10. μελάνωμα, 11. παγκρεατίτιδα, 12. κώφωση, 13. τύφλωση, 14. ιγμορίτιδα, 15. λήψωμα, υπερλήψωση, 16. υπερτρίχωση, 17. δρεπανοκυττάρωση, 18. χολοκυστίτιδα, 19. λεύκωμα, 20. πύωση.

άσκηση 38: 1. χρυσαφικά, 2. χαρτικά, 3. καλλυντικά, 4. πεθερικά, 5. μωρουδιακά, 6. κουζινικά, 7. σιδηρικά, 8. ξυριστικά, 9. προφορικά, 10. μεταφορικά, 11. αλλαντικά, 12. εγκλιτικά, 13. θρησκευτικά, 14. ραφικά, 15. λατινικά, 16. αρθροτικά, 17. ψιλικά, 18. ορεκτικά, 19. αναβολικά, 20. οικιακά.

άσκηση 39: 1. αναγνωστικό, 2. φωτιστικό, 3. ηρεμιστικά, 4. βαφτιστικό, 5. στρατιωτικοί, 6. ενδεικτικό, 7. ψυκτικός, 8. εκπαιδευτικοί, 9. κριτικός, 10. δικαιολογητικά, 11. αναμνηστικά, 12. καλλυντικών.

άσκηση 40: 1. δημοτικό, 2. φωτιστικό, 3. αναγνωστικό, 4. απορρυπαντικό, 5. παγοθραυστικό, 6. αναμνηστικά, 7. καθηγητικό, 8. δικαιολογητικά, 9. καλλυντικά, 10. εκπαιδευτικούς.

2.2. ΕΠΙΘΕΤΑ

άσκηση 1: 1. γ., 2. ε., 3. α., 4. β., 5. δ., 6. ι., 7. θ., 8. στ., 9. ζ., 10. η.

άσκηση 2: 1. ε., 2. δ., 3. α., 4. β., 5. γ., 6. η., 7. στ., 8. θ., 9. ι., 10. ζ.

άσκηση 3: 1. β., 2. α., 3. ε., 4. γ., 5. δ., 6. η., 7. ι., 8. στ., 9. ζ., 10. θ.

άσκηση 4: 1. γ., 2. δ., 3. α., 4. ε., 5. β., 6. ι., 7. η., 8. στ., 9. ζ., 10. θ.

άσκηση 5: 1. β., 2. ε., 3. α., 4. γ., 5. δ., 6. θ., 7. ι., 8. στ., 9. ζ., 10. η.

άσκηση 6: αίλουρος, αστέρι, βόδι, έλασμα, κρύσταλλος, κυνέλη, λεύκωμα, νεφρό νήμα, κουδούνι, πεπόνι, πίθηκος, πρίσμα, ρόμβος, σανίδα, σφαίρα, σωλήνας, τέρας, τραπέζιο, τύμπανο.

άσκηση 7: 1. ε., 2. δ., 3. η., 4. α., 5. ζ., 6. β., 7. στ., 8. γ., 9. ιβ., 10. ια., 11. θ., 12. ι., 13. ιστ., 14. ιε., 15. ιγ., 16. ιδ.

άσκηση 8: 1. γ., 2. ε., 3. δ., 4. α., 5. β., 6. η., 7. στ., 8. ζ.

άσκηση 9: γ., 2. δ., 3. α., 4. ε., 5. β., 6. η., 7. στ., 8. ι., 9. ζ., 10. θ.

άσκηση 10: 1. ζ., 2. στ., 3. ε., 4. α., 5. γ., 6. δ., 7. β., 8. ιβ., 9. ιγ., 10. η., 11. ιδ., 12. θ., 13. ι., 14. ια.

2.3. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

άσκηση 1: 1. θανάσιμος, 2. μεθοδικός, 3. συστηματικός, 4. στιγμιαίος, 5. συνειδητός, 6. φυσικός, 7. έγκαιρος, 8. διεθνής, 9. ευτυχής, 10. κύριος, 11. βροχή, 12. βάρβαρος, 13. γαλλικός, 14. βαθμός, 15. άμισθός, 16. χιαστός, 17. εδώ, 18. βράδυ, 19. σταυρώνω πόδια, 20. όλη μέρα.

άσκηση 2: 1. απλώς, 2. ολοσχερώς, δυστυχώς, 3. ομαλώς, 4. πάντως, 5. ανελλιπώς, 6. αληθώς, 7. αδίκως, 8. πλήρως, 9. ηλιθιωδώς, 10. συνήθως, ιδίως.

άσκηση 3: 1. αρχικά, 2. αποβραδής, 3. μεσοστρατής, 4. καταγής, 5. μονορούφι, 6. κοντολογίς, 7. παμπηφεί, 8. σταυροπόδι, 9. ολονυκτής, 10. μεσουρανής.

2.4. ΡΗΜΑΤΑ

άσκηση 1: ουσιαστικό: 1. βάρος, 2. τύχη, 5. φυτό, 6. πριόνι, 7. στεφάνι, 8. βίδα, 9. αρχή, 10. κομμάτι, 11. κλειδί, 12. όνομα, 13. θάλασσα, 14. πρόεδρος, 15. κριτική, 17. πάθος, 18. σφουγγάρι, 19. στραβός λαιμός

επίθετο: 3. άγιος, 4. πράσινος, 16. μελανός, 20. νόστιμος.

άσκηση 2: 1. -ά-, 2. -ώ-, 3. -ί-, 4. -ώ-, 5. -εύ-, 6. -ί-, 7. -εύ-, 8. -ί-, 9. -ιά-, 10. -ί-.

άσκηση 3: 1. αφρ-ίζω, 2. δουλ-εύω, 3. προλογ-ίζω, 4. βραβ-εύθω, 5. καληνυχτ-ίζω, 6. κιτριν-ίζω, 7. αδει-άζω, 8. πιστ-εύω, 9. συντροφ-εύω, 10. ξυλ-ιάζω, 11. αηδι-άζω, 12. καλωσορ-ίζω, 13. ριζ-ώνω, 14. παγ-ώνω, 15. πηγ-άζω, 16. γειτον-εύω, 17. συνεδρι-άζω, 18. ξιν-ίζω, 19. φτερουγ-ίζω, 20. δηλ-ώνω.

άσκηση 4: 1. ζέστη, 2. καρφί, 3. άγριος, 4. φανατισμός, 5. πλούτος, 6. χαλαρός, 7. φυλακή, 8. στενός, 9. αντίκρυ, 10. τύχη.

άσκηση 5: 1. καθαρίζει, 2. βελάζει, 3. βρυχάται, 4. τιτιβίζει, 5. κοάζει, 6. γαβγίζει, 7. λαλεί, 8. γκαρίζει, 9. νιαουρίζει, 10. μουγκρίζει.

άσκηση 6: 1. μόδα, 2. κουμπί, 3. αυτοκίνητο, 4. πουλιά, 5. μπάλα, 6. καφέ, 7. λουλούδια, δέντρα, 8. πρόσωπο, 9. φωνή, σημαία, χέρι, 10. ειδήσεις, λόγια.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Β. ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Ορισμός	Επεξήγηση
Διεθνισμοί	Είδος δανείων που υπάρχουν ταυτόχρονα σε πολλές γλώσσες, π.χ. <i>ελευθεροτυπία, freedom of the press, liberté de la press</i>
Επίθημα	Πρόσφυμα που προστίθεται στο τέλος του θέματος και κατασκευάζει λέξεις, π.χ. <i>σπίτι-->σπιτ-άκ, αγελάδα-->αγελαδ-ινός</i> .
Επιθηματοποίηση	Η διαδικασία κατασκευής λέξεων με την προσθήκη επιθήματος στο τέλος ενός θέματος.
Λαϊκή λέξη	Λέξη που χρησιμοποιείται από το λαό και τον εκφράζει, π.χ. <i>μαγαζί</i> .
Λόγια λέξη	Λέξη με λόγια προέλευση ή λόγια χρήση, π.χ. <i>κατάστημα</i> .
Μονολεκτικά σύνθετα	σύνθετα που κατασκευάζονται από δύο θέματα, τα οποία πό μόνα τους αποτελούν ξεχωριστές λέξεις, π.χ. <i>πολυ-κατοικία</i> .
Μόρφημα	Τεμάχιο λέξης που συμμετέχει σε διαδικασίες παραγωγής λέξεων.
Μορφολογία	Ο τομέας της Γλωσσολογίας που μελετά τα μορφήματα και την κατασκευή των λέξεων με τις διαδικασίες της κλίσης (Μορφολογία Κλίσης) και της παραγωγής (Μορφολογία Παραγωγής).
Παραγωγή	Η κατασκευή των λέξεων με τη διαδικασία της Προσφυματοποίησης (Προθηματοποίηση, Επιθηματοποίηση) και της Σύνθεσης.
Πολυλεκτικά σύνθετα	λεξικές φράσεις που έχουν συντακτικές ιδιότητες ίδιες με των απλών σύνθετων. Έχουν τη μορφή Ε+Ο π.χ. <i>φοιτητική εστία</i> , Ο-Ο π.χ. <i>νόμος-πλαίσιο</i> και Ο+Ο σε γενική, π.χ. <i>φίλτρο νερού</i> .
Πρόθημα	Πρόσφυμα που προτίθεται του θέματος για να κατασκευάσει λέξεις, π.χ. <i>μένω / ανα-μένω / παρα-μένω / περι-μένω / υπο-μένω</i> .
Προθηματοποίηση	Η διαδικασία κατασκευής λέξεων με την προσθήκη προθήματος στην αρχή ενός θέματος.
Σύνθεση	Η κατασκευή λέξεων από άλλες, δηλαδή από θέματα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε θέση α' ή β' συνθετικού, π.χ. <i>βιο-λόγος, μικρό-βιο</i> .
Συνθετικό (α' και β')	Θέμα λέξης που συμμετέχει στη Σύνθεση και μπορεί να βρίσκεται σε κατάσταση αυτονομίας, π.χ. <i>ασπρό-μαυρος</i> , ή μη αυτονομίας, π.χ. <i>σοκολατ-ούχος, στρατ-ηλάτης</i> .

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Γ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αναστασιάδη-Συμεωνίδη Α. (1984) «-έ: ένα νέο επίθημα της Νέας Ελληνικής», *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα 5*, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 89-110.

1. ----- (1986) «Η φύση και η παραγωγικότητα του σχηματιστικού στοιχείου -ποιώ», *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα 7*, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 49-70.
2. ----- (1988) «La confixation en grec modern” *Πρακτικά του 13^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Λειτουργικής Γλωσσολογίας, Κέρκυρα 24-29 Αυγούστου 1986*, Αθήνα, Ο.Ε.Δ.Β.
3. ----- (1993) «Μια πρώτη προσέγγιση του επιθήματος -άτικ(ος)», *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα 14*, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 238-257.
4. ----- (1995) «Το τεμάχιο -τος στα ρηματικά επίθετα της νεοελληνικής», *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα 15*, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 473-484.
5. ----- & Γαλανή Σ. (1995) «Το επίθημα -ισμός στη νεοελληνική», *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα 15*, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 519-529.
6. ----- (1996) «Το επίθημα -άδικο στη Νεοελληνική», *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα 17*, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 157-171.
7. ----- (1999) «Το επίθημα -(ι)άρ(ης) στη νεοελληνική», *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα 20*, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 65-74.
8. ----- (1999) «Το επίθημα -ιν(ός) στη νέα ελληνική», *Ελληνική Γλωσσολογία 1997. Πρακτικά του 7^{ου} Διεθνούς Γλωσσολογικού Συνεδρίου για την Ελληνική Γλώσσα*, Αθήνα 1999, Ελληνικά Γράμματα.
9. ----- (2000) «Η μορφολογική ανάλυση και η διδασκαλία της νεοελληνικής ορθογραφίας» *Η διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης/δεύτερης γλώσσας: αρχές, προβλήματα, προοπτικές*, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
10. ----- (2002) *Αντίστροφο λεξικό της Νέας Ελληνικής*, Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ, ΙΝΣ. <http://kastor.komvos.edu.gr/dictionaries/dictOnLine/DictOnLineRev.htm>
11. ----- (2003) «Η μορφολογική δομή της νέας ελληνικής και η διδακτική της», *Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία, Journal of applied linguistics, Πρακτικά συνεδρίου ΕΕΕΓ, Δεκέμβριος 2003*, Θεσσαλονίκη (υπό έκδοση).
12. Γαβριηλίδου Ζ. & Ευθυμίου Α. (2002) «Το νεοελληνικό πρόθημα πολυ-», *Πρακτικά 15^{ου} Διεθνούς Συμποσίου του Τμήματος Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του ΑΠΘ*, 4-6 Μαΐου 2001, 152-165.

13. Γιαννουλοπούλου Γ. (1997) «Συμφύματα στη Νέα Ελληνική. Η περίπτωση του *ψευδο-*», *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα 17*, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 115-129.
14. ----- (1998) «*ευρω-*» και «*-λογία*»: γραμματικοποίηση και επανάλυση στα συμφύματα της νέας ελληνικής», *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα 18*, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 155-166.
15. ----- (2001) «Μορφήματα και λεξικές μονάδες αρχαιοελληνικής καταγωγής στη Νέα Ελληνική και τις άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες: η προσέγγισή τους στη διδακτική των γλωσσών». *Η ελληνική ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα. Μια διαπολιτισμική προσέγγιση*. 3^ο Διεθνές Συνέδριο, Πάτρα, 457-471.
16. *Εγχειρίδια διδασκαλίας της Νέας Ελληνικής ως ξένης γλώσσας*, II Πρακτικά Ημερίδας 9 Δεκεμβρίου 1995, Θεσσαλονίκη, ΚΕΓ - ΥΠΕΠΘ.
17. *Επίπεδα και κριτήρια διαπίστωσης / πιστοποίησης της ελληνομάθειας: αποτελέσματα και προβληματισμοί ερευνητικών προγραμμάτων* (2001), επιμέλεια Μ Δαμανάκης, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. Ρέθυμνο.
18. Ευθυμίου Α. (1994) «Κατασκευασμένες λέξεις σε *-ιά*: μια πρώτη προσέγγιση». *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα 15*, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 485-494.
19. ----- (1998) «*-άδα*» και «*-ιά*»: δύο τρόποι έκφρασης της διάκρισης», *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα 18*, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 191-197.
20. ----- (1999) «Διδακτική προσέγγιση των παράγωγων λέξεων: οι λέξεις σε *-ιά*». *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα 20*, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 132-139.
21. ----- (2001) « Το νεοελληνικό πρόθημα *ξε-*: οι έννοιες της απομάκρυνσης και της αλλαγής κατάστασης». *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα 21*, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 202-213.
22. *Η Νέα ελληνική ως ξένη γλώσσα: προβλήματα διδασκαλίας* (1996) Αθήνα, Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν.
23. Carter R. (1987) *Vocabulary. Applied Linguistics Perspectives*. London: Routledge.
24. Carter R. & McCarthy M. (1997) *Vocabulary and Language Teaching*, NY: Longman.
25. Κίτσα Π. (2005) «Διδασκαλία του λεξιλογίου της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας μέσω του μορφολογικού συστήματος παραγωγής των λέξεων», *Ζ' Διεθνές Συνέδριο «Διαπολιτισμική Εκπαίδευση-Ελληνικά ως δεύτερη/ξένη γλώσσα»*, Πάτρα Ιούνιος 2004.
26. Κλαίρης Χ., Μπαμπινιώτης Γ. (1996) *Γραμματική της Νέας Ελληνικής, δομολειτουργική - επικοινωνιακή: Ι) Το όνομα*, Αθήνα, Ελληνικά γράμματα.

27. ----- (1999) *Γραμματική της Νέας Ελληνικής, δομολειτουργική - επικοινωνιακή: II) Το ρήμα, η οργάνωση του μηνύματος*, Αθήνα, Ελληνικά γράμματα.
28. ----- (2001) *Γραμματική της Νέας Ελληνικής, δομολειτουργική - επικοινωνιακή: III) Τα επιρρηματικά στοιχεία*, Αθήνα, Ελληνικά γράμματα.
29. Clark E. (1993) *The lexicon in acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press.
30. Coady J. & Huckin T. (1997) *Second Language Vocabulary Acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press.
31. Corbin D. (1987) *Morphologie dérivationnelle et structuration du lexique*, 2 τ, Tübingen: Max Niemeyer, 2^η έκδοση 1991, Villeneuve d'Ascq: Presses Universitaires de Lille.
32. ----- (1991) "Introduction. La formation des mots: structures et interprétations". *Lexique* 10, 7-30.
33. Corbin D. & P. (1991) "Vers le Dictionnaire Dérivationnel du français". *Lexique* 10, 147-161.
34. *Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής* (1998) Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών. <http://kastor.komvos.edu.gr/dictionaries/dictOnLine/DictOnLineTri.htm>
35. *Μέθοδοι διδασκαλίας της Νεοελληνικής ως ξένης γλώσσας* (1995) Θεσσαλονίκη, ΚΕΓ.
36. Μήτσης Ν. (1998) *Στοιχειώδεις αρχές και μέθοδοι της εφαρμοσμένης διδασκαλίας: εισαγωγή στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης (ή ξένης) γλώσσας*, Αθήνα, Gutenberg.
37. Nation I.S.P. (1990) *Teaching and Learning Vocabulary*, Boston: Heinle & Heinle Publs.
38. *Νεοελληνική Γραμματική της δημοτικής* (1993) Ινστ. Νεοελλ. Σπουδών (Ίδρ. Μ. Τριανταφυλλίδη), ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη.
39. Oxford R.L. (1990) *Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know*, Boston: Newbury House.
40. Παλασίδου Μ. (2002) «Η διδασκαλία της ορθογραφίας του επιθήματος -μμα στα ουδέτερα ανισοσύλλαβα ουσιαστικά, με τη βοήθεια του Ηλεκτρονικού Λεξικού του Τριανταφυλλίδη». *Ηλεκτρονικός Κόμβος για την υποστήριξη των διδασκόντων την Ελληνική Γλώσσα*, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας (www.komvos.edu.gr).
41. Παντελίδης Ν. (1999) «Το επίθημα -ωτός της νέας ελληνικής», *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 19, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 281-295.

42. Πετρούνιας Ε. (1987) «Ελληνικά επιθήματα κοινής καταγωγής και πολλαπλής συγγενικής εξέλιξης: η ομάδα -ια». *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 8, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 193-214.
43. ----- (1991) «Νεοελληνικό επίθημα -αρία από τα βενετσιάνικα και συγγενικά. Πολλαπλές πηγές δανεισμού και αναδανεισμός». *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 11, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 53-69.
44. *Πιστοποίηση επάρκειας της ελληνομάθειας: αναλυτικό εξεταστικό πρόγραμμα* (2001) Θεσσαλονίκη: ΥΠΕΠΘ-ΚΕΓ.
45. Σακελλαριάδης Γ. (1997) *Στοιχεία μορφολογίας: μορφήματα και παραγωγικές καταλήξεις της νεοελληνικής*, Αθήνα, Σαββάλας.
46. Σετάτος Μ. (1969) *Τα ετυμολογικά σημασιολογικά ζεύγη λογίων και δημοτικών λέξεων της κοινής νεοελληνικής*. Θεσσαλονίκη.
47. Σταυριανάκη Α. (2001) «Κατασκευασμένες λέξεις σε -άκι: είναι δυνατή μια ενιαία ανάλυση;» *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 21, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 157-171.
48. Συμεωνίδης Χ.Π. (1994) «Το νεοελληνικό επίθημα -ίλα», *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 15, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 147-154.
49. Simoenidou-Christidou (1982) "Lexies prefixiées par [kse]. Problèmes de sens". *Folia neohellenica. Zeitschrift fuer Neogräzistik*. 4, 190-203.
50. Φλιάτουρας Α. (2001) «Ετυμολογία του καλλι- στην αρχαία ελληνική» *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 21, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 801-811.
51. Ψάλτου-Joycey Α. (1996) "Μέθοδοι διδασκαλίας σύγχρονων γλωσσών και εφαρμογή τους στα εγχειρίδια της Νέας Ελληνικής ως ξένης γλώσσας", *Μέθοδοι Διδασκαλίας της Νέας Ελληνικής ως ξένης γλώσσας, I Πρακτικά Ημερίδας 9 Δεκεμβρίου 1995*, Θεσσαλονίκη ΚΕΓ-ΥΠΕΠΘ, 39-62.
52. ----- (2001) *Διδασκαλία της Νέας Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας: κριτική επισκόπηση εγχειριδίων*, Θεσσαλονίκη, ΚΕΓ.